

ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บพิตร คำหัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....

นายบพิตร เก้าหัน

ผู้วิจัย

.....

รองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัษฎ์

กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์

ศศ.บ., ศศ.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอี่ยมพร มัชฌิมวงศ์

Ph.D.

รักษาการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

.....

นายวิเชียร สิทธิประภาพร

ศศ.บ., ศศ.ม., ประ.ด.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2551

.....
นายบพิตร เล้าหัน

ผู้วิจัย

.....
รองศาสตราจารย์โกวิท ชันศิริ

M.A.(Music), Ph.D., Music Comparative

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
รองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัษฎ์

กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์

ศศ.บ., ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยมพร มัชฌิมวงศ์

Ph.D.

รักษาการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....
รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข

กศ.บ., M.M.E., D.A. (Woodwind

Performance and Pedagogy)

ผู้อำนวยการ

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ รองศาสตราจารย์ ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ และดร.โกวิทย์ ชันชสิริ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณครูสุจิต ศรีงาน ครูสอนดนตรีท่านแรกของผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจนวิทย์ พิทักษ์ อาจารย์ เอกพงษ์ ศรีงาม และ อาจารย์กมล เหล่าคำ อาจารย์ผู้สั่งสอนและให้ความรู้ด้านดนตรีแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อคุณพ่อหนูคล้าย คุณแม่รวรรณ คำหัน บิดา-มารดา ผู้ให้กำเนิดและสนับสนุนด้านการศึกษาของลูกมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณครอบครัวนุตะดี ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด พี่ผจญ พี่บั้ง พี่กฤษฎา วงษ์คำจันทร์ ที่ให้คำปรึกษา พี่ลงกรณ์ แก้วใหญ่ คณิเทพ ปิฎกมินาและน้องสุนิสา ไตรรัตน์ ที่อำนวยความสะดวกด้านต่างๆแก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณ น้องจา น้องตัง น้องต๊อบ ที่ช่วยเหลือและมีน้ำใจให้กันมาโดยตลอด เพื่อนๆ สาขาวิชาดนตรีสากล รุ่น 3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้กำลังใจและเป็นเพื่อนที่ดีเสมอ

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

บพิตร คำหัน

ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(THE DEMAND OF A LOCAL WISDOM MUSIC CURRICULUM IN HIGHER EDUCATION
CASE STUDY BURIRAM RAJABHAT UNIVERSITY, THAILAND)

บพิตร เก้าห้น 4837795 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ชัย ปิฎกธวัช กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม., ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์
ศศ.บ., ศศ.ม.

บทคัดย่อ

ในการทำวิจัยเรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์จากบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ ผู้บริหารและอาจารย์ ผู้เรียนและผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เปิดโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจดนตรีพื้นบ้าน และเป็นการสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังเป็นการสนองต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์

ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ บุคลากรผู้เชี่ยวชาญ งบประมาณ สื่ออุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ ห้องสมุด ความต้องการของสังคมในท้องถิ่น ความต้องการของผู้บริหารระดับนโยบายทุนทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐบาล

2. ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน เพราะเป็นการศึกษาแบบเจาะลึก โดยเบื้องต้นควรเปิดเป็นวิชาเลือกเสรีเพื่อทดลองใช้หลักสูตรและประเมินเพื่อพัฒนาไปสู่การเปิดวิชาเอก

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดเนื้อหาดนตรีพื้นบ้านทั้งอีสานเหนือและอีสานใต้ เพราะจังหวัดบุรีรัมย์มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ วงโปงลาง หมอลำ และกันตรึม เป็นต้น

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีความพร้อมหลายด้าน แต่ยังขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในดนตรีพื้นบ้าน ส่วนผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ พร้อมให้การสนับสนุนหลายๆ อย่าง เช่น สนับสนุนนักศึกษาแสดงดนตรีในกิจกรรมต่างๆ เปิดรับสมัครครูดนตรีพื้นบ้านสู่โรงเรียนในท้องถิ่น และนอกจากนี้คนดนตรีพื้นบ้านพร้อมเป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้แก่นักศึกษา เป็นต้น

คำสำคัญ : ความต้องการ /ดนตรีพื้นบ้าน /หลักสูตร /ความพร้อม

THE DEMAND OF A LOCAL WISDOM MUSIC CURRICULUM IN HIGHER
EDUCATION CASE STUDY OF BURIRAM RAJABHAT UNIVERSITY, THAILAND

BOPIT KAOHUN 4837795 MSMS/M

M.A.(MUSIC)

THESIS ADVISORS: NARONGCHAI PIDOKRAJT,B.Ed.,M.Ed.,M.A.
SAKCHAI HIRANRUX,B.A.,M.A.

ABSTRACT

In order to research the demand for a local wisdom music curriculum in higher education, the researcher interviewed individuals both inside and outside the case study. All those interviewed were separated into three groups: administrators and teachers; students and benefactors; and users. The focus of the study was Buriram Rajabhat University, Thailand.

1. Most of the informants at the University had a demand for a local wisdom music curriculum. They felt such a curriculum would conserve cultural arts and provide interesting educational opportunities for students of the university. Important assets for creating a curriculum are expert personnel, budget, educational media, library, demand of local society, requirement of cultural asset administrators and official support.

2. It is felt the topic should first be an open elective subject for development of the curriculum and then evaluated for use as a major subject.

Most informants had a demand for both Northern Esan and Southern Esan Musical content in the curriculum by focusing on theory and skills of bands such as Pong- Lang band, Mhor-Lum and Kun-Truem.

3. Buriram Rajabhat University has already established administrative and social support; however, it lacks local musical experts. Benefactors and users are ready to support the curriculum in many ways, such as student support at any special events, and recruiting local music teachers to teach at schools in local areas. Local musicians are needed as experts to give knowledge to students.

KEY WORDS: DEMAND/LOCAL WISDOM MUSIC / CURRICULUM / READINESS

155 pp.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
1.2 คำถามวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.5 ขอบเขตในการวิจัย	5
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	8
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	
2.1 ความต้องการ	10
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษา	28
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา	31
2.5 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548	34
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	39
2.7 คนตรีพื้นบ้านอีสาน	44
2.8 จังหวัดบุรีรัมย์	52
2.9 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	54
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ผู้ให้ข้อมูล	64
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	66
3.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล	67
3.4 ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล	67
3.5 อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย	67
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	68
3.7 การนำเสนอผลการวิจัย	68
บทที่ 4 ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน	
4.1 ผู้บริหารและอาจารย์	69
4.2 ผู้เรียน	74
4.3 ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ	80
4.4 สรุปท้ายบท	83
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	85
5.2 อภิปรายผล	89
5.3 ข้อเสนอแนะ	95
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	98
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	104
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	116
ประวัติผู้วิจัย	155

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์และเศรษฐกิจแบบทุนนิยมได้เข้าแทรกซึมสังคมไทยทำให้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดการแข่งขันในทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มยอดขายให้กับองค์กรโดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม มีการผลักดันให้เกิดการบริโภคนิยมจากสื่อและนโยบายจากรัฐบาล นำไปสู่ความรุนแรงและความขัดแย้งในสังคม สถาบันครอบครัวอ่อนแอ ศีลธรรมถูกละเลย เกิดปัญหาคนว่างงานและ อาชญากรรม ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจการเมือง และความมั่นคง สิ่งเหล่านี้ล้วนเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน

ประเวศ วะสี (2550: 6) ได้กล่าวถึงผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อมนุษย์ไว้ว่า “ในสมัยปัจจุบันที่โลกมีความเจริญด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าต่างๆ จนโลกทั้งโลกเชื่อมโยงกันที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ โดยสามารถติดต่อสื่อสารและเดินทางติดต่อถึงกันได้อย่างรวดเร็วทั่วโลก มีการค้าขายเสรีและมีการเคลื่อนไหวของเงินตราเกิดเป็นระบบโลกที่เป็นระบบซับซ้อนขนาดใหญ่ทำให้มนุษยชาติไม่สามารถจัดให้อยู่ในดุลยภาพได้”

ศรีศักร วัลลิโภดม (2547: 271) ได้กล่าวถึงสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ไว้ว่า “ในประเทศไทยที่กำลังเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้ผู้นำรัฐบาลและผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจพยายามปรับเปลี่ยนเมืองไทย ที่แต่เดิมเป็นสังคมเกษตรกรรมให้กลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมใหม่ ได้สร้างความพินาศให้แก่สังคมชนบท เกิดการทำลายสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของคนชนบทให้เปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง” ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ยังมีผลกระทบทำให้ระบบการศึกษาไทยอ่อนแอ การศึกษาของไทยขาดการเรียนรู้จากสังคม มุ่งแข่งขันและแสวงหาผลประโยชน์ ละเลยองค์ความรู้เดิมของบรรพบุรุษ การศึกษาทุกระดับตั้งแต่อนุบาลถึงมหาวิทยาลัยตกอยู่ภายใต้อาณานิคมทางความคิดของโลกตะวันตก โดยไม่ปรับให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของไทยและท้องถิ่น การศึกษาควรอาศัยฐานวัฒนธรรมเป็นหลักปัญหาต่างๆ สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งเกิดจากแผนพัฒนาประเทศจากนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการเปลี่ยนประเทศไทยจากประเทศเกษตรกรรมไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมและเน้นการผลิตเพื่อส่งออก ดังนั้นสภาพสังคมย่อม

เปลี่ยนแปลงไปด้วยรวมไปถึงระบบการศึกษาที่ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและแผนพัฒนาประเทศ

ดังนั้นทุกภาคส่วนในประเทศไทยจึงมุ่งไปสู่การพัฒนาแบบทิศทางเดียวกัน นั่นคือเดินตามกระแสโลก ส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลด้านความรู้จากโลกตะวันตก ทำให้ระบบการศึกษาทอดทิ้งกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

นับตั้งแต่มีการนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 มาใช้ การศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษามุ่งเอาอย่างตามโลกตะวันตกโดยไม่ปรับให้สอดคล้องกับสภาพวัฒนธรรมของสังคมไทย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรุนแรง เกิดช่องว่างระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท กลายเป็นสังคมวัตถุนิยม มีการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เกิดช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวย ความผูกพันต่อผู้อื่นและสังคมมีน้อยลง (ส. ศิวรักษ์, 2545:109)

นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการผลิตคนเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อสนองภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมาโดยตลอด การพัฒนาประเทศได้รับอิทธิพลและแนวคิดจากการศึกษาในต่างประเทศ โดยกำหนดให้การศึกษาเป็นไปเพื่อสนองการผลิต และทอดทิ้งชนบทไปทุกที มหาวิทยาลัยมีความเป็นธุรกิจมากขึ้น เช่น การรับจ้างทำวิจัยโดยความรู้จากการวิจัยไม่ส่งผลประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นสถาบันรับจ้างโฆษณาสินค้าให้บริษัทต่างๆ ทำให้มหาวิทยาลัยตกอยู่ภายใต้ทุนมากขึ้นเรื่อยๆ (พระไพศาล วิสาโล, 2547:128-129)

การศึกษาไทยที่ผ่านมาได้ทอดทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้จากบรรพบุรุษมาเป็นเวลานาน หันไปให้ความสำคัญกับความรู้จากโลกตะวันตก ทำให้คนไทยขาดการเรียนรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้ของบรรพบุรุษ และเรียนในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2545:19) ที่ได้กล่าวว่าในช่วงร้อยปีที่ผ่านมาระบบการศึกษาของไทย ได้สร้างคนไทยที่ไม่รู้จักแผ่นดินไทย เพราะไม่ได้ศึกษาจากความเป็นจริง มีสถาบันการศึกษาเกิดขึ้นทั่วประเทศ ยึดการท่องตำราเป็นหลัก นักวิชาการและนักการศึกษาถูกครอบงำทางความคิดจากโลกตะวันตก ไม่ได้เรียนรู้จักแผ่นดินไทยเพราะการศึกษาไทยยึดวิชาเป็นตัวตั้งมากกว่ายึดความจริงเป็นตัวตั้ง

นอกจากนี้ พระพุทธทาสภิกขุ (2513, อ้างถึงในธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, 2544: 29-30) ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในปัจจุบันไว้ว่า“สถาบันการศึกษาไม่เคยสอนว่าจุดมุ่งหมายของชีวิตคืออะไร หรือเกิดมาทำไม เป็นการศึกษาของมนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องกิน เรื่องกาม และเกียรติยศ และถือเอาว่าเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดของมนุษย์ที่เป็นทาสของเทคโนโลยี”

จนกระทั่งปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 23 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น มีสาระสำคัญว่า ให้มีการจัดการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การศึกษาภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา (สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542:13)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าวทำให้สถานศึกษาระดับต่างๆให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ของชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นมีการเชิญผู้รู้ในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการสอนทุกระดับ มีการฟื้นฟูและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนมีการค้นคว้าวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้

ถึงแม้ว่าสถานศึกษาในหลายพื้นที่การศึกษา จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสู่ระบบการศึกษาเพื่อสนองพระราชบัญญัติการปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2542 ในรูปแบบสาขาวิชา และหลักสูตรก็ตาม แต่ภูมิปัญญาท้องถิ่นก็ยังถูกจัดให้เป็นวิชาระดับรองจากวิชาการศึกษาในระบบ ซึ่งถูกละเลย และถูกแนวคิดของระบบการศึกษาแบบตะวันตกเข้าครอบงำด้วยการจัดให้มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การวัดและประเมินผล ทั้งๆที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเจตจำนงเพื่อการดำรง ชีวิตในชุมชนของตน ทำให้อัตลักษณ์ตัวตนของภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกบิดเบือนและสลายตัวลงภายใต้กรอบแนวคิดแบบตะวันตก (มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ, 2547: บทคัดย่อ)

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นหนึ่งในห้าจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มอีสานใต้ ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี และยังมีอาณาเขตติดกับบางจังหวัดของกลุ่มอีสานเหนือ ได้แก่ มหาสารคาม และขอนแก่น อีกทั้งยังมีอาณาเขตติดกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ซึ่งในบางพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและประชากร มีการผสมผสานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยการย้ายถิ่นฐาน และการติดต่อค้าขายระหว่างกัน ทำให้กลุ่มประชากรในจังหวัดบุรีรัมย์มีความหลากหลาย แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ กลุ่มไทยโคราช กลุ่มไทยลาว กลุ่มไทยเขมร และกลุ่มไทยกวยหรือกูย (พัชรินทร์ ศิริอัมพันธ์กุล, 2539: 58)

กลุ่มประชากรดังกล่าวได้นำวัฒนธรรมของตนเข้ามา รวมถึงศิลปะและดนตรีแสดงให้เห็นว่าจังหวัดบุรีรัมย์เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมดนตรีตามกลุ่มประชากรที่เข้ามาอยู่อาศัย สมควรที่จะนำมาศึกษา ค้นคว้าและวิจัย เพื่อสืบทอดและเผยแพร่ ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา ดังที่กำลังเกิดขึ้นกับดนตรีในสังคมวัฒนธรรมของชาวช่อง ตำบลตะเคียนทอง จังหวัดจันทบุรี โดยสายพิรุณ สีนฤกษ์ (2546: 127) ได้ศึกษาเกี่ยวกับดนตรีในสังคมวัฒนธรรมของชาวช่องพบว่า ปัจจุบันนี้ความเจริญของสังคมเมืองกำลังเข้าคุกคามชุมชนชาวช่อง เขาชนไม่ให้ความสำคัญกับเพลงพื้นบ้านของตน หันไปนิยมเพลงสมัยใหม่และสื่อที่เป็นเทคโนโลยีมากกว่า มีความเป็นไปได้ว่าในอนาคตอาจหาคนสืบทอดเพลงพื้นบ้านของชาวช่องได้ยาก

นอกจากนี้จอร์เจนเซ่น (Jorgensen, 2003:2) ได้กล่าวถึงสภาพวิกฤติที่มาจากกระแสดนตรีสมัยนิยมจากโลกตะวันตกซึ่งกำลังคุกคามดนตรีพื้นบ้านว่า “ดนตรีพื้นบ้านของกลุ่มชนหลายกลุ่มที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีการยึดถือปฏิบัติดนตรีที่สอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของตนเอง แต่ปัจจุบันคนในสังคมดังกล่าวได้รับอิทธิพลด้านการแสดงดนตรีและฟังดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมสากลแบบสมัยนิยม ซึ่งกลุ่มอนุรักษ์นิยมต่างกังวลว่า วัฒนธรรมดั้งเดิมของตนกำลังอยู่ในอันตรายจากโลกตะวันตกที่เข้ามากับกระแสดนตรีสมัยนิยม”

โดยหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นควรเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์และส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่น มีพันธกิจในการส่งเสริมการทำวิจัยให้บริการแก่สังคม ทำนุบำรุงและบูรณาการศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์สากล (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2549: ปรัชญาและพันธกิจ)

จากการสัมภาษณ์นายธิตี ปัญญาอินทร์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนายนิคม ศรีรักสูงเนิน อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่าดนตรีพื้นบ้านเป็นเพียงกิจกรรมเสริมหลักสูตรของภาควิชาดนตรีเท่านั้น (ธิตี ปัญญาอินทร์ และนิคม ศรีรักสูงเนิน, สัมภาษณ์) เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่น เช่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านทั้งระดับปริญญาตรี และปริญญาโท (สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550: 96) และคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านทั้งระดับปริญญาตรีเช่นกัน (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, สัมภาษณ์) แสดงถึงการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพวัฒนธรรมในท้องถิ่น

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจศึกษาความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทั้งสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ และสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ทางการศึกษาให้แก่ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ผลจากการวิจัยจะแสดงถึงทัศนคติของบุคคลหลายๆฝ่ายทางการศึกษารวมไปถึงนักดนตรีพื้นบ้าน ผู้ประกอบการสถานบันเทิง และตัวแทนชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของการดำรงอยู่ของดนตรีพื้นบ้านในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ตลอดจนทราบอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขในการนำดนตรีพื้นบ้านมาบรรจุในหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านให้แก่สถาบันอื่นต่อไป

1.2 คำถามวิจัย

1. ในฐานะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีนโยบายส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่สาเหตุใดที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จึงไม่เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่จำเป็นต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และชุมชนในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ของบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ กลุ่มผู้เรียน และกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ
2. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบความพร้อมของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และชุมชนในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน
3. ผลจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของการดำรงอยู่ของดนตรีพื้นบ้าน ในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์
4. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
5. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หรือสถาบันอื่นๆ ต่อไป
6. การวิจัยครั้งนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและชุมชนตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านให้กับท้องถิ่นของตนเอง

1.5 ขอบเขตในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บุรีรัมย์ โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เป็นเวลา 3 เดือน เริ่มจากเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 – เมษายน พ.ศ. 2551 จากนั้นทำการสรุปและอภิปรายผล เป็นเวลา 1 เดือน เริ่มจากเดือน เมษายน พ.ศ. 2551 – พฤษภาคม พ.ศ. 2551 โดยผู้วิจัยทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ

1.5.1 กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ ได้แก่

- 1) อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 4) คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 5) อาจารย์ในสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 6) อาจารย์ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.5.2 กลุ่มผู้เรียน ได้แก่

- 1) นักศึกษาที่เรียนดนตรีในสาขาวิชาดนตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2) นักศึกษาที่เรียนดนตรี ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) นักเรียนดนตรีที่บ้านชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนต่อไปนี้
 - 3.1) โรงเรียนภัทรบพิตร
 - 3.2) โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ
 - 3.3) โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

1.5.3 กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการ ได้แก่

- 1) ผู้นำชุมชน มีดังนี้
 - 1.1) นายอำเภอ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
 - 1.2) นายอำเภอ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
- 2) ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมอีสานใต้ จังหวัดบุรีรัมย์
- 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมในโรงเรียนต่อไปนี้
 - 1.1) โรงเรียนภัทรบพิตร

- 1.2) โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ
- 1.3) โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม
- 4) ครูสอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมต่อไปนี้
 - 4.1) โรงเรียนภัทรบพิตร
 - 4.2) โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ
 - 4.3) โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม
- 5) นักดนตรีพื้นบ้าน
- 6) ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

1.5.4 ประเด็นที่ทำการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการวิจัยในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 1) ศึกษาความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยการสัมภาษณ์
 - 1.1) ผู้บริหารและอาจารย์
 - 1.2) ผู้เรียน
 - 1.3) ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ
- 2) ศึกษาปัจจัยที่จำเป็นต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยสัมภาษณ์
 - 2.1) ผู้บริหารและอาจารย์
- 3) ศึกษาความต้องการรูปแบบการจัดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยการสัมภาษณ์
 - 3.1) ผู้บริหารและอาจารย์
 - 3.2) ผู้เรียน
 - 1.3) ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ บางกลุ่ม ได้แก่
 - ผู้นำชุมชน
 - ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้
 - ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม
 - ครูดนตรีโรงเรียนมัธยม
- 4) ศึกษาความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และชุมชนในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยทำการสัมภาษณ์
 - 4.1) ผู้บริหารและอาจารย์
 - 4.2) กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ บางกลุ่ม ได้แก่
 - ผู้นำชุมชน

- ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมอีสานใต้ จังหวัดบุรีรัมย์
- นักดนตรีพื้นบ้าน
- ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

- 1) ในการศึกษาความคิดเห็นของรองอธิการบดีนั้น ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการเท่านั้น
- 2) ในการเก็บข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดทำการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูดนตรี และนักเรียนดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนภัทรบพิตร โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร และโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคมเท่านั้น
- 3) ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในชมรมดนตรีพื้นบ้านหรือมีความสามารถด้านดนตรีพื้นบ้านเท่านั้น
- 4) ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะนักดนตรีพื้นบ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์เท่านั้น
- 5) ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะสถานประกอบการในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีวงดนตรีบรรเลงสดเท่านั้น

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน โดยนิยามความหมายของคำศัพท์ ดังต่อไปนี้

ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกภายในตัวบุคคลที่มีความปรารถนาจะคิดและปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจัดหาส่วนที่ขาดหายไปให้มีความสมบูรณ์ขึ้น

ความพร้อม หมายถึง สภาวะที่มีความสมบูรณ์แบบในสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ได้เตรียมการไว้แล้ว

ดนตรีพื้นบ้าน หมายถึง การบรรเลงดนตรีหรือการขับร้องของคนในท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งไม่ทราบนามผู้แต่งชัดเจน สืบทอดโดยวิธีมุขปาฐะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบพิธีกรรม หรือความสนุกสนาน โดยใช้ภาษาในท้องถิ่น และเครื่องดนตรีที่สร้างขึ้นในท้องถิ่นนั้นๆ

ตลาด หมายถึง ความต้องการของสถานประกอบการบันเทิง และชุมชน ในจังหวัดบุรีรัมย์

นักดนตรีพื้นบ้าน หมายถึง นักดนตรีที่เล่นหรือขับร้องดนตรีพื้นบ้านในท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ และเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นสมาชิกวงดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียน

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ และสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้บริหาร หมายถึง อธิการบดีและรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คณะบดีคณะครุศาสตร์ และคณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้บริหารระดับนโยบาย หมายถึง อธิการบดี และรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้นำชุมชน หมายถึง นายอำเภอในจังหวัดบุรีรัมย์

หลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน หมายถึง เนื้อหาสาระและมวลงประกอบเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้าน ที่นำมาจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นหนึ่งใดโดยเฉพาะ

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนภายในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ และสาขาวิชา ดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตลอดจนครูสอนดนตรีใน โรงเรียน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย ดังนี้

- 2.1 ความต้องการ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษา
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา
- 2.5 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.7 คนตรีพื้นบ้านอีสาน
- 2.8 จังหวัดบุรีรัมย์
- 2.9 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความต้องการ

ได้มีผู้ให้นิยามความหมายในเชิงจิตวิทยาที่สอดคล้องและจำแนกความหมายของความ ต้องการออกเป็นประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

ปราณี รามสูต (2542: 123) ได้นิยามความหมายของความ ต้องการ (Need) ว่าเป็นภาวะที่ บุคคลขาดสมดุลทำให้เกิดแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆเพื่อให้กลับเข้าสู่สมดุล

ทูซซิง (Tussing, 1959: 126) ได้นิยามความหมายของความ ต้องการไว้ว่า เป็นความรู้สึก ภายในตัวเราเองที่กระตุ้นให้เราเกิดความกระหายใคร่ปรารถนาทำให้เราคิดและปฏิบัติอย่างหนึ่ง อย่างใด ทั้งนี้เป็นปฏิกิริยาตอบโต้เพื่อให้เกิดความสมดุลใหม่ทุกครั้ง เมื่อสถานะสมดุลถูกรบกวน เพราะสาเหตุต่างๆ

แมคคิลลิป (Mckillip,1987 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2548:46) ได้เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่าง needs, want, และdemands โดยสรุปว่า

1. “Want” คือ ความต้องการที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจในสิ่งๆหนึ่ง แต่สิ่งนั้นไม่ใช่สิ่งที่ขาดแคลน
2. “Demands” คือ ความต้องการที่มาจากกระแสมโนมของคนส่วนใหญ่
3. และ “Needs” คือ ความต้องการในสิ่งที่จำเป็นหากไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ปัญหาจะเกิดผลเสียตามมา

เคฟแมน (Kaufman, 1983 อ้างถึงใน ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, 2546:5) กล่าวว่าความต้องการจำเป็น (Need) คือ ความแตกต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับผลที่ต้องการ

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล (2546: 5) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นคือสภาพความแตกต่างของสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่ควรเป็น ความแตกต่างที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองหรือแก้ไขเพื่อให้ความแตกต่างนั้นหมดไป

จากการนิยามความหมายดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกภายในตัวบุคคลที่มีความปรารถนาจะคิดและปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจัดหาส่วนที่ขาดหายไปให้มีความสมบูรณ์ขึ้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร

หลักสูตร หมายถึง กำหนดการหรือแผนงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ในการเรียนการสอน เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปปฏิบัติได้จริง มีเป้าหมายในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนอย่างชัดเจน มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับปรุงแก้ไขไปตามสภาพสังคมและการปกครองของประเทศ

จากความหมายดังกล่าวมีนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายของหลักสูตรที่สอดคล้องกัน ดังนี้

กู๊ด (Good, 1959 อ้างถึงใน ธีรยุทธ เสนิงค์ ณ อยุธยา, 2545:37) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร 3 ความหมายได้แก่

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาสำเร็จหรือได้รับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลศึกษา เป็นต้น
2. หลักสูตรคือโปรแกรมการศึกษาที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ผู้เรียนเพื่อรับประกาศ นียบัตรต่างๆหรือเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพ

3. หลักสูตรคือกลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน

สุมิตร คุณานุกร (2523, อ้างถึงในเสนิงส์ ณ อยุธยา, 2545:38) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตามเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538: 42) กล่าวว่า การนิยามความหมายหลักสูตรมีหลากหลายแตกต่างกันไป ในความหมายที่แคบของหลักสูตร หมายถึง วิชาที่สอน และความหมายที่กว้างของหลักสูตรคือมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับผู้เรียนที่โรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ธีราร บัวศรี (2542: 7) ได้นิยามความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ประยงค์ เนาวบุตร และสุทธีวรรณ ดันตริจนาวงศ์ (2545:5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง แผนการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้อย่างเป็นทางการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และพัฒนาการในทุกด้านตามจุดหมายของการศึกษาทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาในรูปแบบอื่นๆและหมายรวมถึงหลักสูตรซ่อนเร้นหรือหลักสูตรแอบแฝง (Hidden Curriculum) ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนอกเหนือจากจุดหมายที่กำหนดไว้ด้วย

ธีรยุทธ์ เสนิงส์ ณ อยุธยา (2545:38) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรในความหมายกว้างและความหมายแคบดังนี้

หลักสูตรในความหมายแคบ หมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการศึกษา เนื้อหาอัตราเวลาเรียนกิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน เช่น หนังสือหลักสูตรระดับและชั้นต่างๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น เป็นต้น

หลักสูตรในความหมายกว้าง หมายถึง ประมวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปตามความมุ่งหมายที่กำหนด

จากความหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนทุกระดับ หากการเรียนการสอนขาดหลักสูตรซึ่งเป็นหัวใจหลักแล้ว การเรียนการสอนย่อมไร้ทิศทางและเป้าหมาย ทำให้การศึกษาเกิดความสูญเสียศักยภาพพัฒนา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อส่วนอื่นๆของสังคม และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศต่อไป

2.2.1 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรนับว่ามีความสำคัญในหลายมิติทางการศึกษา ชำรง บัณฑิต (2542:10-11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรในมิติต่างๆ ได้แก่

1. ความสำคัญต่อการศึกษาร่วม เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าหมายของชาติ ลงสู่การปฏิบัติ โดยนำเอาความมุ่งหมายและนโยบายลงสู่การกระทำขึ้นพื้นฐานสู่สถานศึกษา หากปราศจากหลักสูตรการศึกษาย่อมไม่สามารถดำเนินไปได้
2. ความสำคัญต่อการเรียนการสอน หากไม่มีหลักสูตรก็ไม่สามารถสอนได้ เพราะไม่รู้ว่า จะสอนอะไร และสอนอย่างไรแก่ผู้เรียน ผลการเรียนรู้ไม่สำเร็จตามที่คาดหวัง

ธีรยุทธ์ เสนิงศ์ ณ อยุธยา (2545: 41) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร พอสรุปได้ดังนี้

หลักสูตรคือหัวใจสำคัญของการศึกษา เป็นแนวทางในการให้การศึกษา การศึกษาที่จัดขึ้นจะเกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับหลักสูตร เพราะหลักสูตรจะชี้ให้เห็นว่า จะจัดความมุ่งหมาย เนื้อหา และอัตราเวลาเรียน กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลอย่างไร อีกทั้งหลักสูตรยังเป็นแนวทางในการสอนของครูอีกด้วย เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายของการให้การศึกษา เนื้อหาสาระ เสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอนไว้ ซึ่งครูควรยึดเป็นแนวทางในการให้การศึกษาแก่นักเรียนโดยเคร่งครัด

นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเครื่องมือบ่งชี้ความเจริญของประเทศ เนื่องจากประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านดีและด้านเลว หากประชาชนมีคุณภาพดีก็สามารถพาประเทศไปสู่ความเจริญ ดังนั้นประชาชนจะมีคุณภาพดีหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับหลักสูตรของชาติที่จะหล่อหลอมคนออก มาในรูปแบบใด

2.2.2 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

เนื่องจากสังคมสมัยใหม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงต้องมีการปรับให้เหมาะสมไปตามสภาพสังคมที่เป็นอยู่ เพราะหลักสูตรประเภทหนึ่งอาจเหมาะกับสังคมหนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะกับสังคมหนึ่ง จึงไม่อาจระบุได้ว่าหลักสูตรประเภทใดเป็นหลักสูตรที่ดีที่สุด ประยงค์ เนาวบุตร(2546: 15) กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีพอสังเขปได้ดังนี้

1. มีความสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและการปกครอง กล่าวคือ จะต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนให้ออกไปใช้ชีวิตในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีพัฒนาการด้านความคิดมีทักษะในการทำงาน สามารถแก้ปัญหาได้และดำรงชีวิตในสังคมได้

2. ต้องจัดตามหลักปรัชญาการศึกษาสมัยใหม่ เช่น ในสมัยก่อน การเรียนการสอนยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อหาสาระและความรู้ที่จะถ่ายทอดให้แก่เด็ก แต่ในสมัยใหม่ เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน หลักสูตรจึงจัดให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นต้น

3. ต้องให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจทักษะต่างๆและเจตคติในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. ควรมีผู้ร่วมทำหลายฝ่าย เช่น นักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษา นักบริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู-อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นสนองความต้องการของมวลชนอย่างแท้จริง

5. หลักสูตรที่ดีต้องยืดหยุ่นได้ สามารถปรับปรุงให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการปกครองได้ อีกทั้งในปัจจุบันยังมีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีมากขึ้นเรื่อยๆจึงจำเป็น ต้องมีการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกัน

2.2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

ธีรยุทธ์ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา (2539: 209) ได้จำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรโดยทั่วไปดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมิน

2.2.3.1 จุดมุ่งหมาย

ธีรยุทธ์ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา (2539: 209) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความ สำคัญในฐานะที่เป็นแม่บทในการพัฒนาหลักสูตร เป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ช่วยในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรม ตลอดจนใช้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการประเมินผล

นอกจากนี้ ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล (2546: 32) ได้แบ่งโครงสร้างของจุดมุ่งหมายหลักสูตรไว้ดังนี้

1) ส่วนที่เป็นเนื้อหา เป็นการพิจารณาถึงสิ่งที่จะนำมาใช้สอนให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยการตั้งเป้าหมายที่จะให้ผู้เรียนเป็นบุคคลประเภทใด มีลักษณะ

อย่างไร และการที่จะให้ผู้เรียนมีบุคลิกลักษณะตามที่ต้องการนั้นเขาควรจะเรียนรู้อะไร ส่วนเนื้อหาที่จะนำมาใช้สอนนั้นก็ขึ้นอยู่กับเป็นจำนวนมากซึ่งอาจมีความเหมาะสมบ้างหรือไม่เหมาะสม จึงจำเป็นต้องพิจารณาคัดเลือกที่จะนำเนื้อหาใดมาใช้ในการหลักสูตร

การกำหนดจุดหมายในส่วนที่เป็นส่วนที่เป็นเนื้อหา จำเป็นต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของสังคม วัฒนธรรม ตัวผู้เรียน ความเชื่อในเชิงปรัชญาและธรรมชาติของความรู้หรือองค์ความรู้เองมาประกอบการพิจารณาเพื่อตัดสินใจด้วย

2) ส่วนที่เป็นพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายในส่วนที่เป็นพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดประสบการณ์ และสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นหน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรและผู้เกี่ยวข้องที่จะใช้ความพิถีพิถันในการเลือกสรรพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ในแต่ละจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องและรับกับธรรมชาติของส่วนที่เป็นเนื้อหา ซึ่งประเภทของพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีอยู่สามด้าน ได้แก่พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

2.2.3.2 เนื้อหา

เนื้อหา คือ การกลั่นกรองและจัดระเบียบสาระความรู้ที่มีอยู่มากมายให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ การจัดเนื้อหาในหลักสูตรควรจัดให้มีครบทุกองค์ประกอบในสัดส่วนที่เหมาะสมตามลักษณะของแต่ละวิชา ในการนำหลักสูตรไปใช้จึงไม่ควรสอนเฉพาะเนื้อหาที่เป็นสิ่งควรรู้อย่างเดียว แต่ควรเน้นเรื่องวิธีศึกษาหาความรู้ของวิชานั้นๆด้วย (ธีรยุทธ์ เสนิงส์ ณ อยุธยา, 2539: 211)

ทาบ (Taba, 1962 อ้างถึงในรัชชัย ชัยจิรายากุล, 2546: 39-40) ได้แบ่งประเภทของเนื้อหาตามระดับและหน้าที่ออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1) ข้อเท็จจริงและกระบวนการที่มีลักษณะเฉพาะ เป็นความรู้ในระดับแรกซึ่งได้แก่ข้อเท็จจริง ที่ถูกบรรยายออกมาจากความคิดที่เป็นนามธรรมน้อยที่สุดรวมทั้งกระบวนการหรือทักษะเฉพาะอย่าง เช่น การบรรยายถึงสาขาของการปกครอง ลักษณะของระบบย่อยอาหาร กระบวนการคำนวณในวิชาเลขคณิต เป็นต้น

2) ความคิดพื้นฐานและหลักการ เป็นระดับของเนื้อหาที่สูงขึ้นมาจากข้อเท็จจริง เนื้อหาในระดับนี้เป็นความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลระหว่างวัฒนธรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเช่น กฎทางวิทยาศาสตร์และหลักการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

3) ความคิดรวบยอด เป็นเนื้อหาในระดับที่สาม ความคิดรวบยอดเป็นระบบของความคิดที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมมากสามารถสร้างขึ้นได้จากประสบการณ์ที่ต่อเนื่องจากสภาพการณ์ต่างๆ ไม่สามารถแยกออกเป็นหน่วยเฉพาะได้ แต่จะมีโยงใยสัมพันธ์กันทั้งโครงสร้างของหลักสูตร

4) ระบบความคิด ในขั้นนี้วิชาต่างๆ ในเชิงวิชาการจะเป็นตัวเสนอระบบความคิดและวิธีการสืบเสาะระบบความคิดเหล่านี้ประกอบด้วยข้อความและความคิดรวบยอดที่นำไปสู่การเชื่อมโยงความคิดและการสืบเสาะ แต่ละวิชาที่มีอยู่ในโรงเรียนจะจัดระเบียบขึ้นมาด้วยการฝึกหลักการ ความคิดรวบยอดและคำจำกัดความเข้าไว้ด้วยกัน ระบบเหล่านี้นำไปสู่การตั้งคำถามที่ต้องการหาคำตอบและวิธีแสวงหา ดังนั้น ระบบความคิดในที่นี้ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์สิ่งต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งนั้น แล้วสรุปหรือสังเคราะห์ออกมาเป็นคำถาม คำตอบหรือข้อสรุปในข้อนั้นๆ

2.2.3.3 กระบวนการเรียนการสอน

ธีรยุทธ์ เสนิงส์ ณ อยุธยา (2539: 212) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายหมายของหลักสูตร ในการพิจารณาคัดเลือกการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายหมายของหลักสูตรนั้น ในเบื้องต้นต้องพิจารณาว่า ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างไร โดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ทำให้ทราบถึงพื้นฐานและหลักการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งแตกต่างกันไปในด้านวิธีการเรียน ช่วงเวลาของความสนใจ และความสนใจในวิชาที่เรียน เป็นต้น

การเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วมได้ลงมือกระทำได้ลงมือแก้ปัญหา ได้ตัดสินใจ และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง เพราะการเรียนรู้เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียนรู้ขึ้นเองหาใช้วัสดุอุปกรณ์หรือครูเป็นผู้กำหนดไม่ การจัดสภาพการเรียนรู้ให้บังเกิด ผลจึงต้องเป็นการเรียนรู้ที่ให้แต่ละบุคคลเกิดการเรียนรู้ได้ นั้นแสดงว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรนั้นจะต้องจัดเป็นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยกิจกรรมและประสบการณ์ดังกล่าวควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย
- 2) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดี
- 3) ผู้เรียนสามารถทำได้
- 4) ก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน

ปัจจุบันได้มีความก้าวหน้าในการสร้างระบบของการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นจากการคำนึงถึงความแตกต่างในการเรียนรู้และ แหล่งทรัพยากรในการจัดต้องเริ่มตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร ซึ่งครอบคลุมการวางแผนการใช้สื่อการสอนต่างๆ อย่างกว้างขวางเท่าที่จะทำได้

เลือกวิธีสอนสำหรับการสอนเป็นรายบุคคล ทั้งยังต้องคำนึงถึงคุณภาพและปริมาณของครูที่มีอยู่ ตลอดจนการออกแบบอาคารสถานที่ของสถาบันการศึกษาด้วย

2.2.3.4 การประเมิน

รวิชัย ชัยจิราयाกุล (2540: 50) กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรไว้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรได้มีความเหมาะสมต่อไป

ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยุธยา (2539: 213) กล่าวว่า การประเมินผลขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ในการประเมินผลนั้น จะต้องประเมินเพื่อหาคำตอบว่าประสิทธิภาพทั้งหมดที่จัดให้แก่ผู้เรียนนั้นมีความยากง่าย ช้าช้อนและจัดลำดับไว้เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ตลอดจนได้ใช้วิธีที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้เพียงใด ผู้เรียนมีพัฒนาการหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามทิศทางที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

การประเมินผล เป็นกระบวนการค้นหาคำตอบเกี่ยวกับหลักสูตร 2 ลักษณะตามแนวคิดของ ประยงค์ เนาวบุตร (2546: 9) ได้เสนอไว้ดังนี้

1) การประเมินผลการเรียน เป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอน

2) การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินผลเกี่ยวกับกระบวนการผลิต และผลกระทบของหลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาและความต้องการของสังคม

นอกจากนี้การที่จะนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลนั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง ธำรง บัวศรี (2542: 8-9) ได้จำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรดังต่อไปนี้

1) เป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2) จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4) จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5) เนื้อหา (Content) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6) จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวิดีโอทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

2.2.4 ประเภทของหลักสูตร

ปราณี สังข์ตะวรรณและสิริวรรณ ศรีพล (2546: 134-149) ได้จำแนกหลักสูตรออกเป็น 3 ประเภท เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน สภาพแวดล้อม และความต้องการของชุมชนไปจนถึงระดับชาติ

2.2.4.1 หลักสูตรกลาง หมายถึง หลักสูตรสำหรับกลุ่มผู้เรียนระดับหนึ่งระดับใด โดยผู้เรียนทั่วประเทศจะยึดโครงสร้างของหลักสูตรนี้ร่วมกัน อาจมีรายละเอียดบางอย่างที่แตกต่างกันไปแต่ละท้องที่ เช่น หลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษา หลักสูตรอาชีวศึกษา เป็นต้น หลักสูตรกลางมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้เรียนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร ผู้ออกแบบต้องเข้าใจถึงพัฒนาการด้านร่างกายและสติปัญญา ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จึงสามารถกำหนดกรอบในการออกแบบหลักสูตรได้ โดยทั่วไปผู้ออกแบบหลักสูตรกลางจะเป็นบุคคลากรที่มีประสบการณ์ มีคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญจากภาครัฐและเอกชน

1) องค์ประกอบของหลักสูตรกลางโดยทั่วไปประกอบด้วย

1.1) หลักการ มักจะกำหนดอย่างกว้างๆ และสะท้อนให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตรได้ จำเป็นต้องจัดให้มีความหลากหลาย คือให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนวิชาที่ตนเองถนัดและสนใจ

1.2) จุดหมาย มีการกำหนดจุดหมายทางการศึกษาไว้หลายระดับ ได้แก่ จุดหมายระดับชาติ จุดหมายระดับการศึกษา จุดหมายระดับหลักสูตร จุดหมายระดับวิชา และจุดหมายระดับการเรียนการสอน

1.3) โครงสร้าง โครงสร้างหลักสูตรเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นขอบเขตทั้งหมดของการเรียนการสอนในหลักสูตร ซึ่งในตัวโครงสร้างนั้นต้องประกอบไปด้วย สาระ เวลา และกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติทั้งหมด โครงสร้างหลักสูตรอาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

1.4) แนวดำเนินการ เป็นการวางกรอบหรือขอบเขตในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เห็นช่องทางในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ใช้หลักสูตร คือ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนได้ทราบว่าการเรียนการสอนโดยทั่วไปต้องดำเนินการอย่างไร

1.5) เกณฑ์การใช้หลักสูตร เป็นการอธิบายแนวทางให้ผู้ใช้หลักสูตรได้เข้าใจถึงการนำหลักสูตรไปใช้ โดยกำหนดรายละเอียดของการใช้เวลาในการศึกษาหรือกลุ่มวิชาที่ต้องศึกษา และเลือกศึกษา วิธีการประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตร

1.6) รายละเอียดของเนื้อหาสาระ โดยทั่วไปมักจะกำหนดจุดประสงค์ของหมวดรายวิชา กลุ่มวิชาในภาพรวมก่อน แล้วจึงอธิบายรายละเอียดวัตถุประสงค์และขอบเขตของเนื้อหาสาระหรือที่นิยมใช้คำว่าคำอธิบายรายวิชา

2.2.4.2 หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง เนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นหนึ่งใดโดยเฉพาะ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ หลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างเพื่อกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ และหลักสูตรท้องถิ่นที่เสริมหลักสูตรกลาง ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของคนในท้องถิ่น นักออกแบบหลักสูตรอาจเป็นบุคคลในท้องถิ่นหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญเกี่ยวกับสภาพปัญหาท้องถิ่นนั้นๆ โดยการสำรวจความต้องการของคนในท้องถิ่นและสภาพปัญหาต่างๆกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรท้องถิ่นจะมีขนาดเล็กกว่าหลักสูตรกลาง กลุ่มผู้เรียนอาจเป็นนักเรียนในระบบโรงเรียนหรืออาจเป็นประชาชนทั่วไปก็ได้ ผู้ออกแบบหลักสูตรต้องนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาและรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการประเมิน

หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่ไม่มีโครงสร้างที่ซับซ้อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น ส่วนใหญ่มักกำหนดเชิงพฤติกรรม สำหรับเนื้อหาสาระเป็นเนื้อหาสาระในท้องถิ่นนั้นเองอาจเพิ่มเติมความรู้ทั่วไป และความรู้ด้านเทคโนโลยีต่างๆมาประกอบตามความเหมาะสม สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนมักจะออกแบบในลักษณะแผนการสอน

2.2.4.3 หลักสูตรเฉพาะกิจ หมายถึง หลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มักเป็นหลักสูตรเพื่อการอบรม เป็นหลักสูตรระยะสั้น ใช้เวลาในการออกแบบน้อย เช่น หลักสูตรการเป็นวิทยากร หลักสูตรการเขียนตำราทางวิชาการ เป็นต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อการ

แก้ปัญหาหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้ออกแบบมักเป็นบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง โดยพิจารณาความต้องการของผู้เรียนหรือหน่วยงาน แล้วจึงนำมากำหนดวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล

2.2.5 รูปแบบของหลักสูตร

สำหรับรูปแบบของหลักสูตรนั้น ได้มีนักทฤษฎีด้านหลักสูตรได้นำเสนอแนวคิดไว้หลากหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

สมิธ สแตนเลย์ และชอร์ (Smith, Stanley and Shaw, 1950 อ้างถึงใน ปรานี สังขะตะวรรณ และ สิริวรรณ ศรีพหล, 2540: 103-104) ได้แบ่งหลักสูตรออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) หลักสูตรรายวิชา (Subject Curriculum)
- 2) หลักสูตรกิจกรรม (Activity Curriculum)
- 3) หลักสูตรแกนวิชา (Core Curriculum)

ซายส์ (Zais, 1976 อ้างถึงใน ปรานี สังขะตะวรรณ และ สิริวรรณ ศรีพหล, 2540: 104) ได้กล่าวถึงการออกแบบหลักสูตรไว้ 3 ลักษณะ คือ

1) การออกแบบโดยยึดเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject-Centered Design) ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทย่อยๆ ดังนี้

- 1.1) หลักสูตรรายวิชา (Subject Design)
- 1.2) หลักสูตรสาขาวิชา (Disciplines Design)
- 1.3) หลักสูตรหมวดวิชา (Broad-Field Designs)

2) การออกแบบโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Design) ประเภทของหลักสูตรนี้คือ หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience Design)

3) การออกแบบโดยยึดปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem-Centered Designs) ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ดังนี้

- 3.1) หลักสูตรที่ยึดขอบเขตการดำรงชีวิต (Area of Living Design)
- 3.2) หลักสูตรแกนวิชา (Core Curriculum)

รูปแบบของหลักสูตรเป็นแนวความคิดในการออกแบบหลักสูตร ประสงค์ เนาบุตร (2546:9-14) ได้จำแนกรูปแบบหลักสูตรตามลักษณะของเนื้อหาวิชาหรือโครงสร้างของหลักสูตร โดยมีเนื้อหาดังนี้

1) หลักสูตรแบบรายวิชา (Subject Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นก่อนหลักสูตรประเภทอื่นๆ ลักษณะเด่นคือเป็นหลักสูตรจัดเนื้อหาแบ่งเป็นรายวิชา ซึ่งแต่ละวิชาอาจไม่มีความสัมพันธ์กัน หลักสูตรแบบรายวิชานี้เน้นในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ตามเนื้อหาวิชาโดยได้รับอิทธิพลจากปรัชญาการศึกษาจากกลุ่มสาระนิยมเช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์

มุ่งถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้ในด้านต่างๆ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของสังคม และเน้นให้เห็นคุณค่าความสำคัญด้านศิลปะ ดนตรี การละครในฐานะมรดกของสังคม มีการจัดแยกเป็นรายวิชาย่อย โดยจัดลำดับเนื้อหาแต่ละวิชา ตามลำดับความยากง่าย ลำดับก่อนและหลัง มีการลำดับความเก่าใหม่ของหลักสูตร และจัดตามหลักการเรียนรู้โดยองค์รวมก่อนส่วนย่อย

การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรแบบรายวิชาจะยึดครูเป็นศูนย์กลาง จัดกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถทางสติปัญญา ครูจะสอนไปตามลำดับความรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือตำรา นักเรียนเป็นผู้ฟัง มีการจัดตารางสอนแบบกำหนดเวลาตายตัว ส่วนการวัดและประเมินผลมุ่งวัดความรู้ด้านเนื้อหาวิชา และพัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นสำคัญ โดยเน้นด้านความจำมากที่สุด

2) หลักสูตรแบบสัมพันธ์วิชา (Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นหนักในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลักในการสอน มุ่งถ่ายทอดเนื้อหาสาระวิชาความรู้ต่างๆ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมสังคมเช่นเดียวกับหลักสูตรรายวิชา โดยจัดเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กัน และกำหนดเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่งมาก่อนตามโครงสร้างและสาระของวิชานั้น แล้วนำเอาสาระของวิชาอื่นที่สัมพันธ์กันนำมารวมกัน เช่น นำวิชาวรรณคดีไทยไปสัมพันธ์กับวิชาศิลปะ นำวิชาวิทยาศาสตร์ไปสัมพันธ์กับวิชาสังคมศึกษา เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนแบบสัมพันธ์เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกัน ทำให้ครูสอนวิชาต่างๆ กันมีโอกาสวางแผนร่วมกันส่วนการวัดและประเมินผลมุ่งวัดความรู้ด้านเนื้อหาวิชา และเน้นการวัดพัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นสำคัญ

3) หลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ (Broad Fields Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นหนักในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ตามเนื้อหาวิชาและยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลักในการสอน เช่นเดียวกับหลักสูตรแบบรายวิชาและหลักสูตรแบบสัมพันธ์วิชา โดยจัดเนื้อหาสาระของวิชาโดยมุ่งให้เกิดการผสมผสานของความรู้ (Integration of Knowledge) วิชาที่มีเนื้อหาสาระใกล้เคียงกันก็จะนำมารวมเป็นหมวดวิธีเดียวกัน เช่น หมวดวิชาคณิตศาสตร์ ประกอบไปด้วยวิชาเลขคณิต เรขาคณิต พีชคณิต ทริโกณมิติ หมวดวิชาภาษาไทย ประกอบไปด้วยวิชาวรรณคดีไทย การใช้ภาษาไทย และหลักภาษาไทย เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนมุ่งวัดความรู้ด้านเนื้อหาวิชา และพัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นสำคัญ

4) หลักสูตรแบบอิงกิจกรรมหรืออิงประสบการณ์ (Active or Experience – Base on Curriculum)เป็นหลักสูตรที่ได้แนวคิดและความเชื่อจากปรัชญาพัฒนาการนิยม(Progressivism) ของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ เกิดจากประสบการณ์จะทำให้การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น เน้นให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และจัดให้เกิดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียน มีการจัดโครงสร้างเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับประสบการณ์จริง โดยยึดเอากิจกรรม ความสนใจ และประสบ การณ์แวดล้อมมาเป็นแนวทางในการจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้ประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

ในการจัดการเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้จักวิธีแก้ปัญหาจากกิจกรรมและประสบการณ์โดย ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning by Doing) และคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การจัดกิจกรรมและการประเมินการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผล มุ่งวัดความรู้ ความสามารถ และพัฒนาการของผู้เรียนทุกๆด้านของผู้เรียน โดยเน้นความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5) หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (Social Process and Life Function Curriculum) เป็น หลักสูตรที่ได้แนวคิดและความเชื่อจากปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ และประสบการณ์จะนำมาซึ่งการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงมากขึ้น โดยมุ่งเน้นให้เกิดการ เรียนรู้และพัฒนา ทุกด้านทั้งด้าน สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม มีการจัดเนื้อหาให้สัมพันธ์ สอดคล้องกับชีวิตตามความเป็นจริงและสอดคล้องกับภาวะทางสังคมในชีวิตประจำวันตลอดจน การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมของสังคม

ในการจัดการสอนจะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในการเรียน และทำกิจกรรมด้วย ตนเอง (Active Learning) โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนจัดเป็นรูป หน่วยกิจกรรมหรือแยกเป็นรายวิชา ส่วนการวัดและประเมินผล มุ่งวัดความรู้ความสามารถ และ พัฒนาการเรียนของผู้เรียนทุกด้าน ได้แก่ สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม

6) หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจาก แนวคิดที่เชื่อว่าการจัดประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้ง ก่อให้เกิดคุณค่าต่อการดำเนินชีวิต และพัฒนาการต่างๆของผู้เรียน และสามารถทำให้ดำรงชีวิตใน สังคมได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นให้เกิดความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งทางด้านสติปัญญา

ร่างกาย อารมณ์ และสังคม และสามารถนำความรู้นั้นไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

มีการจัดรวบรวมประสบการณ์ต่างๆ ในการเรียนรู้ โดยคัดเลือกเนื้อหาวิชาต่างๆ นำมาจัดเข้าเป็นหมวดหมู่หรือเป็นกลุ่ม เน้นที่ตัวผู้เรียน และเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาสังคมเป็นสำคัญ ไม่ได้เน้นที่ตัวเนื้อหาวิชา ซึ่งการจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ต่างๆ บูรณาการเข้าด้วยกันเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกันมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาของผู้เรียน

จัดการสอนเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆมุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและสังคมเป็นหลัก ส่วนการวัดและประเมินผลมุ่งวัดความรู้ความสามารถ ตลอดจนพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยเน้นความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2.6 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและวัฒนธรรมกับหลักสูตร

การที่สังคมจะดำรงอยู่ มีการกระทำสิ่งต่างๆที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ หรือการรับเอาสิ่งใหม่จากภายนอกเข้ามาในสังคมนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญที่เรียกว่า วัฒนธรรม โดยอาศัยสถาบันต่างๆเป็นตัวถ่ายทอด ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันสังคม สถาบันการศึกษา เป็นต้น เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและค่านิยมของคนในสังคม ดังนั้นหลักสูตรย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

ธีราร บัวศรี (2542: 66-67) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสังคมไทย และมีผลกระทบต่อหลักสูตร ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงการปกครองหรือการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม จากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475 นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น การลดลงของระบบศักดินา การเน้นเรื่องความเสมอภาคของระบอบประชาธิปไตย ทำให้วิธีการจัดการศึกษาและหลักสูตรเปลี่ยนแปลงไป มีความพยายามจัดการศึกษาให้ทั่วถึง เพื่อมวลชนไม่ใช่เพื่อกลุ่มชน โดยเฉพาะหลักสูตรมีเรื่องของประชาธิปไตยสอดแทรกไว้เพื่อสร้างนิสัยความเป็นประชาธิปไตยแก่ผู้เรียน

2) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านความเป็นอยู่และชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม การขยายตัว

ของชุมชนเมือง เป็นต้น ผู้ที่เข้ามาทำงานในโรงงานต้องเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตใหม่จากที่เคยทำนาเมื่อมีอิสระในการกำหนดเวลาการทำงาน กลับต้องทำงานและเลิกงานตามเวลาที่โรงงานกำหนด ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตใหม่หมด หลักสูตรจึงต้องปรับปรุงเพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวตามความต้องการของสังคมได้

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2540: 46-47) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์และเงื่อนไขในปัจจุบันของสังคมไทย ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1) ความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญในการเกิดรูปแบบใหม่ทางสังคมและวัฒนธรรมของสังคมไทย ซึ่งเน้นที่การแข่งขันทางวัตถุ เช่น การเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม จากการผลิตพืชผลเพื่อกินเพื่ออยู่เปลี่ยนเป็นผลิตแบบอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมุ่งให้บุคคลเรียนรู้ทำความเข้าใจเศรษฐกิจแบบใหม่เพื่อทันต่อเหตุการณ์และไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ

2) รูปแบบทางการเมืองการปกครอง โดยทั่วไปยังคงมีการรวมศูนย์อำนาจ แม้จะมีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แต่ก็มีความเป็นไปได้ยากเพราะอำนาจในการตัดสินใจขึ้นอยู่กับส่วนกลาง ดังนั้นจึงเกิดความไม่เข้าใจถึงวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องให้ความยอมรับต่อภูมิปัญญาของประชาชนในท้องถิ่น แล้วนำมาบรรจุไว้เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นผู้กำหนดชีวิตของตัวเองและทวงสิทธิ์การมีอำนาจขึ้นพื้นฐานต่อไป

3) การขยายตัวขององค์ความรู้อย่างรวดเร็วในสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์และองค์ความรู้ของสังคมไทยตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นการรับเอาความรู้ วิทยาการต่างๆ จากโลกตะวันตกเข้ามาอย่างรวดเร็วและเบ็ดเสร็จ ไม่มีการปรับให้เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย และกระแสความรู้แบบตะวันตกยังได้เข้ามามีบทบาทในระบบการศึกษาไทย ทำให้ภูมิปัญญาไทยถูกทอดทิ้ง ดังนั้นการจัดการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร ผู้รับผิดชอบจึงควรตระหนักถึงกระแสอิทธิพลของโลกตะวันตก หันมาพิจารณาคัดเลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย และฟื้นฟูภูมิปัญญาไทยไม่ให้สูญหายไปกับกาลเวลา

หลักสูตรการศึกษาของประเทศไทยยังคงแสดงการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ องค์ความรู้ และการเมืองการปกครอง เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของประเทศ นอกจากนี้กระแสความเจริญจากต่างประเทศได้เข้ามาอย่างแพร่หลายในสังคมไทย ซึ่งความเจริญเหล่านี้เป็นความเจริญที่แตกต่างจากวัฒนธรรมเดิมของสังคมไทย ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องสร้างคน

ในสังคมให้เข้าใจเหตุผลของการเปลี่ยนแปลง เพื่อเข้าใจในสิ่งที่เราเองกับสิ่งที่รับเข้ามาใหม่อย่างเหมาะสม

2.2.7 แนวคิดด้านหลักสูตรดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544: 1) แบ่งหลักสูตรดนตรีออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่หลักสูตรดนตรีศึกษา หรือดนตรีทั่วไป ซึ่งเป็นหลักสูตรดนตรีภาคบังคับในระบบการศึกษาทั่วไป (General Education) และหลักสูตรดนตรีเฉพาะ (Specialized Music) ซึ่งเป็นหลักสูตรดนตรีสำหรับผู้ต้องการเรียนดนตรีเป็นวิชาเอก สำหรับประเทศไทยนั้น หลักสูตรก่อนประถมศึกษา อนุบาลและหลักสูตรประถมศึกษาจัดเป็นหลักสูตรดนตรีศึกษา เนื่องจากเป็นการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตรมัธยมนั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ หลักสูตรดนตรีศึกษา และหลักสูตรดนตรีเฉพาะ และหลักสูตรระดับอุดมศึกษาจะเป็นรูปแบบวิชาเอก หรือวิชาโท ซึ่งเป็นหลักสูตรดนตรีเฉพาะ

หลักสูตรดนตรีเนื้อหาของหลักสูตรดนตรีควรประกอบไปด้วยสาระดนตรี ซึ่งในแต่ละระดับจะมีจุดเน้นของสาระดนตรีแตกต่างกัน ทั้งด้านเนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรี เนื้อหาดนตรีประกอบด้วยองค์ประกอบดนตรี และวรรณคดีดนตรี ดังนั้นในแต่ละระดับการศึกษา ควรมีการจัดสาระดนตรีให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ

นอกจากสาระดนตรีซึ่งเป็นหลักในการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรดนตรีแล้วเจตคติและค่านิยมทางดนตรีเป็นอีกด้านหนึ่งที่หลักสูตรดนตรีควรคำนึงถึงเพราะในกระบวนการเรียนการสอนย่อมมีผลต่อความรู้สึกลึกและจิตใจของผู้เรียนด้วย ดังนั้นหลักสูตรจึงควรกล่าวถึงการปลูกฝังเจตคติและค่านิยมทางดนตรีที่ดีต่อผู้เรียนด้วย

สำหรับรูปแบบหลักสูตรดนตรีของประเทศไทย ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544: 4) ได้แบ่งตามระบบการศึกษา ดังนี้

- 1) หลักสูตรดนตรีในระบบการศึกษาในระบบ
- 2) หลักสูตรดนตรีในการศึกษานอกระบบ หรือในโรงเรียนที่ถูกเรียกว่าโรงเรียน 15 (2)
- 3) หลักสูตรดนตรีในการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งหลักสูตรดนตรีทั้งสามระบบนี้จะมีความแตกต่างกัน

ในการศึกษาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรี ครูดนตรีมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงภาพรวมของหลักสูตร เพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจถึงหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน และการเรียนในรูปแบบการเรียนตามอัธยาศัย ครูดนตรีต้องเข้าใจความแตกต่างของเป้าหมาย จุดประสงค์ และความแตกต่างระหว่างหลักสูตรดนตรีในโรงเรียนและของโรงเรียนเอกชน เพื่อความมั่นใจในบทบาทหน้าที่การสอนของ

ตนเองรวมไปถึงสิทธิของผู้เรียนในการเทียบโอนการเรียนรู้ ตามแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2542 (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, ม.ป.ป.)

2.2.7.1 หลักสูตรดนตรีในการศึกษาในระบบ

ในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 2 เรื่อง สิทธิหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ที่กล่าวว่า “การจัดการศึกษารัฐต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” เพื่อกำหนดสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา 43 โดยมีหลักการพอสรุปได้ว่า

- 1) กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสตลอดจนความเสมอภาคด้วยกัน
- 2) การศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐต้องไม่น้อยกว่าสิบสองปี และต้องจัดการ ศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ รัฐจะต้องเป็นผู้จัดให้หรืออาจมอบหมายให้บุคคลหรือองค์กรเป็นผู้จัดแทนรัฐ รวมถึงจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของประเทศไทยได้กำหนดให้วิชาดนตรีซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งจัดกลุ่มสาระศิลปะนั้นเป็นวิชาแกนที่โรงเรียนในวิชาแกนจะต้องจัดให้ โดยมีแนวคิดที่ว่าวิชาศิลปะเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเยาวชน ดังนั้นวิชาดนตรีในการจัดการศึกษาในระบบ จึงเป็นวิชาที่ทุกคนจะต้องได้เรียน อย่างเท่าเทียมกัน

2.2.7.2 หลักสูตรดนตรีพื้นฐานและวิชาเลือกดนตรีของโรงเรียนในระบบ

หลักสูตรดนตรีของโรงเรียนในระบบ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ

- 1) หลักสูตรดนตรีศึกษาขั้นพื้นฐาน (General Music Education)
- 2) หลักสูตรวิชาเลือกทางดนตรีหรือวิชาเลือก (Elective Course)

1) หลักสูตรดนตรีศึกษาขั้นพื้นฐาน (General Music Education)

หลักสูตรดนตรีศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรบังคับที่กำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียน สำหรับประเทศไทยกำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนรวม 9 ปี บังคับตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1-3 คือนักเรียนในระดับ ประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนต้องเรียน

เป้าหมายของหลักสูตรดนตรีขั้นพื้นฐานเมื่อพิจารณาจากหลักการแล้ว หลัก สูตรดนตรีศึกษาพื้นฐานจะต้องมีลักษณะดังนี้

- 1.1) มีเนื้อหาทักษะที่นักเรียนทุกคนต้องได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันไม่พิจารณาถึงความสามารถของนักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ

1.2) สามารถจัดการเรียนการสอนได้จริงในโรงเรียนและได้รับการยอมรับจากสังคม โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสังคม

1.3) เนื้อหาสาระทางดนตรีนั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้เข้าใจ ทั้งในด้านเนื้อหา ด้านการปฏิบัติ เจตคติและกระบวนการคิด เพื่อที่มุ่งให้ผู้เรียนที่ไม่มีศักยภาพทางดนตรี หรือไม่มีความคิดว่าจะใช้ดนตรีเพื่อประกอบวิชาชีพต่อไป ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถใช้ดนตรีเพื่อพัฒนาชีวิตให้มีคุณภาพได้ต่อไป

2) หลักสูตรวิชาเลือกทางดนตรีหรือวิชาเลือก (Elective Course)

หลักสูตรวิชาเลือกทางดนตรีมีเป้าหมายที่แตกต่างหลักสูตรดนตรีพื้นฐาน หลักสูตรวิชาเลือกเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงวิชาที่จัดให้กับนักเรียนที่ค้นพบศักยภาพทางดนตรีของตนเองที่ได้เรียนรู้มาจากหลักสูตรดนตรีศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการเรียนพบว่า ตนเองมีความรู้ความสามารถ ดังนั้นหลักสูตรวิชาเลือกจึงเปิดให้กับนักเรียนกลุ่มนี้ รวมไปถึงนักเรียนที่มีความสนใจที่ต้องการจะเรียนรู้เพิ่มเติมจากที่ได้เรียนรู้ในวิชาดนตรีศึกษาพื้นฐาน นอกจากนี้การเปิดวิชาเลือกยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างลุ่มลึกในดนตรีแบบใดแบบหนึ่ง

หลักสูตรวิชาเลือก สำหรับประเทศไทย มักนิยมเปิดในระดับมัธยมศึกษา แต่ก็อาจจะพบว่าการเปิดให้นักเรียนได้เรียนในระดับช่วงชั้นประถมศึกษาตอนปลายก็ได้ถ้าโรงเรียนมีความพร้อมแต่อย่างไรก็ตาม การเปิดวิชาเลือกในประเทศไทย พบว่า ไม่ได้เป็นผลมาจากคามสนใจของผู้เรียน การค้นพบศักยภาพทางดนตรีของผู้เรียนที่ได้เรียนรู้ ได้ฝึกทักษะจากวิชาดนตรีพื้นฐาน แต่เปิดตามความพร้อมของผู้เรียน หรือเปิดในรูปของกิจกรรมการเรียนเสริมนอกเวลา เช่นกิจกรรมดนตรีไทย ดนตรีสากล

3) หลักสูตรดนตรีในการศึกษาแบบนอกระบบ (15 (2)) ของไทย

การศึกษานอกระบบ ตามพระราชบัญญัติแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของไทย หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 ได้บัญญัติไว้ว่า การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

สำหรับดนตรีแล้ว ในสังคมไทยมีโรงเรียนดนตรีที่จัดอยู่ในการศึกษานอกระบบจำนวนมาก สิ่งหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนดนตรีนอกระบบมีจำนวนมากขึ้น เนื่องจากการเรียนดนตรีในระบบนั้น มีเป้าหมายในการสอนดนตรีพื้นฐานสำหรับนักเรียนทุกคน และมีการสอนทั้งหลายหลายทั้งการฟัง การร้องการเล่น ฯลฯ ดังนั้น ในความต้องการบางประการ โรงเรียนก็ไม่สามารถตอบสนอง

ต่อความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียนได้ จึงทำให้โรงเรียนตรีเอกชนสามารถตอบสนองต่อความต้องการได้ดีกว่าแต่ผู้ปกครองที่มีความต้องการที่มากกว่าที่โรงเรียนได้จัดให้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการส่งบุตรหลานไปเรียนดนตรี

แต่อย่างไรก็ตามจะพบว่า คุณค่าของการเรียนดนตรีแบบนอกระบบมักเป็นคุณค่าแบบ Nonmusical value ซึ่งเป็นการให้คุณค่าดนตรีในฐานะที่นำเอาดนตรีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่ค่อยพบว่าเป็นการเรียนดนตรีที่เน้นคุณค่าที่เกิดจากการได้รับประสบการณ์โดยตรงที่ได้รับจากตัวดนตรี

3.1 ข้อแตกต่างระหว่างการเรียนดนตรีในระบบโรงเรียนกับนอกระบบโรงเรียน มีดังต่อไปนี้

1) การเรียนดนตรีนอกระบบ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเอง ในขณะที่การเรียนดนตรีในระบบไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน

2) การเรียนดนตรีนอกระบบสามารถเริ่มต้นเรียนเมื่อไรก็ได้ และในขณะเดียวกันก็สามารถหยุดเรียนเมื่อไรก็ได้ รวมทั้งระยะเวลาในการเรียนไม่เข้มงวดเหมือนการเรียนดนตรีในระบบ การเรียนจบหลักสูตรมักไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด การออกแบบหลักสูตร มักออกแบบกว้างๆ และสามารถลาออกกลางคันได้ โดยไม่ส่งผลเสียอะไร

3) การเรียนดนตรีนอกระบบ ในการเรียนมักอยู่ในรูปครู 1 คนต่อเด็ก 1-2 คน หรืออาจเรียนเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ตามธรรมชาติของวิชานั้นๆหรือเป็นไปตามที่หลักสูตรได้ออกแบบมา แต่ทั้งนี้คำว่ากลุ่มก็มักจะไม่เกิน 10 คน

4) การเรียนดนตรีนอกระบบเน้นในรูปการเรียนดนตรีปฏิบัติมากที่สุด

4) การเรียนการสอนดนตรีในการศึกษาตามอัยยาศัย (15 (3)) ของไทย

การศึกษาตามอัยยาศัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษา หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 ได้กล่าวถึงการศึกษาตามอัยยาศัยว่า เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, ม.ป.ป.: 1-9)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 1 ว่าด้วยบททั่วไป ความมุ่งหมาย และหลักการ มาตรา 8 วงเล็บ 2 ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่นร่วมกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกันกำกับดูแลสถานศึกษา จึงทำให้องค์กรทางการศึกษาและนักวิชาการให้ความสำคัญและได้เสนอแนวคิดในการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนดังต่อไปนี้

กลุ่มวิจัยและพัฒนากระทรวงศึกษาธิการ (2545: 22-26) ได้เสนอแบบของการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนแบบชายขอบ ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนภายใต้ข้อจำกัด อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันของชุมชนและสถานศึกษา ชุมชนรู้สึกว่าคุณมีความรู้ไม่เพียงพอจึงไม่ต้องการมีส่วนร่วมแบบเต็มที่

2. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นบางส่วน เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนของคนในชุมชน ที่รัฐบาลถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความชอบธรรมในการจัดการศึกษาของไทย

3. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนแบบสมบูรณ์ โดยทั้งสองฝ่ายมีการร่วมมือกันอย่างเท่าเทียมและต่างมีบทบาทต่อการทำงานร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการคิด และปฏิบัติร่วมประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์ ตามสิทธิและอำนาจของประชาชน

สถานศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับบทบาทและความสำคัญของชุมชนต่อโรงเรียน สุวัฒน์ มุทธเมธา (2524: 41-46) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของชุมชนต่อโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญในการกำหนดปรัชญาและจุดมุ่งหมายของบทเรียน โรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่อย่างเพียงพอ จึงสามารถกำหนดปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียนขึ้น ชุมชนจึงมีบทบาทและมีความสำคัญต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก

2. ชุมชนมีบทบาทต่อโรงเรียนในด้านการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนคือสถานศึกษาตั้งอยู่ท่ามกลางชุมชนที่จะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนในท้องถิ่น การจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนจึงต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาปรับให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของคนในท้องถิ่น

3. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการพัฒนาคน เนื่องจากโรงเรียนมีหน้าที่พัฒนาคนให้ตรงกับความต้องการของชุมชน จึงก่อให้เกิดโรงเรียนประเภทต่างๆ เกิดการศึกษาทุกระดับ และเกิดสาขาวิชาแขนงต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนนั้นๆ ถ้าหากสถานศึกษาพัฒนาคนไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน บุคคลนั้นจะไม่สามารถประกอบอาชีพหรือดำรงอยู่ในสังคมนั้นได้อย่างมีความสุข และชุมชนเองก็จะขาดแคลนบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่พัฒนาชุมชนตามที่ต้องการ ทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาได้

4. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่โรงเรียนจะปรับปรุงชีวิตความ

เป็นอยู่ของชุมชน ในการอบรมหรือให้คำแนะนำแก่ชุมชน โรงเรียนจะต้องพิจารณาปัญหาและความต้องการของชุมชน ส่วนชุมชนก็ควรยอมรับในสำคัญของโรงเรียนและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเช่นกัน

5. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนจึงต้องพิจารณาจัดสิ่งแวดล้อมต่างๆในโรงเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับชุมชน โรงเรียนจะต้องนำพาชุมชนไปสู่การพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป หากชุมชนไม่เข้าใจและตามแนวทางการพัฒนาของโรงเรียนไม่ทัน จะทำให้ชีวิตโรงเรียนและชีวิตชุมชนแตกต่างและแยกออกจากกัน ทำให้ชุมชนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน เกิดปัญหาต่อการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

6. ชุมชนมีบทบาทในฐานะที่เป็นแหล่งปฏิบัติการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน การเรียนรู้ในห้องเรียนนั้นเป็นการเรียนรู้ที่มีขอบเขตจำกัด เป็นการเรียนรู้ในช่วงเวลาสั้นๆ แต่ชีวิตในชุมชนที่แท้จริงนั้นไร้ขอบเขตและสลับซับซ้อน เป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องเผชิญตลอดชีวิต การจัดการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ไม่ควรจำกัดการเรียนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ควรมีการออกสู่ชุมชนเพื่อทำความเข้าใจในแง่มุมต่างๆ และควรมีการศึกษาการใช้ชีวิตของนักเรียนในชุมชนด้วย เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

7. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการเอื้อเฟื้อทรัพยากรในท้องถิ่นให้กับโรงเรียน เช่น ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น โรงเรียนจะต้องพิจารณานำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษา

8. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาสิ่งต่างๆในโรงเรียนควรมุ่งไปสู่การพัฒนาชุมชนไปพร้อมๆกัน

9. ชุมชนมีบทบาทต่อโรงเรียนในการอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรม ชุมชนใดที่เห็นคุณค่าเห็นประโยชน์ของวัฒนธรรมประเพณีของตนร่วมกัน รักหวงแหนและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน ทำให้ประชาชนมีความสามัคคีกัน มุ่งพัฒนาชุมชนของตนร่วมกัน โรงเรียนสามารถที่จะส่งเสริม และถ่ายทอดช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนได้ หรือเป็นศูนย์กลางในการฟื้นฟูส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

10. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการสนับสนุนด้านต่างๆ การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนให้ความสนใจแก่โรงเรียน และถือว่าโรงเรียนเป็นสมบัติอันมีค่าของชุมชน

11. ชุมชนมีบทบาทในฐานะเป็นที่ตั้งของหน่วยงานองค์การ และสถาบันต่างๆรวมทั้งโรงเรียนเองด้วย โรงเรียนจึงควรศึกษาเกี่ยวกับองค์การหรือหน่วยงานต่างๆในชุมชน เพื่อการ

ร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

12. ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการควบคุมและสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียน หากโรงเรียนดำเนินกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับชุมชน อย่างถูกต้องเหมาะสมตามความต้องการของชุมชน จะนำมาซึ่งการสนับสนุนส่งเสริมจากชุมชนในทุกๆด้าน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา

สถานประกอบการนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อสถานศึกษาในการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตลอดจนรองรับผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่สถานประกอบการ นอกจากนี้สถานศึกษาเองก็มีบทบาทสำคัญในการผลิตบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเข้าสู่สถานประกอบการเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ทั้งสององค์กรจึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยกันสร้างบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของตลาด

รวีวรรณ ชินะตระกูล (ม.ป.ป.:59-159) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาดังต่อไปนี้

2.4.1 หน้าที่ของสถานประกอบการ

นโยบายของสถานประกอบการ เป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวกับความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตลาด สถานศึกษาจำเป็นต้องขอความร่วมมือกับสถานประกอบการ เนื่องจากความจำกัดของงบประมาณ ประกอบกับเทคโนโลยีมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่สามารถปรับกระบวนการเรียนการสอนได้ทัน และส่งผลถึงคุณภาพหลักสูตรและครูผู้สอน และทักษะของผู้เรียนไม่ตรงกับสภาพการมีงานทำ

นอกจากนี้สถานประกอบการยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา และไม่เข้าใจนโยบายของสถานศึกษา อีกทั้งไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นบุคลากรในสถานประกอบการ ได้แก่ผู้บริหาร เจ้าของกิจการ หรือพนักงาน มีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา เพื่อร่วมมือในการฝึกงานของนักศึกษา ซึ่งผู้บริหาร เจ้าของกิจการหรือพนักงาน ของสถานประกอบการควรมีลักษณะดังนี้

- 1) มีทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษา
- 2) มีความสนใจในการให้ความร่วมมือ
- 3) มีความรู้ความเข้าใจในการให้ความร่วมมือ

4) มีความพร้อมที่จะให้นักศึกษาเข้าฝึกงาน

2.4.2 หน้าที่ของสถานศึกษา

สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษา ฝึกอบรม ส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไปตามหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถานศึกษาควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและสังคม
2. จัดการศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ
3. ให้บริการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ
4. วิเคราะห์และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพต่างๆ
5. จัดการศึกษาฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรพิเศษ
6. ฝึกอบรมนักศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ

7. ประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของนักศึกษา บุคลากรที่จะให้ความร่วมมือกับสถานประกอบการ เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

2.4.2.1 หน้าที่ของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารในการสร้างความร่วมมือควรมีลักษณะดังนี้ คือ

- 1) มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการเป็นอย่างดี
- 2) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างความคุ้นเคยกับสถานประกอบการเป็นอย่างดี
- 3) อุทิศเวลาในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาของตนเองให้กับสถานประกอบการ
- 4) ส่งเสริมให้ครูและอาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆในสถานประกอบการ
- 5) ติดต่อและประสานงานกับสถานประกอบการอยู่เสมอ
- 6) มีนโยบายในการให้ความร่วมมือกับสถานประกอบการ
- 7) มีทัศนคติที่ดีต่อสถานประกอบการ
- 8) มีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จของสถานศึกษา
- 9) พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร ให้มีความสำคัญโดยตรงกับการประกอบอาชีพ

และเน้นความต้องการ 3 ประการ ได้แก่ ความต้องการกำลังคนของสังคม ความต้องการในอาชีพของบุคคล และความต้องการด้านอุตสาหกรรม

2.4.2.2 หน้าที่ของครูและอาจารย์ในการสร้างร่วมมือมีดังนี้ คือ

- 1) มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาที่จะสอน
- 2) มีประสบการณ์ในงานที่จะปฏิบัติจริง
- 3) มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

4) ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อติดตามความก้าวหน้าด้านต่างๆให้ทันกับสถานการณ์

5) ควรมีโอกาสเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการ

6) ต้องปลูกฝังค่านิยมให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นความซื่อสัตย์ สุจริต ความรับผิดชอบต่อสังคม ความสามัคคี ความเสียสละ ความอดทน

2.4.2.3 หน้าที่ของนักศึกษาในการสร้างความร่วมมือมีดังนี้

1) ต้องเป็นผู้ที่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ ทั้งในด้านความรู้ทักษะ และเจตคติต่อการประกอบอาชีพ

2) ต้องให้ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการฝึกงานในโรงงาน

3) ต้องมีความเสียสละอดทน

4) ต้องใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา

5) ต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ

2.4.3 รูปแบบการสร้างความร่วมมือการสนับสนุนการเรียนการสอน

1. การจัดนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ

การฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีการส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานและได้รับประสบการณ์ตรงจากสถานการณ์จริง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่การประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อจบจากสถานศึกษา และยังเป็นการฝึกสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในสถานประกอบการอีกด้วย

2. การสัมมนา

การสัมมนาเป็นการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่ทุกฝ่ายยอมรับและชัดเจน โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาจะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จัดสัมมนา

3. การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ให้กับนักศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการของสถานประกอบการในด้านต่างๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหาร เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และประสบการณ์นำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในอนาคต

4. การสนับสนุนงานวิจัย

การให้ความร่วมมือด้านการวิจัยเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สถานศึกษาและสถานประกอบการ ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันได้ มีหลายลักษณะดังนี้

4.1) การให้คำปรึกษา อาจเป็นเพียงการแนะนำระเบียบ วิธีการวิจัย แผนการทดลอง แนะนำแหล่งข้อมูลที่เป็นสำหรับการวิจัย บางครั้งอาจรวมถึงการร่วมวิเคราะห์ข้อมูลและการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย

4.2) การให้ความร่วมมือด้านตัวบุคคล โดยเฉพาะโครงการวิจัยขนาดใหญ่ซึ่งอาจขาดแคลนนักวิจัยที่มีความชำนาญ สถานศึกษาอาจทำเรื่องขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่มีนักวิจัยที่เกี่ยวข้องเฉพาะทางมาช่วยในโครงการนั้นๆก็ย่อมได้

4.3) การให้ความร่วมมือด้านสถานที่และอุปกรณ์การวิจัย บางครั้งจำเป็นต้องอาศัยสถานที่ทำการวิจัย จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ทำการวิจัย

4.4) การให้ความร่วมมือด้านทุนการวิจัย ผู้ขอรับทุนต้องมีความรู้ด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี ผู้ที่เป็นเจ้าของทุนต้องพิจารณาโครงการวิจัยเสียก่อน หากมีการนำเสนอประเด็นและกรอบแนวคิดที่ชัดเจน จึงสามารถอนุมัติทุนวิจัยได้

5. การสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ และทุนการศึกษา

สถานประกอบการให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ และทุนการศึกษา ถือว่าเป็นการให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน เนื่องจากงบประมาณในการสนับสนุนสถานศึกษาแต่ละปีอาจไม่เพียงพอ สำหรับประเภททุนการศึกษาอาจเป็นทุนประเภทแบบมีเงื่อนไข หรือแบบไม่มีเงื่อนไขก็ได้

2.5 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2548

กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 9-18) ได้ทำการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้กระทรวง ศึกษาธิการได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงให้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548” ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548”

2. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่เปิดใหม่และ

หลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. ให้ยกเลิก

3.1 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542” ลงวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2542

3.2 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น พ.ศ. 2539” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

3.3 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลระดับวิชาชีพ พ.ศ. 2539” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

3.4 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลระดับวิชาชีพ (ต่อเนื่อง 2 ปี) พ.ศ. 2539” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

4. ปรึษาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรึษาของการอุดมศึกษาปรึษาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

5. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาคโดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา ปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีส่วนเกี่ยวข้องกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาคให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

6. การคิดหน่วยกิต

6.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.3 การฝึกงานหรือกรฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.4 การทำโครงการหรือการทำกิจกรรมอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

7. จำนวนหน่วยกิตรวมแบบระยะเวลาการศึกษา

7.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้นๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตรทั้งนี้ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

8. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะและหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิต ของแต่ละหมวดวิชาดังนี้

8.1 หมวดการศึกษาทั่วไป หมายถึงวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและ

วัฒนธรรม ทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆก็ได้ โดยผสมผสานวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไปโดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้รับการศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิตโดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

9. จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ซึ่งมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่สอนไม่น้อยกว่า 5 คน และในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ไม่น้อยกว่า 2 คน ทั้งนี้ อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

10. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

10.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

10.2 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่า ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยหรือตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2548

11. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิตและไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ดังนี้

11.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 14 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 17 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 10 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 20 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิต แตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

12. เกณฑ์การวัดผลและสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันการศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้รับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนหลักสูตรปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

13. ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้นในกรณีที่ปริญญาใดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญา

ตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

14. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

14.1 การบริหารหลักสูตร

14.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

14.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

14.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

15. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยแสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกๆ 5 ปี

16. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญา นับเป็นความคิดทางสังคม ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งสังคมขนาดใหญ่พอควรและดำรงอยู่ได้ยาวนานขนาดหนึ่งย่อมจะต้องมีด้วยกันทุกสังคม สังคมไทยเป็นสังคมเก่าแก่สังคมหนึ่ง จึงปรากฏภูมิปัญญาเช่นนี้อยู่เป็นจำนวนมาก ภูมิปัญญาเหล่านี้นอกจากจะแสดงความเป็นไทย เป็นเอกลักษณ์ไทยที่สำคัญอย่างหนึ่งแล้ว ยังเป็นเครื่องชี้ระดับความเจริญของสังคมไทยที่เป็นมาในประวัติศาสตร์อีกด้วย

เนื่องจากคำว่าภูมิปัญญานั้นมีนักวิชาการหรือนักการศึกษานิยมเรียกด้วยคำที่หลากหลาย เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น ต่างก็มีความหมายเดียวกัน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายที่สอดคล้องกัน ดังนี้

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2540: 3) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายของชาวบ้านในท้องถิ่นที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือการดำเนินชีวิตโดยได้รับการถ่ายทอด และกลั่นกรองเป็นระยะเวลายาวนาน

มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ (2547: 9) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของมนุษย์อันเกิดจากมนุษย์เป็นผู้กำหนดว่าสิ่งใดเป็นความรู้ มนุษย์เป็นผู้สร้างความรู้เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของการดำรงชีวิตอยู่กำหนดว่าสิ่งใดเป็นความรู้

ประเวศ วะสี (2534: 79) กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากการสะสมประสบการณ์และการเรียนรู้มายาวนาน ความรู้ด้านต่างๆจะเชื่อมโยงกันไปหมด ไม่ได้แยกออกเป็นวิชาๆตามที่จำเรียนกัน ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ อาชีพ ความเป็นอยู่ การใช้จ่าย การศึกษาและจริยธรรมล้วนผสมกลมกลืนกันหรือเชื่อมโยงกัน

ไสว บุญมา (2549: 23) ให้ความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านว่า หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ได้จากการลองผิดลองถูก จากการสังเกตจากการตรึกตรองด้วยเหตุผลและจากการทดลอง เมื่อรวมกันเข้า เราอาจเรียกความรู้ความสามารถนั้นว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน”

จากความหมายดังกล่าวจึงพอนิยามความหมายได้ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นองค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตที่เกิดจากการตกลึกหรือสังเคราะห์จากประสบการณ์ตรงของชาวบ้านเอง มีการสั่งสมสืบทอด และมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมตามสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้านแต่ละแห่งจึงมีความแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมและตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่ชาวบ้านอาศัย

2.6.1 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีภูมิปัญญาชาวบ้าน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2535:74-76) ได้วางกรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ดังนี้

เมื่อพูดถึงภูมิปัญญา (Wisdom) มักจะหมายถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมส่วนยอดส่วนปลายสูงสุดของสถาบันสังคม (Social Institution) ซึ่งเป็นส่วนประกอบของวัฒนธรรมของแต่ละสังคม หากเราให้ความหมายของสถาบันสังคมว่า หมายถึง แบบในการคิดการกระทำเป็นเรื่องสำคัญ คือเรื่องที่สังคมขาดไม่ได้ ขาดแล้วจะดำรงอยู่ไม่ได้ หรือขาดแล้วทำให้ไม่มั่นคง เรื่องหนึ่งเรื่องใดของกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่ง ตัวอย่างเรื่องสำคัญเช่นว่านั่นคือ ครอบครัว การศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง นันทนาการและศิลปะ ภาษาและการสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง อนามัยและสาธารณสุข และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากความหมายดังกล่าว สามารถขยายความต่อไปได้ว่า สถาบันสังคมด้านครอบครัว สถาบันสังคมด้านศาสนา หรือสถาบันสังคมด้านการศึกษา ฯลฯ คือแบบแผน หรือระเบียบแบบแผนแบบฉบับกฎเกณฑ์สำหรับมนุษย์กลุ่มหนึ่ง จะถือเป็นแนวในการคิดถึงเรื่องนั้นๆปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนั้น และเมื่อรวมสถาบันทั้งหมดในแต่ละสังคมเข้าด้วยกันผลรวมนั้นก็เรียกว่า วัฒนธรรม(Culture) ของสังคมนั่นเอง

สถาบันสังคมนั้น เนื่องจากเป็นระเบียบแบบแผนดังกล่าวแล้ว จึงไม่สามารถดำรงตนอยู่ได้โดยตัวของมันเอง จะต้องดำรงอยู่ควบคู่กับกลุ่มคน ซึ่งทางวิชาการเรียกว่า องค์การทางสังคม (Social Organization) แท้จริงแล้ว องค์การทางสังคมนี้ ก็ดำรงตนเป็นเอกเทศไม่ได้จึงต้องมีสถาบัน

สังคมเป็นองค์ประกอบที่เหนียวแน่น สถาบันสังคมและองค์การสังคมเมื่อผนึกเข้าด้วยกันเป็นหน่วยรวมอันเดียวกันแล้วเมื่อเรียกว่า โครงสร้างทางสังคม (Social Structure) ซึ่งสามารถแยกเป็นส่วนต่างๆ ตามหน้าที่เฉพาะ แต่ละส่วนที่มีหน้าที่เฉพาะเหล่านี้เรียกชื่อเสียใหม่ว่า หน่วยทางสังคม (Social Unit)

ดังนั้น แต่ละหน่วยทางสังคมจึงประกอบด้วยทั้งสถาบันสังคมและองค์การสังคม หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่าแต่ละหน่วยของสังคมประกอบด้วยคนหลายคน และระเบียบแบบแผนสำหรับเป็นแนวปฏิบัติของคนเหล่านั้น หากจะทำให้ชัดเจน แต่ละหน่วยของสังคมประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ตำแหน่งทางสังคม (Social Position) ตัวอย่างหน่วยครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก ญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย

2. หน้าที่ (Function) เช่น ครอบครัวมีหน้าที่เพิ่มสมาชิก เลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว อบรมสั่งสอนและให้ความรักความอบอุ่นกับสมาชิกในครอบครัว

3. แบบแผนพฤติกรรม (Pattern of Behavior) ประกอบด้วย ความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม อุดมการณ์ และบรรทัดฐานทางสังคม ตัวอย่างครอบครัวต่อไปคือ ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องของหน่วยครอบครัวว่า พ่อแม่ต้องรักและทะนุถนอมลูก ไม่ฆ่าลูกหรือเกลียดลูก ความรู้เกี่ยวกับครอบครัว เช่น ครอบครัวเกิดจากการที่ชายหญิงรักใคร่กัน ปลงใจแต่งงานกันตามประเพณี ของสังคมแล้วดำรงตนเป็นสามีภรรยา กัน พอใจแต่ในสามีภรรยาของตน เป็นต้น

ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวสมัยใหม่ ชายหญิงนิยมเลือกคู่ครองเอง เลือกคนเสมอกับตนในฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม หรือระดับสติปัญญา เป็นต้น อุดมการณ์เกี่ยวกับครอบครัว ครอบครัวที่ดีจะต้องเป็นครอบครัวที่รักใคร่สมัครสมานกันสามีภรรยามีฐานะเสมอกัน ชีวิตแต่ละครอบครัวเป็นอิสระจากครอบครัวอื่น เป็นต้น

บรรทัดฐานเกี่ยวกับครอบครัวสมัยใหม่ เช่น สามีต้องรับฟังความเห็นจากภรรยา ภรรยาต้องดูแลเอาใจใส่บ้านเรือนเป็นพิเศษมากกว่าสามี ซึ่งมีหน้าที่ต้องหารายได้หลักมาเลี้ยงครอบครัว พ่อแม่ต้องให้อิสระหรือรับฟังความต้องการของลูกพอควร เป็นต้น

4. องค์วัตถุ (Material Component) ตัวอย่างหน่วยครอบครัวต่อองค์วัตถุก็คือ บ้าน เครื่องมือ เครื่องใช้ในบ้าน เช่น ตู้เสื้อผ้า ตู้กับข้าว หม้อ ไห ถ้วย ชาม ช้อน

จากโครงสร้างของหน่วยสังคมที่ได้พรรณานี้จะเห็นได้ว่า สังกกับเรื่องภูมิปัญญาเป็นเนื้อหาสาระอยู่ในส่วนที่สามในโครงสร้างนี้นั่นเองเป็นหลัก กล่าวคือภูมิปัญญาอาจเป็นความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม อุดมการณ์ หรือบรรทัดฐานทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆอย่างผสมผสานกัน นอกจากนั้นยังอาจกล่าวเพิ่มเติมต่อไปได้อีกว่า ภูมิปัญญาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง

ของทุกหน่วยสังคม

2.6.2 ลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเวศ วะสี (2534: 79) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชา ไม่แยกเป็นวิชาๆ แบบที่เราเรียน ฉะนั้นวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจอาชีพ ความเป็นอยู่เกี่ยวกับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมนั้นจะผสมกลมกลืนกันเชื่อมโยงกันหมด

สามารถ จันทรสุรย์ (2534: 88) ได้จำแนกภูมิปัญญาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นโลกทัศน์ชีวิตทัศน์ เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน
2. ลักษณะที่เป็นรูปธรรม เป็นเรื่องเกี่ยวกับเฉพาะด้านต่างๆ เช่น การทำมาหากิน การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ ดนตรี และอื่นๆ

ภูมิปัญญาเหล่านี้สะท้อนออกมาใน 3 ลักษณะที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกันคือ

1. ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกัน คือความสัมพันธ์ระหว่างคนกับโลก สิ่งแวดล้อม สัตว์ พืช ธรรมชาติ
2. ความสัมพันธ์กับคนอื่นๆ ที่ร่วมกันในสังคม หรือชุมชน
3. ความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ สิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ทั้งหลาย

ทั้งสามลักษณะนี้คือ สามมิติของเรื่องเดียวกัน คือชีวิตของชาวบ้าน สะท้อนออกมาถึงภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่างมีเอกภาพเหมือนสามมุมของรูปสามเหลี่ยม ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน

2.6.3 แนวทางการศึกษาและเผยแพร่ภูมิปัญญาชาวบ้าน

การถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นเรื่องของชาวบ้านรุ่นหนึ่งถ่ายทอดสู่ชาวบ้านอีกรุ่นหนึ่ง ด้วยวิธีการหลากหลายลักษณะ เป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปตามธรรมชาติของแต่ละชุมชน การที่นักวิชาการหรือนักพัฒนา จะเข้าไปร่วมสอดแทรกในการเผยแพร่หรือถ่ายทอดด้วยวิธีการสมัยใหม่ โดยใช้สื่อที่หลากหลายเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง เพราะบางกรณีเป็นเรื่องละเอียดอ่อนลึกซึ้งเกินกว่าจะเข้าใจได้โดยการใช้สื่อหรือวิธีการสมัยใหม่ในเวลาอันจำกัด เช่น การใช้สื่อให้เข้าใจในความเชื่อเรื่องผีที่เป็นการเชื่อมโยงมนุษย์กับธรรมชาติกับสิ่ง แวดล้อมกับอำนาจภายนอกของคนที่มองไม่เห็นแต่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวบ้านอย่างแนบแน่นยากที่จะแยกออกจากกันได้

สำนักงานงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2534, อ้างถึงในสามารถ จันทรสุรย์,

2534:92-93) ได้ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาชาวบ้านดังกล่าว จึงมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยเริ่มจากส่งเสริมเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบททั่วไปของภูมิปัญญาชาวบ้านเสียก่อน จากนั้นควรจัดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้ไปศึกษาดูงาน พบปะสนทนากับปราชญ์ชาวบ้านผู้มีความรู้ที่นำขึ้นชม นอกจากนี้ควรมีการร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ปราชญ์ชาวบ้านได้จัดขึ้น ถือว่าเป็นการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งสำหรับเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมพัฒนา สืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้านต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยประสานกับจังหวัด ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอทุกแห่ง ขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้านภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่มาตามทุกหมู่บ้านทั่วประเทศอย่างจริงจัง และขอความร่วมมือกับชาวบ้านโดยการสืบค้นสัมภาษณ์จากชาวบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูล แล้วจึงนำมาวิเคราะห์จัดระบบแล้วจัดพิมพ์ในรูปแบบสื่อต่างๆและเอกสาร สำหรับการ ศึกษา ส่งเสริม เผยแพร่ ค้นคว้า วิจัย ในระดับลึกต่อไป

3. การศึกษา ค้นคว้า วิจัย โดยส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในรากเหง้าพื้นเพของภูมิปัญญาในแต่ละด้านในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยเน้นในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)

4. การส่งเสริมเผยแพร่ โดยรวบรวมองค์ความรู้ที่เหมาะสมแล้วเลือกสรรอย่างพิถีพิถันที่เหมาะสมในแต่ละประเด็น แต่ละลักษณะ นำมาจัดทำสื่อเพื่อทำการเผยแพร่ทางสื่อมวลชนทุกสาขาทั้งในและต่างประเทศเพื่อสืบทอดและประกาศศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของชาติไทย

5. การสนับสนุนคืนภูมิปัญญาให้แก่ชาวบ้าน โดยการยอมรับในการมีภูมิปัญญาของชาวบ้าน ยอมรับในศักยภาพของชาวบ้านให้เป็นตัวของตัวเอง ให้มีอิสระสามารถตัดสินใจได้เองอย่างมีศักดิ์ศรี เลิกบงการ เลิศรอบงำชาวบ้าน โดยการยกย่องชาวบ้าน ให้กำลังใจในผลงานที่เขาคิด เขาทำ เป็นการเสริมแรงให้มีความเชื่อมั่นว่าเขามีความสามารถในการช่วยตนเองได้เหมือนในอดีตที่ผ่านมา ผู้สนับสนุนควรเดินทางไปฟังชาวบ้านพูด ไปศึกษาความรู้จากชาวบ้าน ไปร่วมทำงานกับชาวบ้าน ช่วยเหลือสนับสนุนในกิจกรรมที่ชาวบ้านคิด ชาวบ้านทำด้วยความเคารพ

6. การประสานแผนเพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน โดยการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการร่วมมือกันไปศึกษาข้อมูล หาความรู้ด้านภูมิปัญญาชาวบ้านจากปราชญ์ชาวบ้านแล้วส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันของชาวบ้าน แล้วสร้างเครือข่ายให้มีการเชื่อมโยงร่วมมือกันแบ่งงานกันทำตามศักยภาพของปราชญ์แต่ละท้องถิ่นแต่ละด้าน โดยมีการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆอย่างจริงจัง

2.7 คนตรีพื้นบ้านอีสาน

เจริญชัย ชนไพโรจน์ (2526: 69- 72) ได้แบ่งกลุ่มวัฒนธรรมอีสานได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม วัฒนธรรม คือ กลุ่มวัฒนธรรมเจียงและกันตริ้ม ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และกลุ่มวัฒนธรรมเพลงโคราช คือจังหวัดนครราชสีมา

ชาวอีสานที่มีถิ่นกำเนิดในสามจังหวัด คือ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ ส่วนมากจะพูดภาษาพื้นเมืองที่เรียกว่า ภาษาเขมรสูง ทั้งนี้ชาวอีสานได้ในสามจังหวัดดังกล่าวใช้ภาษาพูดที่แตกต่างจากภาษาอีสานโดยทั่วไป ขนบธรรมเนียมประเพณีและการละเล่นต่างๆ จึงมีความแตกต่างไปด้วย เนื่องจากดินแดนดังกล่าวเคยอยู่ภายใต้การครอบครองของอาณาจักรขอมเมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 17 ศิลปะการละเล่นอีสานได้จึงได้รับอิทธิพลมาจากขอมจนถึงปัจจุบัน

(สุกรี เจริญสุข, 2538:163-164)

ดนตรีพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นนั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งต่างก็มีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม อาจมีการประยุกต์ดัดแปลงให้เหมาะสมกับยุคสมัยผ่านกระบวนการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

คำว่า “ดนตรีพื้นบ้าน” และ“เพลงพื้นบ้าน” คำต่างๆเหล่านี้ไม่สามารถให้คำจำกัดความได้โดยง่าย ซึ่งทั้งสองคำสามารถใช้แทนกันได้ เจริญชัย ชนไพโรจน์ (2526:10-11) อธิบายลักษณะของ “ดนตรีพื้นบ้าน”หรือ “เพลงพื้นบ้าน”โดยแยกออกเป็นข้อๆได้ดังนี้

1. ไม่ทราบนามผู้แต่ง
2. แต่งโดยนักดนตรีที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมในการแต่งเพลง
3. มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
4. เป็นลักษณะการแสดงออกทางดนตรีของคนส่วนใหญ่
5. ขับร้องหรือบรรเลงโดยนักร้องหรือนักดนตรีที่ไม่ได้ฝึกอบรมทางทฤษฎี
6. เป็นดนตรีที่มีอายุเก่าแก่
7. เป็นดนตรีที่สืบทอดถ่ายทอดด้วยความจำ
8. มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตามความนิยมของผู้เล่นและผู้ฟัง
9. ไม่มีใครตัดสินได้ว่าทำนองดั้งเดิมที่เป็นต้นกำเนิดนั้นเป็นอย่างไร

จากลักษณะดังกล่าวจึงพอให้คำจำกัดความของดนตรีพื้นบ้านว่า หมายถึงดนตรีที่แต่งขึ้นโดยนักดนตรีพื้นบ้าน ด้วยเนื้อหา ถิ่นานวนและสำเนียงของชาวบ้าน และถ่ายทอดสืบทอดกันมาด้วยความจำ

พรรณราย คำโสภา (2542: 7) ได้ให้ความหมายของ เพลงพื้นบ้าน หมายถึง การแสดงออก

อย่างหนึ่ง อันเป็นประเพณีนิยมในแต่ละท้องถิ่นโดยการร้องเป็นภาษาพื้นเมือง หรือบรรเลงโดยใช้เครื่องดนตรีที่เกิดขึ้นจากท้องถิ่นนั้นๆ

ศุภัญญา สุจฉายา (2543: 9-11) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของดนตรีพื้นบ้านดังต่อไปนี้

1. ดนตรีพื้นบ้าน คือดนตรีที่ถ่ายทอดกันตามประเพณีมุขปาฐะ เรียนรู้ผ่านการฟังมากกว่าการอ่าน

2. ดนตรีพื้นบ้านเป็นสมบัติของชาวบ้าน เป็นเพลงที่เกิดจากการสร้างสรรค์ ใหม่ของกลุ่ม

3. เนื้อหาของดนตรีมิได้เกิดขึ้นเพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ แต่เกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมอื่น เช่น พิธีกรรม การทำงาน การเดินรำ ฯลฯ ในสังคมชาวบ้านแบบดั้งเดิมดนตรีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ในประเพณีและพิธีการต่างๆ เสมอ

4. ดนตรีพื้นบ้านนั้นแต่งขึ้นฉับพลันทันทีจากปฏิภาณของผู้เล่น โดยไม่มีการเขียนโน้ตเพลง ซึ่งต่างไปจากดนตรีที่เล่นเพลงทั่วไป

5. ดนตรีพื้นบ้านส่วนใหญ่เป็นเพลงที่เล่นเสียงเดียว (Monophony) อาจมีเครื่องดนตรีบรรเลงตามไปด้วย เครื่องดนตรีที่บรรเลงตามหรือคลอตามไปนี้ ทางยุโรปแต่เดิมเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ได้แก่ พิณ (Harp) เป็นต้น ส่วนของไทยเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ภาคกลางใช้ฉิ่ง ฉับ โทน ภาคใต้ใช้ทับ โหม่งเป็นหลัก ภาคเหนือใช้ปี่ ให้จังหวะ และภาคอีสานใช้แคน

6. ในด้านทำนอง ดนตรีพื้นบ้านเพลงเดียวกันอาจมีความแตกต่างของทำนองเพลงไปได้หลายทางไม่สามารถบ่งบอกรูปแบบที่เป็นต้นตอและถือเป็นแบบแผนได้ เช่น ทำนองเพลงพวงมาลัยของภาคกลาง ชาวอยุธยา กับชาวนครปฐมอาจขับร้องแตกต่างกัน

จากที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ดนตรีพื้นบ้าน หมายถึง การบรรเลงดนตรีหรือการขับร้องของคนในท้องถิ่นไม่ทราบนามผู้แต่งชัดเจน มีการสืบทอดโดยวิธีมุขปาฐะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบพิธีกรรม หรือความสนุกสนาน โดยใช้ภาษาในท้องถิ่น และเครื่องดนตรีที่สร้างขึ้นในท้องถิ่นนั้นๆ

2.7.1 ความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีพื้นบ้าน

ดนตรีพื้นบ้านเป็นดนตรีที่แสดงออกเป็นความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความเชื่อและนิสัยใจคอของชาวบ้าน ดนตรีพื้นบ้านจึงสามารถเข้าถึงและครองใจชาวบ้านได้มากกว่าดนตรีประเภทอื่นๆ เนื้อหาสาระของดนตรีพื้นบ้านนั้นมีทั้งให้ความรู้และความบันเทิง เช่น ความรู้เกี่ยวกับทางโลกและทางธรรมให้คนประพฤติในสิ่งที่ดีงาม

ดนตรีพื้นบ้านเป็นอาหารหูกและอาหารใจที่พิเศษที่สุด ถ้าชาวบ้านได้ฟังดนตรีที่ชาวบ้านซาบซึ้งแล้วไซ้ ชาวบ้านก็จะมีสุขภาพจิตดี คือมีความสุขใจ แล้วจะช่วยให้สุขภาพทางกายดีด้วย เมื่อชาวบ้านมีความสุขทั้งกายและใจก็จะเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของครอบครัวและของประเทศ

ดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ (เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2526:11)

2.7.2 ดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสานเหนือ

เจริญชัย ชนไพโรจน์(2526:16-20) ได้แบ่งกลุ่มดนตรีอีสานเหนือออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มลำแคน คือดนตรีของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดเลย หนองคาย อุดรธานี สกลนคร นครพนม ชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ร้อยเอ็ด ยโสธร อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู และ อุบลราชธานี

ส่วนกลุ่มลำปี่แคน(ชาวภูไท) เป็นชนกลุ่มน้อยชาวอีสานที่กระจายกันอยู่ในเขต 5 จังหวัด คือ อุดรธานี(อำเภอไชยวาน และอำเภอศรีธาตุ) สกลนคร (อำเภอพรรณานิคม และอำเภวาริชภูมิ) นครพนม (อำเภอนาแก และอำเภอเรณูนคร) มุกดาหาร(อำเภอคำชะอี) และจังหวัดกาฬสินธุ์(อำเภอกุฉินารายณ์ และอำเภอเขาวง)

1) ลักษณะการผสมวง

เจริญชัย ชนไพโรจน์(2526:20-22) ได้แบ่งลักษณะการผสมวงดนตรีอีสานเหนือ ออกเป็น วงขับร้องและวงบรรเลง ดังนี้

1.1) วงขับร้อง ได้แก่

- **วงผญา** เป็นวงที่หนุ่มสาว ใช้ในการเจรจาตอบโต้เกี่ยวพาราสีเป็นบทกลอนที่เรียกว่า “ผญา”

- **วงลำผญา** เป็นการลำสลับกับการร้องผญาระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง คล้ายวงผญา ใช้แคนเป่าประกอบ

- **คณะลำกลอน** ประกอบไปด้วยหมอลำฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ฝ่ายชายอาจมี 3 คนต่อฝ่ายหญิง 1 คน ลำโต้ตอบกัน ใช้แคนเป่าประกอบการลำ

- **คณะลำหมูและคณะลำเพลิน** เป็นการลำผสมผสานกับการเจรจา โดยนำเนื้อหามาจากวรรณคดี มีการแสดงท่าทางให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เหมือนลิเก หรือละครของภาคกลาง การลำหมูใช้แคนเป่าประกอบ ส่วนการลำเพลินนั้นใช้แคน พิณและกลองบรรเลงประกอบ

- **พวกลำผีฟ้า** เป็นการลำเพื่ออ้อนวอนผีฟ้า และทวงค่าให้มาเยี่ยมและรักษาผู้ป่วย หมอลำผีฟ้าใช้แคนเป่าประกอบ

- **คณะร้องสรภัญญ์** เป็นบทขับร้องหมู่โดยเหล่าอุบาสกและอุบาสิกา มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หรือศีลธรรมต่างๆ ไม่มีดนตรีประกอบ

- **พวกเจิ้งบั้งไฟ** ประกอบด้วยคณะชายและหญิงผสมกัน ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย โดยมีหัวหน้าคณะร้องนำและมีลูกคู่ร้องตามที่ละวรรค เครื่องดนตรีที่ใช้ไม่ได้กำหนดแบบแผนไว้ จะใช้

เครื่องอะไรจำนวนเท่าไรก็ได้

1.2) วงบรรเลง

วงดนตรีบรรเลงของกลุ่มอีสานเหนือมีการผสมผสานเครื่องดนตรีที่หลากหลายจนเกิดมีวงดนตรีประเภทต่างๆมากมายด้วยเช่นกัน โดยแต่ละวงประกอบด้วยเครื่องดนตรีต่างๆดังนี้

- **วงมโหรี** ในอดีตชาวอีสานเหนือก็เคยมีวงมโหรีเช่นเดียวกับชาวอีสานใต้ แต่พบในบางพื้นที่ของจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยปี่นอกของภาคกลาง ซอฮู้ พิณ ฉิ่ง ฉาบ ใช้หน้าขบวนต่างๆ

- **วงกลองยาว** ประกอบด้วยกลองยาวประมาณ 3 ใบและกลองรำมะนาใหญ่ที่ชาวบ้านเรียกว่า กลองตั้ง 1 ใบ และฉาบ 1 คู่ตีเป็นจังหวะ วงกลองยาวนิยมบรรเลงหน้าขบวนงานบุญต่างๆ

- **วงแคน** ใช้แคนเป็นเครื่องดนตรีหลักในวง จะมีก็เต้าก็ได้ อาจเพิ่ม พิณ ซอ ฉิ่ง และกลองตามที่เห็นว่าเหมาะสม

- **วงพิณ** ใช้พิณเป็นเครื่องดนตรีหลักในวง ใช้พิณก็ตัวก็ได้ อาจเพิ่มเครื่องดนตรีอื่นเช่น แคน ซอ ฉิ่งและกลอง เป็นต้น

- **วงโปงลาง** ใช้โปงลางเป็นเครื่องดนตรีหลักในวง ใช้พิณก็ตัวก็ได้ อาจเพิ่มเครื่องดนตรีอื่นเช่น แคน พิณ ซอ ฉิ่งและกลอง เป็นต้น

- **วงลำเพลิน** ประกอบด้วยแคนและเครื่องดนตรีสากล เช่นกลองชุด และเบสไฟฟ้า เป็นต้น

1.2) การเล่นที่ใช้ดนตรีบรรเลงประกอบ

ชาวอีสานเป็นกลุ่มชนที่รักความสนุกสนานอีกทั้งมีความศรัทธาใน พระพุทธศาสนา จึงแสดงออกด้วยการละเล่นต่างๆ และแฝงไปด้วยคติธรรมสอนใจ หนึ่งในการเล่นที่ได้รับความนิยมมากที่สุดและเป็นสัญลักษณ์ของดนตรีอีสานคือ หมอลำ

1.2.1) ประเภทของหมอลำ

หมอลำสามารถแยกประเภทออกได้ดังนี้

- **หมอลำพื้น** บางครั้งเรียกว่า ลำเรื่อง หมายถึงลำเป็นเรื่องราวหรือการเล่าเรื่อง นับว่าเป็นหมอลำที่เก่าแก่ที่สุด ไม่มีผู้ใดทราบว่าเกิดขึ้นตั้งแต่ยุคสมัยใด ผู้ที่เป็นหมอลำส่วนใหญ่มักเป็นชายคนตรีที่ใช้ประกอบการลำ คือ แคนในการประกอบการลำพื้น

- **หมอลำกลอน** กลอนในภาษาอีสานเหนือหมายถึง โคลง ร่าย กาพย์หรือกลอน ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามรูปศัพท์แล้วหมายความว่า หมอลำที่ลำโดยใช้บทกลอน เป็นการลำตอบโต้กัน

- **หมอลำหมู่** คือการร้องหมู่ ได้แบบอย่างการแต่งกายมาจากลักษณะของภาคกลางหรือแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง และได้แบบอย่างการลำมาจากหมอลำพื้น และลำกลอน ในอดีตใช้แคนเป็นเครื่องดนตรีหลัก แต่ปัจจุบันมีการผสมผสานเครื่องดนตรีสากลสมัยใหม่ เช่น กลองชุด กีตาร์ไฟฟ้า กีตาร์เบส คีย์บอร์ด ฯลฯ

- **หมอลำเพลิน** มีลักษณะคล้ายหมอลำหมู่ แสดงเป็นหมู่คณะ การแต่งกายจะนิยมแต่งตามสมัยนิยม เครื่องดนตรีที่ใช้ นอกจากจะใช้แคนแล้วยังใช้พิณประกอบกับเครื่องดนตรีสากลด้วย

- **หมอลำผีฟ้า** อาจแปลความได้ว่า คณะหมอลำที่ทำหน้าที่ติดต่อ สื่อสารกับผีฟ้า บางพื้นที่เรียกว่า หมอลำผีแดง โดยแต่ละคนต่างมีทำนองการลำและลีลาการฟ้อนรำของตัวเองอย่างอิสระ ใช้แคนประกอบการลำ

2.7.3 ดนตรีกลุ่มลำปีแคนของชาวภูไท

1) ลักษณะการผสมวงของดนตรีกลุ่มลำปีแคน

การผสมวงไม่มีการกำหนดรูปแบบที่ตายตัว แต่พอจำแนกได้ตามลักษณะประโยชน์ใช้สอยได้ 4 ประเภท ได้แก่ ดนตรีประกอบหมอลำ ดนตรีประกอบการฟ้อน ดนตรีประกอบการแห่ และดนตรีประกอบการแข่งขัน

1.1) ดนตรีที่ใช้ประกอบหมอลำ ใช้แคนเป็นหลัก นอกจากนั้นอาจมีพิณ ปี่แคน ซอ และอื่นๆ

1.2) ดนตรีประกอบการฟ้อน มีเครื่องดนตรีคล้ายกับดนตรีประกอบ

หมอลำ แต่เพิ่มเครื่องดนตรีกลุ่มทำจังหวะ เช่น กลองคุ่ม กลองหาง ฉิ่ง ฉาบ ฆ้องน้อย เป็นต้น

1.3) ดนตรีที่ใช้ประกอบขบวนแห่นิยมใช้เครื่องดนตรีกลุ่มทำจังหวะเป็นหลัก เช่น พวงฮาด กลองเส็ง กลองคุ่ม กลองหาง และฉิ่งฉาบ

1.4) ดนตรีที่ใช้ในการประกวด ได้แก่ การแข่งกลองเส็ง ซึ่งแข่งกันทีละ 2 คน ใช้กลองคนละ 2 ใบ ฝ่ายใดตีเสียงดังกว่าก็เป็นฝ่ายชนะ

2) การละเล่นที่ใช้ดนตรีบรรเลงประกอบ

2.1) การลำ

การลำของกลุ่มลำปีแคนหรือลำผู้ไท เหมือนกับการลำของกลุ่มลำแคน แต่มีความแตกต่างกันที่สำเนียงและถ้อยคำบางคำที่ออกเสียงต่างกัน ลำผู้ไทจะมีทำนองเฉพาะที่กลุ่มลำแคนเรียกว่า “ลำอ่านหนังสือ” “ลำลา” หรือ “ลำทางยาว” ทำนองแคนที่ใช้ประกอบการลำคือ “ลายใหญ่” และ “ลายน้อย”

2.2) การฟ้อนภูไท

การฟ้อนภูไทมีจุดมุ่งหมายหลายอย่าง เช่น เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง เพื่อสืบทอด

ศิลปวัฒนธรรม เพื่อแสดงความสามัคคี ของชาวภูไท และเพื่อรำถวายผีบ้านผีเมืองที่ชาวภูไทนับถือ จำนวนผู้ฟ้อนรำไม่มีกำหนดแน่นอน ขึ้นอยู่กับบริเวณสถานที่ของงาน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบ ได้แก่ พิณ แคน กลองเส้ก กลองยาว หม้องโหม่ง พางฮาด ฉิ่ง และฉาบ เป็นต้น (เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2526:49-64)

2.3) การแข่งกระติบข้าว

การแข่งกระติบข้าวเป็นการละเล่นพื้นเมืองของชาวผู้ไทอีกชนิดหนึ่ง นิยมแสดงในวันขึ้นชดถุกข์ต่างๆ การแสดงเริ่มด้วยชาวผู้ไทฝ่ายชายจะเล่นดนตรีที่มีจังหวะเร่งเร้า จากนั้นฝ่ายหญิงจะสะพายกระติบข้าวมาแข่งตามจังหวะและท่วงทำนองดนตรีอย่างสนุกสนาน อันแสดงออกถึงการนำกระติบข้าวไปส่งให้สามีที่ออกไปทำงานนอกบ้าน(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,ม.ป.ป.: 3)

2.7.4 ลักษณะวงดนตรีกลุ่มวัฒนธรรมเจียงและกันตรึม

1) วงบรรเลง

1.1) วงตุ้มโหม่ง ประกอบด้วย หม้องหุ่ย (หม้องชัย) 1 ใบ กลองเพลขนาดใหญ่ 1 ใบ ปี่ในขนาดเล็ก 1 ใบ และหม้องราว 1 ใบ

1.2) วงกันตรึม ประกอบด้วย กลองกันตรึม (กลองโพน) 2 ใบ ปี่อ้อ 1 เล้า ปี่ชลัย์ (ปี่ใน) 1 เล้า ฉิ่ง 1 คู่ ฉาบ 1 คู่ กรับ 1 คู่

1.3) วงมโหรี ประกอบด้วย ซอด้วง 1-2 คัน ซอด้วงเอญ (ซอฮู้) 1-2 คัน ระนาดเอก 1 ราง พิณ 1 ตัว ปี่ชลัย์ 1 เล้า กลองกันตรึม (โพน) 2 ใบ รำมะนา 1 ใบ ฉิ่ง, ฉาบ, และกรับอย่างละ 1 คู่

1.4) วงดนตรีประกอบเรือมมมืวด แบ่งออกตามจำนวนเครื่องดนตรีดังนี้

- วงใหญ่ ประกอบด้วย ซอ 1 คัน ปี่อ้อ 1 เล้า ปี่ชลัย์ 1 เล้า กลองกันตรึม 2 ใบ กลองตะโพน 1 ใบ ฉิ่งและกรับอย่างละ 1 คู่

- วงเล็ก ประกอบด้วย ซอ 1 คัน ปี่อ้อ 1 เล้า กลองกันตรึม 2 ใบ เจริง (นักร้อง) 1 คน (คนตีกลองทำหน้าที่เป็นนักร้องด้วย)

- วงดนตรีประกอบเรือมอันเร ประกอบด้วย ซอฮู้ขนาดกลาง 1 คัน ปี่อ้อ 1 เล้า ปี่ชลัย์ 1 เล้า โพน 2 ใบ ตะโพน 1 ใบ ฉิ่ง, ฉาบ และกรับอย่างละ 1 คู่

2) วงขับร้อง

การขับหรือออกเสียงเป็นทำนองแบบการอ่านทำนองเสนาะ เรียกว่า “เจียง” หรือ “จำเจียง” สงบ บุญคล้าย (2521:112) กล่าวว่า การเจียงของไทยในแถบอีสานใต้ มีลักษณะเหมือนกับหมอลำเพลงโคราชนั่นเอง ดนตรีที่ใช้ประกอบการเจียงคือ แคน การเจียงประกอบด้วยฝ่ายชาย 1 คน และฝ่ายหญิง 1 คน ร้องโต้ถามตอบปัญหากันไปมา มีหลายประเภทแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน เช่น เจียงกันกรอบกัย เจียงตรัว เจียงเบริน เป็นต้น

2.7.5 ลักษณะและโอกาสบรรเลงดนตรีกลุ่มวัฒนธรรมเจียงและกันตริ้ม

เจริญชัย ชนไพโรจน์(2526: 76-77) ได้แยกบทบาทของดนตรีในกลุ่มวัฒนธรรมเจียง-กันตริ้ม ออกเป็น 2 ประเภท มีทั้งดนตรีเพื่อความบันเทิงและ ดนตรีประกอบกิจกรรมตามความเชื่อของท้องถิ่น ดังนี้

1) ดนตรีที่ประกอบกิจกรรมตามความเชื่อของท้องถิ่น ทั้งงานที่เป็นมงคลและอวมงคล ได้แก่

1.1) เพลงก่อนเกิด

1.2) เพลงสู่ขวัญเด็ก

1.3) เพลงไกวเปลกล่อมเด็ก

1.4) เพลงเกี่ยวของหนุ่มสาว ร้องเป็นคำกลอน มีทำนองคล้ายกับผญาของอีสานเหนือ อาจใช้เครื่องดนตรีประกอบก็ได้

1.5) ดนตรีประกอบการสู่ขวัญแต่งงาน มีวงกันตริ้มหน้าขบวน

1.6) ดนตรีประกอบการเข้าทรงเพื่อรักษาการเจ็บป่วย

1.7) ดนตรีในงานศพ

2) ดนตรีเพื่อความบันเทิง นิยมบรรเลงในงานบุญตามเทศกาลต่างๆ มีหลายประเภทดังนี้

2.1) เพลงพื้นบ้านกันตริ้ม เป็นการละเล่นพื้นบ้านของคนเขมรในเขตอีสานใต้ ได้แก่ บริเวณชุมชนที่ใช้ภาษาเขมร เป็นภาษาถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ เรียกชื่อตามเสียงจังหวัดกลองที่นำมาใช้ในวงดนตรีพื้นบ้าน จะมีจังหวะเสียงดัง โจ๊ะ กันตริ้ม โจ๊ะ ตริ้ม ตริ้ม มีลักษณะคล้ายกับเพลงน้อย หรือลำตัดของภาคกลางเพียงแต่มีเนื้อร้องเป็นภาษาเขมรเรียกว่า “เพลงกันตริ้ม” (ภูมิจิต เรืองเดช, 2527:165-166) ใช้บรรเลงในโอกาสต่างๆทั้งเพื่อความบันเทิงและประกอบพิธีกรรมต่างๆ เป็นดนตรีที่มีความสำคัญมาแต่โบราณและเป็นดนตรีที่มีความไพเราะเข้าถึงจิตใจของผู้ฟังมากกว่าดนตรีประเภทอื่นๆ ในชุมชนที่ใช้ภาษาเขมรในเขตอีสานใต้

2.2) เรือมลูคอันเร (รำกระทบสาว) เป็นมรดกตกทอดสืบมาแต่โบราณ ไม่สามารถสืบทราบได้ว่าใครเป็นผู้คิดขึ้น จากปากคำของผู้เฒ่าผู้แก่เล่าต่อกันมาว่า การเล่นเรือมลูคอันเรนี้ เดิมไม่มีจังหวะจะโคนอะไร ต่อมาได้วิวัฒนาการจนเป็นจังหวะกลีลาอ่อนช้อย สวยงาม (สงบ บุญคล้าย, 2521 : 98- 104)

3.3) กะโน้บดังตอง (ระบำตักแตนดำข้าว) เป็นการละเล่นพื้นเมืองที่ได้รับความนิยมกันมากในแถบอีสานใต้ แหล่งกำเนิดของการรำชนิดนี้ คือที่จังหวัดสุรินทร์ เป็นการเล่นที่เลียนแบบลีลาการกระโดดเคลื่อนไหวของตักแตนดำข้าว

3.4) มโหรีอีสานใต้ การละเล่นพื้นเมืองของชาวอีสานใต้ที่ได้รับการสืบทอดมาแต่โบราณ

อีกประเภทหนึ่ง คือ การละเล่นมโหรี ซึ่งยังคงนิยมอยู่ในปัจจุบัน และยังเป็นดนตรีที่เป็นพื้นฐานของเล่นอื่น ๆ เช่น อาลัย กระโน้บดังตอง กันตรึม การเรียมลุดอันเร บรรเลงประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น โจลมะมั่วด บ้องบ๊อด ประกอบทั้งการประโคมในงานพิธีต่าง ๆ ทั้งงานมงคลและอวมงคล เช่น งานแต่งงาน ทอดกฐิน ขึ้นบ้านใหม่ การโกนจุก งานทำบุญศพ เป็นต้น (สงบ บุญคล้าย, 2521: 98- 104)

3.5) เจริง เป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของชาวอีสานได้มีลักษณะเหมือนกับหมอลำหรือเพลงโคราชนั้นเองดนตรีที่ใช้ประกอบในการเจริญ หรือ แคน การเจริญ ประกอบด้วย ฝ่ายชาย 1 คน และฝ่ายหญิง 1 คน และคนเป่าแคนอีก 1 คน เจริงโต้ตอบกันไปมา การเจริญแบบนี้ได้รับความนิยมเท่ากับกันตรึม (พัชรินทร์ ศิริอำพันกุล, 2539: 120-122)

3.6) ระบายตลก (ระบายกลา) เป็นการละเล่นพื้นบ้านของชาวอีสานได้ อันเป็นผลมาจากชาวบ้านนิยมปลูกมะพร้าว เป็นการละเล่นที่ใช้แสดงในงานรื่นเริง และงานเทศกาลต่างๆ ใช้ดนตรีพื้นเมืองกันตรึม (สงบ บุญคล้าย, 2521: 109-110)

3.7) เรือมอาลัย เป็นการร้องรำด้วยกลอนเกี่ยวพราสี ระหว่างหนุ่มสาวในงานเทศกาลต่างๆ แต่เรือมอาลัยของกัมพูชา เป็นการถามตอบระหว่างหญิงกับชาย 1 คู่ เนื้อร้องจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไรก็ได้ การละเล่นที่มีผู้เล่นมากกว่า 1 คนเรียกว่า “ปรอบเกย” (เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2526: 82)

2.7.6 วัฒนธรรมเพลงโคราช

วัฒนธรรมเพลงโคราช ของจังหวัดนครราชสีมา จัดอยู่ในกลุ่มวัฒนธรรมอีสานใต้ ซึ่งเพลงโคราชเป็นศิลปะการละเล่นพื้นเมืองที่อยู่ในความนิยมของชาวโคราชและจังหวัดใกล้เคียง คล้ายเพลงน้อยทรงเครื่องของภาคกลาง แต่ใช้สำเนียงแบบโคราช นับว่าเป็นการละเล่นที่เก่าแก่และเป็นเอกลักษณ์ของชาวโคราชมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1. รูปแบบการแสดงเพลงโคราช

ผู้ร้องเพลงโคราชเรียกว่า “หมอลำ” แต่ละคณะจะมีหมอลำประจำคณะ 4-5 คน โดยแบ่งเป็นหมอลำชาย-หญิง เท่าๆกัน การแสดงเพลงโคราชแตกต่างจากการละเล่นของกลุ่มอื่นๆ ในอีสานใต้ คือไม่มีเครื่องดนตรีประกอบ จะใช้การตบมือแทนเท่านั้น นิยมแสดงในงานมงคลต่างๆ ใช้การขับร้องเป็นคำร้อยกรองล้วนหรือเป็นคำร้อยกรองแบบผสมร้อยแก้ว มีเนื้อหาที่หลากหลาย เช่น เกี่ยวกับนิทานชาดก ประวัติศาสตร์ ความรัก เป็นต้น ขณะขับร้องก็จะมีกรฟ้อนรำไปด้วย

2.8 จังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ขุขันธ์ อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ ในอดีตเป็นจังหวัดที่แห้งแล้งกันดารมาก จนมีคำกล่าวว่า “บุรีรัมย์ค้ำน้ำกิน” แต่บุรีรัมย์ได้รับการแก้ไขปัญหาระเบียงการขาดแคลนน้ำ จนอยู่ในฐานะเมืองรัตนบุรีสมชื่อสมชื่อจังหวัด มีสถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณคดีที่โดดเด่นด้วยปราสาทหินสวยงามหลายแห่ง โดยเฉพาะปราสาทหินพนมรุ้ง ที่ชื่อเสียงมากที่สุด อีกทั้งเป็นที่รวมของคนหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ อาทิ กลุ่มชาติพันธุ์ลาว ไทยโคราช เขมร และส่วย ก่อให้เกิดเสน่ห์ทางวัฒนธรรม ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นในด้านอาหารการกิน ภาษาพูด งานหัตถกรรม ศิลปการแสดง และดนตรี

ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์มีลักษณะคล้ายเต่า หันหัวไปทางทิศเหนือ เป็นเมืองชายแดน มีทิวเขาพนมดงรักกั้นเขตแดนระหว่างไทยและกัมพูชาประมาณ 42 กิโลเมตร มีด่านช่องเขาที่ประชาชนทั้งสองประเทศใช้เดินทางติดต่อค้าขายกันมาแต่โบราณ เช่น ช่องตะโก ช่องตาเกว ช่องโอบก ช่องบะระนะ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เองประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์มากกว่าครึ่งพูดภาษาเขมร ส่วนใหญ่เป็นคนในอำเภอกระสัง อำเภอประโคนชัย และอำเภอเมือง อีกส่วนหนึ่งพูดภาษาไทยอีสานหรือภาษาลาว คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอ พุทไธสง อำเภอ สตึก และอำเภอลำปลายมาศและพูดไทยโคราชในแถบอำเภอที่อยู่ติดกับจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อำเภอหนองกี่ อำเภอนางรองและอำเภอปะคำ

บุรีรัมย์มีพื้นที่เป็นที่ราบสูงค่อนข้างมาก เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เกิดจากการเย็นตัวของลาวาและหินภูเขาไฟ เป็นจังหวัดที่สำรวจพบซากภูเขาไฟมากที่สุดในประเทศ ปล่องภูเขาไฟมีปราสาทหรือวัดโบราณตั้งอยู่ เช่น เขาพนมรุ้ง เขาพระอังคาร เขากระโดง เป็นต้น พื้นที่ลาดต่ำจากทิศใต้สู่ทิศเหนือจนจดแม่น้ำมูล มีลำน้ำไหลผ่านหลายสาย แต่เมื่อถึงหน้าแล้งตามห้วยเล็กๆจะแห้งขอด

คนบุรีรัมย์ส่วนใหญ่ทำงานภาคเกษตรกรรม ปลูกข้าวหอมมะลิและพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง ปอ อ้อย ยางพารา มะม่วงหิมพานต์ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการทำประมงในบริเวณเขื่อนลำนางรอง เลี้ยงปลาน้ำจืดและกึ่งก้ามกราม ด้านอุตสาหกรรมโดยมากเป็นโรงงานขนาดเล็ก เช่น โรงสีข้าว โรงงานแปรรูปไม้ โรงโม่หิน โรงงานน้ำตาลทรายขาว โรงงานอัดมันเส้น เป็นต้น และยังมีการทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมในช่วงว่างเว้นจากการเก็บเกี่ยว เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่สร้างรายได้เข้าจังหวัดปีละไม่น้อย

2.8.1 ข้อมูลทางสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีพื้นที่ 10,393.945 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6496,215.6 ไร่ อาณาเขตที่ตั้งทางทิศเหนือติดกับจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และสุรินทร์ ทิศใต้ติดกับ จังหวัดสระแก้วและประเทศกัมพูชา ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดสุรินทร์ และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดบุรีรัมย์มีแม่น้ำสายสำคัญสองสาย คือ แม่น้ำมูล มีความยาวประมาณ 641 กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากทิวเขาสันกำแพงไหลผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ ลงสู่แม่น้ำโขงที่บริเวณปากแม่น้ำมูล จังหวัดอุบลราชธานี และแม่น้ำสายสำคัญอีกสายคือ แม่น้ำชี มีความยาวประมาณ 640 กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากทิวเขาพนมดงรัก ไหลเป็นอาณาเขตกั้นระหว่างจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ และไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่อำเภอสตึกจังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์ตั้งอยู่ในเขตอากาศร้อนในฤดูร้อนมีอากาศร้อนจัด โดยปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคมมีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ 36 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน ฤดูฝนอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน เนื่องจากมีทิวเขาพนมดงรักกั้นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จึงได้รับปริมาณน้ำฝนไม่มากนัก และฤดูหนาว อยู่ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม มีอากาศหนาวและแห้งแล้ง อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 11 องศาเซลเซียส

2.8.2 การปกครอง

จังหวัดบุรีรัมย์แบ่งการปกครองออกเป็น 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอนางรอง อำเภอลำปลายมาศ อำเภอประโคนชัย อำเภอพุทไธสง อำเภอสตึก อำเภอกระสัง อำเภอบ้านกรวด อำเภอคูเมือง อำเภอละหานทราย อำเภอหนองกี่ อำเภอปะคำ อำเภอนาโพธิ์ อำเภอหนองหงส์ อำเภอพลับพลาชัย อำเภอห้วยราช อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอชำนิ อำเภอโนนดินแดง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ กิ่งอำเภอบ้านด่าน และกิ่งอำเภอแคนดง

2.8.3 ประวัติและความเป็นมา

บุรีรัมย์ไม่ได้มีฐานะเป็นเมืองใหญ่หรือเป็นศูนย์กลางของเมืองต่างๆดังเช่นเมืองอุบลราชธานี และนครราชสีมา หากแต่เติบโตจากการรวมชุมชน และหมู่บ้านเล็กๆขึ้นเป็นหัวเมือง มีหลักฐานว่าเคยมีกลุ่มคนเข้ามาอาศัยอยู่ในบุรีรัมย์ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์โดยค้นพบเครื่องมือเครื่องใช้ยุคหินและยุคโลหะ เครื่องปั้นดินเผา และโครงกระดูกมนุษย์ ที่ตำบลบึงเจริญ อำเภอบ้านกรวด แต่คงตั้งเป็นชุมชนขึ้นในสมัยทวารวดี เพราะมีร่องรอยการขุดคูเมืองและคันดินเป็นปราการล้อมรอบ และพบโบราณวัตถุอื่นอีกจำนวนมาก เช่น ใบเสมาพระพุทธรูปแกะสลักที่สำคัญคือพระพุทธรูปนาคปรก ซึ่งพบที่บ้านฝ้าย ตำบลเมืองฝ้าย อำเภอหนองหงส์ เป็นพระพุทธรูปนาคปรกสมัยทวารวดีที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศ

จากจารึกในถ้ำเป็ดทอง อำเภอนางรอง ที่กล่าวว่าเจ้าชายจิตรเสน แห่งอาณาจักรเจนละ ทรงสร้างสิวลึงค์ขึ้นเพื่อประกาศชัยชนะตามคำบัญชาของพระชนกชนนี แสดงถึงอิทธิพลของขอมโบราณที่แผ่ขยายมาถึงบริเวณนี้ตั้งแต่ราว พุทธศตวรรษที่ 12 มีปราสาทหินและอิฐศิลปะขอมโบราณ กระจายกันอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์กว่า 60 โดยเฉพาะปราสาทเขาพนมรุ้งที่สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 15-18 และปราสาทเมืองต่ำที่สร้างประมาณพุทธศตวรรษที่ 16-17 เป็นเครื่องยืนยันว่าอาณาจักรแห่งนี้มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่น มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น จนสามารถรวบรวมผู้คน สร้างศาสนสถานขนาดใหญ่ได้ นอกจากนี้ยังพบแหล่งเตาเผาและเครื่องถ้วยเขมรโบราณ ที่มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 15-18

ราวปลายพุทธศตวรรษที่ 20 เมื่อขอมเริ่มเสื่อมอำนาจลงบุรีรัมย์ก็ถูกทิ้งเป็นเมืองร้าง จนกระทั่งในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายจึงเริ่มปรากฏชื่อ “เมืองบุรีรัมย์” เป็นหัวเมืองอยู่ใต้การปกครองของเมืองนครราชสีมาพร้อมกับเมืองอื่นๆ ได้แก่ นครจันทิก ชัยภูมิ พิมาย และนางรอง ต่อมาใน พ.ศ. 2321 ตรงกับสมัยกรุงธนบุรี พระยานางรองคบคิดกับเจ้าโอ เจ้าอิน และอุปฮาด เมืองจำปาสัก แห่งเมืองลาวตั้งตัวเป็นกบฏ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชกาลที่ 1) ยกทัพไปปราบ ระหว่างเดินทางผ่านดินแดนแถบนี้ เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกได้พบเมืองร้างตั้งอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำห้วยจรเข้มาก เห็นว่ามีชัยภูมิดี จึงสั่งให้บูรณะเมืองขึ้นใหม่ โดยตั้งศาลหลักเมืองที่ข้างต้นแปะใหม่ (บริเวณศาลเจ้าพ่อหลักเมืองในปัจจุบัน) ให้ชื่อว่า “เมืองแปะ” แล้วชักชวนชาวเขมรป่าดงที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณใกล้เคียง ให้เข้ามาตั้งหลักแหล่งทำมาหากินในบริเวณนี้

ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเมืองแปะเป็นเมืองบุรีรัมย์ หมายถึงเมืองแห่งความรื่นรมย์ยินดี มีพระนครภักดีศรีนคราเป็นจ้าวเมืองขึ้นต่อเมืองนครราชสีมา จากนั้นก็โอนไปขึ้นกับเมืองลาวฝ่ายเหนือ โดยมีหนองคายเป็นศูนย์กลางการปกครอง แล้วโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายกลับมาขึ้นกับมณฑลนครราชสีมาอีกครั้งหนึ่งเรียกว่า “บริเวณนางรอง” ประกอบด้วย เมืองบุรีรัมย์ นางรอง รัตนบุรี ประโคนชัย และพุทไธสง จากนั้นในสมัยรัชกาลที่ 6 จึงยกฐานะเมืองบุรีรัมย์เป็น จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วลดฐานะเมืองอื่นๆเป็นอำเภอ

2.9 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ในอดีตคือวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ เริ่มก่อตั้งเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2514 เปิดรับนักศึกษาครั้งแรกในปีการศึกษา 2515 โดยเปิดสอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศึกษา (ป.กศ.) ทั้งภาคปกติและภาคค่ำ และในปีการศึกษา 2516 วิทยาลัยได้เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตร

วิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) โดยมีนายวิชา อุตศาสตร์ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการ

ปีพ.ศ.2519 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ได้ยกฐานะให้เป็นวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูพ.ศ.2518 มีผลทำให้วิทยาลัยครูบุรีรัมย์เปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดจากผู้อำนวยการเป็นอธิการ และเปลี่ยนรูปแบบทางองค์กรทางวิชาการจากหมวดวิชาเป็นคณะวิชาและภาควิชา และมีสำนักงานอธิการ มีการเปิดสอนตามหลักสูตรใหม่ของสภาฝึกหัดครู ซึ่งเปลี่ยนจากระบบ 3 ภาคเรียนมาเป็นระบบ 2 ภาคเรียน

ปีการศึกษา 2521 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง(ค.บ.) เป็นรุ่นแรก ได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรี 2 ปีหลังให้กับครูประจำการในวันเสาร์และอาทิตย์ โดยเรียกว่า โครงการอบรมครูประจำการ (อปป.) และในปีเดียวกัน ได้ขยายโครงการโดยเปิดศูนย์ให้การศึกษาสำหรับครูประจำการที่โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด จนกระทั่งปีการศึกษา 2524 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ได้เปิดหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) 4 ปี และปีการศึกษา 2527 ได้ขยายฐานการศึกษาในกลุ่มเทคนิคการอาชีพ ได้เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

ปีพ.ศ. 2527 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.2518 โดยเปิดโอกาสให้วิทยาลัยครูสามารถเปิดสอนวิชาอื่นที่นอกเหนือจากสายครุศาสตร์ เช่น สัตวบาล เศรษฐศาสตร์ สหกรณ์ การพัฒนาชุมชน เป็นต้น และปริญญาที่ผู้เรียนได้รับจึงมี 3 สาขา คือ ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ศิลปศาสตรบัณฑิต(ศศ.บ.) และวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ)

ในปีพ.ศ. 2538 ได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏขึ้นมาใช้แทนพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู จึงได้เปลี่ยนชื่อจากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์มาเป็นสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ตำแหน่งอธิการเปลี่ยนเป็นอธิการบดี คณะวิชาเป็นคณะ หัวหน้าคณะวิชาเป็นคณบดี และสามารถเปิดสอนได้ถึงปริญญาโทและปริญญาเอก โดยยึดหลักปรัชญาว่า เป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีการขยายฐานการศึกษาโดยเปิดสอนหลักสูตรวิชาต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่น และได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทครั้งแรกในปีพ.ศ. 2541 ในสาขาวิชาบริหารการศึกษา และในปีต่อๆมาก็ได้เปิดในอีกหลายสาขา เช่น สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สาขาวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ในปีพ.ศ. 2547 มีพระราชบัญญัติกรมมหาวิทยาลัยราชภัฏขึ้นมาแทนพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีการจัดตั้งสภามหาวิทยาลัย สภาวิชาการ สภาส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย และสภาคณาจารย์และข้าราชการพลเรือน มีการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยได้แก่ สำนักงานอธิการบดี คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิจัย สำนักศิลปะและวัฒนธรรม สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการจัดตั้งคณะ

เทคโนโลยีอุตสาหกรรม และสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2549:10-12)

1) ปรัชญามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

2) พันธกิจมหาวิทยาลัย

- จัดการศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง
- ทำการวิจัย
- ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม
- ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี
- ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู
- ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริ

2.9.1 สาขาวิชาดนตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สาขาวิชาดนตรีของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์เปิดสอนนักศึกษาครั้งแรกเมื่อ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2514 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ทั้งภาคปกติและภาคค่ำ ซึ่งหมวดวิชาดนตรีและนาฏศิลป์จัดอยู่ในกลุ่มวิชาพิเศษ ซึ่งในสมัยนั้นขาดแคลนครูอาจารย์ที่จบด้านดนตรีโดยตรง ดังนั้นครูผู้สอนดนตรีจะรับสมัครจากผู้จบปริญญาสาขาใดก็ได้ แต่ต้องมีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

กรมการฝึกหัดครูในสมัยนั้นได้บรรจุแต่งตั้งนายเรืองศักดิ์ อำไพพันธ์ จบการศึกษาวุฒิกศ.บ ภาษาอังกฤษ มาทำการสอนวิชาดนตรี และในปี พ.ศ. 2515 กรมการฝึกหัดครูได้เปิดรับสมัครครูสอนดนตรี และได้บรรจุ นาย มนต์รี ภู่งาม มาปฏิบัติราชการที่วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 วิทยาลัยจึงมีคำสั่งให้นายเรืองศักดิ์ อำไพพันธ์ ย้ายไปสอนวิชาภาษาอังกฤษตามสาขาที่จบมา

ปีการศึกษา 2519 วิทยาลัยได้แบ่งส่วนราชการตามพระราชบัญญัติ วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ภาควิชาดนตรีศึกษาจึงได้ถือกำเนิดขึ้นพร้อมกับภาควิชานาฏศิลป์ และภาควิชาอื่นๆ โดยมีนาย มนต์รี ภู่งาม เป็นหัวหน้าภาควิชาคนแรก มีการเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาฉบับใหม่ ภาควิชาดนตรีศึกษานอกจากจะสอนวิชาดนตรี ในระดับ ป.กศ. แล้วยังต้องรับผิดชอบวิชาพื้นฐานและวิชาโทดนตรี ในระดับ ป.กศ. ขึ้นสูง ต่อมาในปีการศึกษา 2522 ภาควิชาดนตรีศึกษาได้เปิดสอนวิชาดนตรีศึกษาเป็นวิชาเอก ในระดับ ป.กศ. ชั้นสูง 1 หมู่เรียน จนกระทั่งปีการศึกษา 2526 ได้เปิดสอนระดับปริญญาตรี ค.บ.(2 ปีหลัง)ขึ้นเป็นรุ่นแรก

ปีการศึกษา 2528 วิทยาลัยได้ขยายฐานทางวิชาการโดยเปิดสอนสาขาวิชาอื่นๆนอกจากผลิตบัณฑิตสาขาวิชาครู เริ่มมีการศึกษาระดับ ศศ.บ. และวท.บ. จากที่เคยสอน ป.กศ. ชั้นสูง (ดนตรี) ก็เปลี่ยนมาเป็น อ.ศศ.(ดนตรี) ภาควิชาดนตรีศึกษา จึงเปลี่ยนมาเป็นภาควิชาดนตรีตั้งแต่นั้นมา ต่อมาปีการศึกษา 2539 ได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ขึ้นมาแทนพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารจาก ภาควิชาดนตรี มาเป็นโปรแกรมวิชาดนตรี

ปีการศึกษา 2547 ได้มีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ส่งผลให้สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เปลี่ยนสถานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โปรแกรมวิชาดนตรีจึงเปลี่ยนการบริหารมาเป็น สาขาวิชาดนตรี ภาควิชามนุษยศาสตร์ ตั้งกณคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1) ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.1) ปรัชญาของหลักสูตร

มุ่งเน้นผลิตบัณฑิต ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพดนตรี และพัฒนาความรู้ในด้านดนตรี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์กับชีวิตและพัฒนาท้องถิ่น

1.2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- 1.2.1) ผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีทางด้านดนตรีสากล และเทคโนโลยีดนตรี
- 1.2.2) เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีจริยธรรม มีคุณธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพดนตรี
- 1.2.3) เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการประกอบอาชีพ และพัฒนาสู่การศึกษาระดับสูงขึ้นไป

2) บุคลากร

สาขาวิชาดนตรี ภาควิชามนุษยศาสตร์ มีคณาจารย์ประจำ 5 ท่าน คือ

นายวิโรจน์ เอี่ยมสุข

นายนิคม ศรีรักสูงเนิน

นายทรงรบ จันทร์เต็ม

นายวิระยุทธ พรหมดิราช

นายชนวุฒิ ตั้งสอนบุญ

อาจารย์อัตราจ้างจำนวน 2 ท่าน คือ

นายอโณทัย ดวงจันทร์

นายเชาวฤทธิ์ ชาคำไฮ

อาจารย์พิเศษ

นายประยงค์ ชื่นเย็น

3) จำนวนนักศึกษา

3.1) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 29 คน

3.2) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 39 คน (สาขาวิชาดนตรี ภาควิชา มนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2548: 19-30)

2.9.2 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2548 เดิมสาขาวิชาดนตรีศึกษาสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีเหตุผลและเป้าหมายของการก่อตั้งสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ ดังนี้

1) เหตุผลในการก่อตั้งสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.1) ประสบปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรศิลปกรรม (ค.บ.) 5 ปี ที่รวมทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์เข้าไว้ด้วยกัน

1.2) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรใหม่ของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1.3) ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของกลุ่มคณาจารย์ ที่เสนอโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ ต่อมหาวิทยาลัยซึ่งประกอบด้วย ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์

1.4) มีความเห็นว่าจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย จึงควรใช้กระบวนการทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ เป็นสื่อในการพัฒนาการเรียนรู้ทางดนตรี

2) เป้าหมายของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.1) พัฒนาและสร้างหลักสูตรใหม่ คือดนตรีศึกษา (ค.บ.) 5 ปี ให้เป็นไปตามเกณฑ์ใหม่และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2.2) สร้างบุคลากรทางการศึกษาด้านดนตรียุคใหม่ ชูชุมชนท้องถิ่น

2.3) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้านดนตรีในชุมชนและท้องถิ่น

2.4) พัฒนาระบบการเรียนรู้ทางดนตรีในสังคม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางด้านดนตรีจากบุคลากรทางการศึกษาด้านดนตรี และกิจกรรมทางดนตรี

ปัจจุบันสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เปิดทำการสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรศิลปกรรม (ค.บ.) 5 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรเดิมของสภากาชาดราชภัฏ โดยมีนักศึกษา 1 หมู่เรียน และหลักสูตรดนตรีศึกษา (ค.บ.) 5 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ที่ได้รับการเห็นชอบและรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 โดยมีนักศึกษา 2 หมู่เรียน

3) บุคลากร

สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีบุคลากรดังต่อไปนี้

3.1) อาจารย์ประจำ 4 ท่าน คือ

3.1.1) อาจารย์ชนพล ตีรชาติ ตำแหน่งอาจารย์ระดับ 7

3.1.2) อาจารย์เชาว์ การวิชา ตำแหน่งอาจารย์ระดับ 7

3.1.3) อาจารย์ธิดิ ปัญญาอินทร์ ตำแหน่งอาจารย์ระดับ 5

3.1.4) อาจารย์เฉลิมกิต เช่งแก้ว พนักงานมหาวิทยาลัย

ตำแหน่งอาจารย์

3.2) อาจารย์พิเศษ 2 ท่าน คือ

3.2.1) อาจารย์พิษณุ ชาญพิพัฒน์ อาจารย์พิเศษทางด้านเครื่องสายสากล

3.2.2) อาจารย์ประกาศิต พูนกลาง อาจารย์พิเศษทางด้านกีตาร์คลาสสิก

3.3) เครื่องดนตรีที่มีอาจารย์สอนเฉพาะทาง

3.3.1) เครื่องลมไม้ (Wood wind) รับผิดชอบโดยอาจารย์

ชนพล ตีรชาติ

3.3.2) เครื่องทองเหลือง (Brass) รับผิดชอบโดยอาจารย์

ธิดิ ปัญญาอินทร์

3.3.3) เครื่องสายสากล (Strings) รับผิดชอบโดยอาจารย์

พิษณุ ชาญพิพัฒน์

3.3.4) กีตาร์คลาสสิก รับผิดชอบโดยอาจารย์ประกาศิต พูนกลาง

3.3.5) ดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน รับผิดชอบโดยอาจารย์เชาว์ การวิชา และอาจารย์เฉลิม

กิต เช่งแก้ว

4) จำนวนนักศึกษา

4.1) นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 32 คน

4.2) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 8 คน ชาย 8 คน

4.3) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 7 คน (สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2550: 57-59)

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วินัย วีระพัฒนานนท์ ภิญโญ พานิชพันธ์ และสุรกุล เจนอบรม (2530: บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจความต้องการและความพร้อมในการจัดหลักสูตรการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยทำการสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้บริหารระดับภาควิชาในมหาวิทยาลัย มหิดล ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับสูงมาก และมหาวิทยาลัยมหิดลมีความพร้อมในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรดังกล่าวในระดับปานกลาง แต่มีความพร้อมด้านบุคลากรอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ต่างๆมีความพร้อมมาก ส่วนผู้บริหารในระดับภาควิชาเห็นด้วยกับการจัดหลักสูตรดังกล่าว

พิกุล สีหาพล (2534: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น โดยศึกษาลักษณะการจัดทำรายวิชาที่เหมาะสมของท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษา การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรของหน่วยนิเทศก์ และปัญหาในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2533 มีโรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 25 โรงเรียน หลักสูตรและรายวิชา มี 53 วิชา ส่วนใหญ่เป็นวิชาอาชีพท้องถิ่น

จากการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของหน่วยนิเทศพบว่า หน่วยศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.73 จัดทำหลักสูตรร่วมกับโรงเรียน ร้อยละ 27.27 จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเอง ทั้งนี้หน่วยศึกษานิเทศก์ร้อยละ 90.91 คำนึงถึงทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเป็นหลักในการจัดทำหลักสูตร รองลงมาร้อยละ 81.82 คำนึงถึงความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงานภายในท้องถิ่น

ปัญหาและอุปสรรคในการทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคือ หน่วยศึกษานิเทศก์ร้อยละ 54.55 ให้เหตุผลว่า มีรายวิชามากมายอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องจัดทำรายวิชาท้องถิ่น โรงเรียนยังไม่พัฒนาระบบข้อมูล และไม่เข้าใจหลักการที่ถูกต้องในการพัฒนาหลักสูตร

พรนิภา ยันนาคี ชุตินา ศิริจันทร์ ชนันต์ชัย นพแก้ว และบวร บัวขาว (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจความต้องการการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีในจังหวัดลพบุรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ผู้ปกครองนักเรียนและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่อง การศึกษาระดับปริญญาตรีเพียงพอต่อการประกอบอาชีพ การเรียนวันจันทร์ถึงศุกร์ในเวลาราชการนั้นเป็นรูปแบบการจัดการเรียนที่เหมาะสม ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนต่อระดับปริญญาตรีได้แก่ ฐานะการเงิน พื้นฐานสติปัญญา และที่ตั้งของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดยังมี

ความต้องการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตลพบุรี

ประณีต ส่งวัฒนา ปรีศนา อรรถผล มนัสวีร์ อดุลรัตน์ และทัศนีย์ สมสมาน (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจความต้องการและความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรและระบบการพยาบาลในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ของไทย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในระบบสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักเรียนชั้นมัธยมปลาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมปลายบางกลุ่มและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของตน ขณะเดียวกันมีความต้องการปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการทำงานและการเรียน

กลุ่มพยาบาลประจำการที่จะเป็นครูที่เลี้ยงมีความต้องการให้จัดอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในคลินิก และความรู้เฉพาะเรื่องที่ทันสมัย สิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้มีเพียงพอ ยกเว้นห้องสมุด สื่อการเรียนรู้และแหล่งประโยชน์ต่างๆ นอกจากนี้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีแนวคิดให้การสนับสนุนการผลิตพยาบาลเพิ่มเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในแขนงวิชาดนตรีศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความต้องการหลักเปิดสูตรดนตรีพื้นบ้านในเชิงลึก ของบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ หลักสูตร และดนตรีพื้นบ้าน เพื่อกำหนดหัวข้อวิจัย ประเด็น และวัตถุประสงค์การวิจัย
2. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากบุคลากรภายใน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้าน การจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน
3. ผู้วิจัยเสนอหัวข้อแก่อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบ และคำแนะนำในการวิจัยในครั้งนี้
4. ผู้วิจัยทำการค้นคว้าเอกสารและตำราเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิดในการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษา ข้อมูลเอกสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารและตำรา มาสร้างกรอบคำถามในการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้กำหนดไว้
6. ผู้วิจัยเสนอโครงร่างขอสอบวิทยานิพนธ์ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
7. หลังจากผู้วิจัยสอบโครงร่างผ่านแล้ว ทำการเก็บข้อมูลตามแผนและระยะเวลาที่กำหนดไว้
8. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
9. ผู้วิจัยทำการสรุปและอภิปรายผลการวิจัย
10. ผู้วิจัยเสนอขอสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

3.1.1 ผู้บริหาร และอาจารย์ ได้แก่

- 1) รองศาสตราจารย์ดร. โกวิทย์ เชื้อมกลาง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) รองศาสตราจารย์ดร. สมมาตร ผลเกิด คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ละออง ภูเงิน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิคม ศรีรักสูงเนิน อาจารย์สาขาวิชาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 6) นายธิตี ปัญญาอินทร์ อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3.1.2 ผู้เรียน

ผู้วิจัยทำการกำหนดตัวแทนนักศึกษาที่เรียนดนตรี และกำหนดตัวแทนนักเรียนที่อยู่ในกิจกรรมชมรมดนตรีที่บ้านหรือมีความสามารถพิเศษด้านดนตรีที่บ้าน ดังนี้

- 1) นักศึกษาที่เรียนวิชาดนตรีศึกษาในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2) นักศึกษาที่เรียนวิชาดนตรีในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นสมาชิกวงดนตรีที่บ้านของโรงเรียนต่อไปนี้
 - 3.1) นักเรียนที่อยู่ในชมรมดนตรีที่บ้านหรือมีความสามารถด้านดนตรีที่บ้าน โรงเรียนภัทรบพิตร
 - 3.2) นักเรียนที่อยู่ในชมรมดนตรีที่บ้านหรือมีความสามารถด้านดนตรีที่บ้าน โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร
 - 3.3) นักเรียนที่อยู่ในชมรมดนตรีที่บ้านหรือมีความสามารถด้านดนตรีที่บ้าน โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

3.1.4 ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

1) ผู้นำชุมชน

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดตัวแทนกลุ่มผู้นำชุมชน ดังนี้

- 1.1) นายอำเภอ อำเภอบ้านกรวด
- 1.2) นายอำเภอ อำเภอประโคนชัย

2) ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมอีสานใต้

- 2.1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตรา สังข์ศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

3) ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดตัวแทนกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการดังนี้

- 3.1) ผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรบพิตร
- 3.2) ผู้อำนวยการโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม
- 3.3) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร

4) ครูสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยม

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดตัวแทนกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการดังนี้

- 4.1) ครูสอนวิชาดนตรีโรงเรียนภัทรบพิตร
- 4.2) ครูสอนวิชาดนตรีโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม
- 4.3) ครูสอนวิชาดนตรีโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร

5) นักดนตรีพื้นบ้าน

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดตัวแทนกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการดังนี้

- 5.1) นายเอีย จันทรประโคน นักดนตรีพื้นบ้านในอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
- 5.2) นายทอด อิดประโคน เป็นนักดนตรีพื้นบ้านที่ได้รับการยอมรับจากคนในท้องถิ่น ในหมู่บ้านเขว้า ตำบลปิงภู อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

6) ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

- 6.1) ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดตัวแทนกลุ่มเจ้าของกิจการสถานบันเทิงในจังหวัดบุรีรัมย์ คือ กรรมการบริหารร้านตะวันแดงสดแสงเดือนมหาชน สาขาจังหวัดบุรีรัมย์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure) ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ได้แก่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ รองคณบดี ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่จำเป็น ต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3.2.2 แบบสัมภาษณ์อาจารย์ดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้แก่อาจารย์ผู้สอนวิชาดนตรี สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และอาจารย์ผู้สอนวิชาดนตรี สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3.2.3 แบบสัมภาษณ์นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่ศึกษาวิชาดนตรี สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนักศึกษาที่ศึกษาวิชาดนตรี ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

3.2.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมที่เป็นสมาชิกชมรมดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนภัทรบพิตร โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม และโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการแบ่งออกเป็น 2 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

3.2.5 แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ได้แก่ นายอำเภอ อำเภอประโคนชัย นายอำเภอ อำเภอบ้านกรวด แบ่งออกเป็น 3 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

3.2.6 แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

3.2.7 แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม ได้แก่ โรงเรียนภัทรบพิตร โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ และโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม 3 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เมื่อเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

3.2.8 แบบสัมภาษณ์ครูในดนตรีโรงเรียนมัธยม ได้แก่ ครูที่สอนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยม ได้แก่ โรงเรียนภัทรบพิตร โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ และโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม แบ่งออกเป็น 2 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

3.2.9 แบบสัมภาษณ์นักดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ นักดนตรีพื้นบ้านที่เป็นที่ยอมรับในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เมื่อเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

3.2.10 แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ได้แก่ผู้ประกอบการสถานบันเทิงในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน (แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เมื่อเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

3.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบเป็นทางการ (Formal Interview) และแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม

3.4 ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เป็นหลัก โดยผู้วิจัยได้วางแผนขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) ผู้วิจัยติดต่อ นัดหมายวันเวลา และสถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มต่างๆ
- 2) กรณีที่ผู้ให้ข้อมูลบางกลุ่ม ปฏิบัติงานสังกัดหน่วยงานราชการ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์
- 3) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมการไว้แล้ว

3.5 อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

- เครื่องบันทึกเสียง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลเสียงที่ทำการสัมภาษณ์มาถอดเทป เพื่อจำแนกหมวดหมู่ เมื่อพบว่าข้อมูลส่วนใดไม่สมบูรณ์ จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หรือเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ ดังนี้

1) ศึกษาความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยดำเนินการวิเคราะห์ตามข้อมูลที่ได้จำแนกหมวดหมู่ไว้แล้ว และอธิบายเหตุผลที่ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อธิบายสาเหตุที่ผ่านมายังไม่เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

2) ศึกษาปัจจัยที่จำเป็นต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ตามข้อมูลที่ได้จำแนกหมวดหมู่ไว้แล้ว ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อการเปิดดนตรีพื้นบ้าน ตลอดจนปัญหาที่ไม่สามารถเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จากมุมมองของบุคคลหลายๆฝ่าย แล้วทำการอธิบายและสรุปในแต่ละหัวข้อ

3) ศึกษาความต้องการรูปแบบการจัดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยดำเนินการวิเคราะห์ตามข้อมูลที่ได้จำแนกหมวดหมู่ไว้แล้ว ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารอาจารย์และกลุ่มผู้เรียน โดยอธิบายเหตุผลความต้องการรูปแบบหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

4) ศึกษาความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และชุมชนในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม จากนั้นจึงทำการอธิบายและสรุปในแต่ละหัวข้อ

3.7 การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลที่ดำเนินการวิจัยในรูปแบบการพรรณนา นำเสนอตามวัตถุประสงค์และประเด็นที่กำหนดไว้ ทั้งด้านความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ปัจจัยเกื้อหนุนที่จำเป็นต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ความต้องการในรูปแบบการจัดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน และความพร้อมในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

บทที่ 4

ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ ผู้บริหารและอาจารย์ ผู้เรียน และผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผู้บริหารและอาจารย์

ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) โดยใช้ข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure)

4.1.1 ข้อมูลบุคคล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังนี้

1) รองศาสตราจารย์ โกวิท เชื้อมกลาง ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เมื่อปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ อาคาร 15 สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถนนจระ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 044-614568, 081-8761601 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปริญญาโทสาขาวิชาสถิติการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เมื่อปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ อาคาร 15 สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถ.จระ อ.เมือง จ. บุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 086-2460641 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จากวิทยาลัยการศึกษา

พิษณุโลก ปัจจุบันนี้ก็คือมหาวิทยาลัยนเรศวร ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เมื่อปี พ.ศ. 2543 จนถึงปัจจุบัน ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถ.จิระ อ.เมือง จ. บุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 081-5935134 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ระดับปริญญาโท สาขาวิชาโบราณคดี จากมหาวิทยาลัยศิลปากรวังท่าพระ ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาโบราณคดีจาก Deccan College Post-Graduate and Research Institute Pune University ประเทศอินเดีย

4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ละออง ภูเงิน ดำรงตำแหน่งคณบดีครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เมื่อปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถ.จิระ อ.เมือง จ. บุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 081-5930535 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเคมี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ระดับปริญญาโท สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิคม ศรีรักสูงเนิน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปฏิบัติหน้าที่เมื่อ พ.ศ. 2537 ที่อยู่ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถ.จิระ อ.เมือง จ. บุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 044-6113899 ต่อ 145 (โปรแกรมดุริยางคศิลป์ 117) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต (ดนตรีศึกษา) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จบการศึกษาระดับปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี แขนงวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันทำหน้าที่สอนวิชาปฏิบัติเครื่องทองเหลือง วิชาเรียบเรียงเสียงประสานวงโยชวาทิต และการอำนวยการวง

6) นายธิตี ปัญญาอินทร์ ตำแหน่งอาจารย์ระดับ 5 หัวหน้าภาควิชาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่อยู่ 439/146 ถนน จิระนคร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31180 หมายเลขโทรศัพท์ 085-4922496 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เอกดนตรีสากล เครื่องเอกทรัมเป็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จบการศึกษาระดับปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี แขนงวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันสอนวิชาวิชาทฤษฎีดนตรีสากล วิชาดนตรีสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน วิชาขับร้องประสานเสียง และวิชาวิเคราะห์ดนตรีสากล

4.1.2 ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของผู้บริหารและอาจารย์

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ดนตรีส่วนใหญ่ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพราะทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีพันธกิจในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เนื่องจากบุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีจุดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรม และอาจารย์ดนตรีสาขาวิชาดนตรีศึกษาได้กล่าวว่า ปัจจุบันโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์ ก็ให้เริ่มให้ความสนใจการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นบ้านและขาดแคลนบุคลากรด้านดนตรีพื้นบ้านอยู่

ส่วนสาเหตุที่ผ่านมาไม่สามารถเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านได้ เนื่องจากปัญหาด้านบุคลากรตามเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะ กรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ โดยระบุเกณฑ์มาตรฐานไว้ว่า ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตร ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทในสาขาที่จะเปิดจำนวน 5 คน และในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ อย่างน้อย 2 คน จึงเป็นมูลเหตุที่ไม่สามารถเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านได้ ที่ผ่านมามาทางสาขาดนตรีศึกษาและสาขาวิชาดนตรีจึงมีเพียงกิจกรรมดนตรีพื้นบ้านเป็นกิจกรรมเสริมของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่มีพื้นฐานการเล่นดนตรีพื้นบ้านจากสมัยมัธยมรวมกลุ่มทำกิจกรรมวงดนตรีพื้นบ้านขึ้นและมีอาจารย์ในสาขาควบคุมดูแล นอกจากนี้สาเหตุหนึ่งที่ไม่สามารถเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านได้ เนื่องจากยังไม่ทราบว่าจะสังคมในท้องถิ่นมีความต้องการบุคลากรด้านดนตรีพื้นบ้านมากน้อยเพียงใด

ส่วนรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ให้เหตุผลที่ไม่ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านว่า ปัจจุบันนี้ดนตรีพื้นบ้านไม่ได้รับความนิยมจากคนในสังคม หากผู้ที่จะมาสนใจน้อยและรัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจังจึงไม่มีหลักประกันว่าเมื่อบัณฑิตจบสาขานี้มาแล้วจะมีตลาดรองรับหรือไม่และอาจารย์สาขาดนตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เห็นว่าคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ยังไม่จำเป็นต้องเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในขณะนี้ เนื่องจากยังไม่พร้อมด้านบุคลากรและสื่ออุปกรณ์การสอน ตลอดจนหลักสูตรยังไม่มีรายวิชาเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้าน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงข้อเสียของการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านอีกว่าเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของผู้บริหารที่จะคอยเรียกใช้บริการจนอาจทำให้มีผลกระทบต่อเวลาเรียนของนักศึกษา

4.1.3 ความต้องการรูปแบบหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของผู้บริหารและอาจารย์

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ดนตรีพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้อธิการบดีและรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการยังไม่ขอแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตรเนื่องจากยังไม่มีความพร้อมด้านนี้ ส่วนคณบดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เห็นว่าถ้าจะเปิดควรจะเป็นสาขาวิชา เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนเฉพาะทางมีความรู้และประสบการณ์อย่าง

เข้มข้น ซึ่งแตกต่างจากคณบดีคณะครุศาสตร์ที่เห็นว่าในเบื้องต้นควรเปิดเป็นวิชาเลือกเสรีก่อนเพื่อเป็นการทดลองและประเมินความเป็นไปได้ก่อนเมื่อเห็นพัฒนาการที่ดีขึ้นจึงจะขยายเปิดเป็นสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน

สำหรับความต้องการรูปแบบหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของอาจารย์สาขาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้เนื่องจากไม่มีความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ส่วนอาจารย์สอนดนตรีสาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ ต้องการเปิดเป็นวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน แต่ผู้เรียนต้องลงเรียนวิชาดนตรีสากลและดนตรีไทยเสริมด้วย ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกเครื่องมือเอกตามความถนัดหนึ่งชิ้น ส่วนเนื้อหาที่เรียนนั้นจะให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือและอีสานใต้

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางประกอบอาชีพของนักศึกษาหากทำการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านนั้น ผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า อาชีพครูดนตรีในสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถรองรับบัณฑิตที่จบสาขาดนตรีพื้นบ้านได้มากกว่าอาชีพศิลปินเพราะดนตรีพื้นบ้านกำลังได้รับความนิยมของโรงเรียนต่างๆ ในท้องถิ่น

นอกจากนี้อาจารย์ดนตรี สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสรรหาบุคลากรมาสอนดนตรีพื้นบ้านว่า ปัจจุบันหาผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านค่อนข้างยาก ซึ่งทางภาควิชากำลังสรรหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญที่เป็นครูดนตรีพื้นบ้านในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานดนตรีพื้นบ้านและสามารถผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้านเพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรหรืออาจารย์พิเศษในสาขาดนตรีศึกษา

4.1.4 ความต้องการเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์พบว่า มีความเห็นที่หลากหลาย ดังนี้

1) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยจัดการเรียนการสอนทั้งดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือและอีสานใต้ โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์มีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมของอีสานเหนือและอีสานใต้ผสมผสานกันจึงควรมีการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของทั้ง 2 วัฒนธรรมควบคู่กันไป

2) คณบดีคณะครุศาสตร์ ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านแบบสหวิทยาการ เพราะตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดให้หลักสูตรแบบสหวิทยาการสามารถมีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเป็นสัปดาห์ให้หลักสูตรได้ 2 หลักสูตรในเวลาเดียวกันก็จะช่วยแก้ปัญหาการขาดบุคลากร และเห็นว่าเนื้อหาดนตรีพื้นบ้านนั้นควรมีการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้และอีสานเหนือ เพื่อผู้เรียนจะสามารถถ่ายทอดและเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านได้หลากหลายประเภท

3) อาจารย์สาขาดนตรีศึกษามีความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านโดยเปิดในรูปแบบวิชาบังคับ โดยให้นักศึกษาแต่ละคนเลือกปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ ได้แก่ พิณ แคน โหวด โปงลาง เป็นต้น และเครื่องดนตรีอีสานใต้อย่างละ 1 ชิ้น ได้แก่ ซอกันตรึม หรือเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์เขมร เป็นต้น และจัดให้มีการปฏิบัติรวมวงดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ วงโปงลาง หรือกันตรึม ส่วนในเนื้อหาวิชาจะให้นักศึกษาได้เรียนทั้ง 2 กลุ่มวัฒนธรรม เช่น วิชาดนตรีอีสานเหนือ กับวิชาดนตรีอีสานใต้ ทั้งหลักทฤษฎีและการปฏิบัติ จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งสองด้าน แต่จะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางคนละ 1 อย่าง

ส่วนรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และอาจารย์ดนตรีสาขาดนตรียังไม่แสดงความเห็นเนื่องจากยังไม่ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

4.1.5 ปัจจัยที่จำเป็นในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของผู้บริหารและอาจารย์

ในการสัมภาษณ์ปัจจัยที่จำเป็นในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เฉพาะกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เท่านั้น ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่าประกอบด้วยหลายปัจจัยประกอบกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ งบประมาณ สื่ออุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ ห้องสมุดการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สัมพันธ์กับความต้องการของสังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น และการส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ดนตรีสาขาดนตรีสากลคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และอาจารย์ดนตรีสาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ พบว่าอาจารย์สอนดนตรีสาขาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แสดงความคิดเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านได้นั้นขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริหารเท่านั้น เมื่อมีคำสั่งจากทางผู้บริหารทางสาขาดนตรีสากล ก็จะดำเนินการให้ ส่วนอาจารย์สาขาดนตรีศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านได้นั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริหารและพันธกิจของมหาวิทยาลัย ความต้องการของสังคมท้องถิ่น และปัจจัยสนับสนุนด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น

4.1.5 ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านและการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ของผู้บริหาร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารทุกคนมีความพร้อมในการสนับสนุนทุกด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณ สถานที่ สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ แต่ที่ยังขาดความพร้อมอยู่สิ่งเดียวคือการสรรหาบุคลากรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ดนตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์พบว่า ด้านความพร้อมในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเท่านั้นหากมีคำสั่งให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านทางสาขาดนตรีก็ยินดีปฏิบัติตาม เพราะคิดว่าไม่น่าจะยากเกินความสามารถ ส่วนอาจารย์ดนตรีคณะครุศาสตร์ กล่าวว่า ขณะนี้ทางสาขาดนตรีศึกษามีความพร้อมทุกด้านยกเว้นบุคลากรเท่านั้น แต่หากมีความจำเป็นต้องเปิด อาจเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสอนในลักษณะอาจารย์พิเศษ

4.2 ผู้เรียน

ในการสัมภาษณ์ผู้เรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) และเป็นการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group Interview) โดยใช้ข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure) ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกสัมภาษณ์นักศึกษาสาขาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 3 คน นักศึกษาสาขาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 3 คน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นักเรียนดนตรีพื้นบ้านในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทำการสัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนภัทรบพิตร 1 คน นักเรียนโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร 2 คน นักเรียนโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม 2 คน ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลบุคคล

1) นักศึกษา สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.1) นายนันทสรณ์ บุญวัน ปัจจุบันเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยเล่นเครื่องดนตรีเอกกีตาร์คลาสสิก ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ อาคาร 14 ภาควิชาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์มือถือ 086-5485617

1.2) นายพิชัย เกษมรักษ์ ปัจจุบันเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยเล่นเครื่องดนตรีเอกกีตาร์คลาสสิก ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก อาคาร 14 ภาควิชาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์มือถือ 087-4647460

1.3) นายเรืองวิทย์ พลสารรัมย์ ปัจจุบันเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เล่นเครื่องเอกกีตาร์คลาสสิก ที่อยู่

ที่สามารถติดต่อได้สะดวก อาคาร 14 ภาควิชาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์มือถือ 087-4523282

2) นักศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.1) นายเค็ดดวง ปลัดอ้อม ปัจจุบันเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยเล่นเครื่องดนตรีเอก กีตาร์คลาสสิก ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ 60/3 ถนน นคร อ. เมือง ตำบล ในเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 083-7292252

2.2) นายเทวัญ หอมดี อายุ 20 ปี ปัจจุบันเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยเล่นเครื่องดนตรีเอก อัลโตแซ็กโซโฟน ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ 104 หมู่ 8 ตำบลตูมใหญ่ อำเภอ คูเมือง จังหวัด บุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 084-9125380

2.3) นายพลากร ปาประโคน ปัจจุบันเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยเล่นเครื่องดนตรีเอก อัลโตแซ็กโซโฟน ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ 169 หมู่ที่ 1 ตำบลตะโกตะพิ อำเภอบระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 089-4252145

3) นักเรียนดนตรีพื้นบ้านระดับมัธยมปลาย

3.1) นายเจตริน สุระรัมย์ นักเรียน ชั้นม.4/1 โรงเรียนภัทรบพิตร ที่อยู่ 69 หมู่ที่ 10 ต. สวายจิก อ. เมือง จ. บุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 089-4272795 ปัจจุบันเป็นสมาชิกวงดนตรีพื้นบ้าน ของโรงเรียนภัทรบพิตร โดยเล่นอยู่ในตำแหน่งพิณอีสาน หัดเล่นดนตรีจากพ่อและอาจารย์ อำนาจ ศิริโกคานนท์ครูสอนวิชาดนตรีไทย โรงเรียนภัทรบพิตร

3.2) นางสาวอรทัย สิงหาระโท นักเรียนชั้นม.4/3 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร อยู่บ้านเลขที่ 95 หมู่3 บ้านตะลุงพุก ตำบล หนองไม้งาม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 085-0664424 ปัจจุบันเป็นสมาชิกชุมนุมดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน ของโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร โดยเล่นเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ยกเว้นปี่ และเครื่องดนตรีในวงเครื่องสาย หัดเล่นดนตรีไทยกับ อาจารย์หมอรังสฤษดิ์ ปรีดาเกศ สำหรับเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เล่นตำแหน่งโปงลาง หัดเล่นดนตรีพื้นบ้านกับอาจารย์ไกรสยาม น้อยมิ่ง

3.3) นายพิษณุ เพ็งพิศ นักเรียน ชั้น ม.4/3 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร อยู่บ้านเลขที่ 34/1 หมู่ 6บ้านสายโท 1เหนือ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 089-8479848 เป็นสมาชิกชมรมดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร โดยเล่นเครื่องดนตรี ในตำแหน่ง พิณอีสาน หัดเล่นดนตรีพื้นบ้านกับอาจารย์ไกรสยาม น้อยมิ่ง

3.4) นายอุกฤษฏ์ หอมหิีก นักเรียนชั้นม. 4/5 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม ที่อยู่ 121 หมู่ที่ 5 ต. จันคุม อ. พลับพลาชัย จ. บุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31250 หมายเลขโทรศัพท์ 080-1529899 ปัจจุบันเป็นสมาชิกชุมนุมดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม และยังเป็นสมาชิกวงดนตรีกันตรึมต่งแสง เป็นวงดนตรีอาชีพที่มีชื่อเสียงในเขตจังหวัดสุรินทร์ และบุรีรัมย์ สังกัดบริษัทไฟโรจน์ชาวดจังหวัดสุรินทร์ โดยอุกฤษฏ์ ได้มีโอกาสบันทึกเสียงขอ และออกแสดงดนตรีกับคณะวงดนตรีดังกล่าว

3.5) นายนพฤทธิ์ กนิกรรัตน์ นักเรียนชั้นม. 5/1 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม ที่อยู่ 16 หมู่ที่ 8 ตำบล จันคุม อำเภอ พลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 080-1693681 ปัจจุบันไม่ได้เป็นสมาชิกชุมนุมดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนแล้ว แต่ก็มีโอกาสร่วมทำกิจกรรมของชมรมอยู่บ้าง และยังเป็นสมาชิกวงดนตรีกันตรึม ของหมู่บ้านจันคุม ซึ่งรวมตัวกันของกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้าน รับจ้างแสดงในงานต่างๆทั่วไป

4.2.2 ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนซึ่งประกอบไปด้วยนักศึกษาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนักเรียนดนตรีพื้นบ้านระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า นักศึกษาทุกคนต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในขณะที่ตนเองศึกษาอยู่ โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านนั้นจะทำให้เกิดความหลากหลายของการจัดการศึกษาวิชาดนตรีมากขึ้นและเป็นการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านไม่ให้สูญหาย

จากการสัมภาษณ์นักเรียนดนตรีพื้นบ้านพบว่า นักเรียนดนตรีพื้นบ้านทุกคนต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านไม่ให้สูญหาย และจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาต่อด้านดนตรีพื้นบ้าน เนื่องจากไม่ต้องเดินทางไปศึกษาต่อต่างจังหวัด

นอกจากนี้นางสาวสาวอรทัย สิงหาระโท และนายอุกฤษฏ์ หอมหิีก นักเรียนดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม มีความต้องการศึกษาต่อในสาขาดนตรีพื้นบ้าน หากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ส่วนนักเรียนดนตรีพื้นบ้านคนอื่นๆยังไม่ตัดสินใจในขณะนี้

4.2.3 ความต้องการรูปแบบหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนพบว่า นักศึกษาสาขาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ต้องการให้เปิดในรูปแบบวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน เพราะจะเป็นการเรียนรู้แบบเจาะลึกและเฉพาะทางมากกว่ารูปแบบอื่นๆ และทำให้สาขาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความหลากหลายมากขึ้นซึ่งตรงข้ามกับนักศึกษาสาขาดนตรีศึกษาซึ่งส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดใน

รูปแบบวิชาบังคับ โดยจัดให้นักศึกษาทุกวิชาเอกได้เรียนดนตรีพื้นบ้าน เพราะนักศึกษาศาขาดนตรีศึกษาจะต้องจบออกไปเป็นครู ดังนั้นจะต้องมีความรอบรู้ด้านดนตรีหลายๆอย่างเพื่อสามารถไปสอนและไปถ่ายทอดแก่นักเรียนได้

ส่วนนักเรียนดนตรีพื้นบ้านส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดหลักสูตรในรูปแบบวิชาเอก เพราะจะได้ศึกษาแบบเจาะลึก ยกเว้นนายพิษณุ เพ็งพิศ นักเรียนดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนบ้านกรวด วิทยาการ ที่เห็นว่าควรเปิดเป็นวิชาเลือกเพราะ นักศึกษาจะได้เรียนรู้ดนตรีประเภทต่างๆได้อย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในสายวิชาชีพครู เพราะจะได้นำความรู้ด้านดนตรีพื้นบ้านไปสอนให้กับนักเรียนต่อได้ และเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้ดีกว่านักดนตรีอาชีพ ยกเว้นนางสาวอรทัย สิงหาระโท นักเรียนดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการที่เห็นว่าควรเปิดในสายอาชีพแต่ไม่ได้บอกเหตุผลที่ต้องการเปิดในคณะดังกล่าว

4.2.4 ความต้องการเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านทั้งดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือและดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ ได้แก่ วงโปงลาง กันตรึม เจริญ เป็นต้น เพราะดนตรีทั้ง 2 วัฒนธรรมแสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความหลากหลายในการเรียนดนตรี

4.3 ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) โดยใช้ข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure) ดังนี้

4.3.1 ข้อมูลบุคคล

1) ผู้นำชุมชน

1.1) นายณัฐ ชาติวัฒนศิริ ตำแหน่งนายอำเภอบ้านกรวด ดำรงตำแหน่งเมื่อ พ.ศ. 2550 ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก ที่ว่าการอำเภอบ้านกรวด ตำบลปราสาท อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 044-679007 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2) นายนิวัฒน์ ศรีบุญนาถ ตำแหน่งนายอำเภอประโคนชัย ดำรงตำแหน่งเมื่อ พ.ศ. 2550 ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก ที่ว่าการอำเภอประโคนชัย หมู่ 6 ตำบลโคกมะขาม อำเภอประโคน

ชัย จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 044-671488 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิติศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขา จากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

2) ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้

2.1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตรา สังข์ศักดิ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดำรงตำแหน่งเมื่อปี พ.ศ. 2549 ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก สำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 439 ถ.จิระ อ.เมือง จ. บุรีรัมย์ 081-7253787 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาไทยคดีศึกษา (เน้นสังคมศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3) ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม

3.1) นายวิฑูล วงศ์อิน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรบพิตร โดยดำรงตำแหน่งเมื่อปี พ.ศ. 2549 ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนภัทรบพิตร 137 หมู่ 11 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาชีววิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จบการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3.2) นายสรวิทย์ ทรงประโคน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ โดยดำรงตำแหน่งเมื่อปี พ.ศ. 2549 ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 044-679098 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา เอกภูมิศาสตร์ จากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เอกภูมิศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาเขตบางแสน ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยบูรพา จบการศึกษาระดับปริญญาโท เอกการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.3) นายสมเกียรติ วัฒนากมลประสิทธิ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนพลับพลายพิทยาคม ดำรงตำแหน่งเมื่อ พ.ศ. 2549 ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนพลับพลายพิทยาคม ตำบลจันทุม อำเภอพลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 089- 7175298 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาสังคมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการจัดการภาครัฐและเอกชน จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

4) ครูดนตรีโรงเรียนมัธยม

4.1) นายจักรกริ หาญสุวรรณ ตำแหน่งอาจารย์ประจำหมวดศิลปะ โรงเรียนภัทรบพิตร สอนที่โรงเรียนภัทรบพิตรตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนภัทรบพิตร 137

หมู่ 11 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปจากวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมาปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล นครราชสีมา

4.2) นายไกรสยาม น้อยมิ่ง ตำแหน่งครูอัตราจ้างสอนวิชาดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ ทำหน้าที่สอนเมื่อปี พ.ศ.2550 ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 044-679098 จบการศึกษาจากสาขาวิชาดนตรีไทย จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นอกจากศึกษาในสาขาวิชาดนตรีไทยแล้ว ยังสนใจด้านดนตรีพื้นบ้านอีสานอีกด้วย โดยเริ่มหัดเล่นดนตรีไทยไทยที่โรงเรียนก่อน ตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 แล้วจึงหัดเล่นดนตรีพื้นบ้านเมื่อตอนเข้าเรียนมหาวิทยาลัย

4.3) นายเกรียงศักดิ์ ประทุมรัมย์ ตำแหน่งพนักงานราชการ สอนวิชาดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม และเป็นอาจารย์พิเศษภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม ตำบลจันดุม อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 081-8247248ปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เอกนาฏศิลป์ และจบหลักสูตรการท่องเฑียรภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5) นักดนตรีพื้นบ้าน

5.1) นายเอี้ย จันทรประโคน ที่อยู่ 44 หมู่ที่ 7 ตำบลปราสาท อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โทรศัพท์ 081-1856160 นายเอี้ยเป็นนักดนตรีพื้นบ้านเป่าพาทย์เขมรที่ได้รับการยอมรับของคนที่อยู่ในท้องที่อำเภอบ้านกรวด ปัจจุบันอายุ 74 ปี นายเอี้ย มีความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีในวงเป่าพาทย์และมโหรีเขมร เริ่มหัดเล่นดนตรีมาตั้งแต่อายุ 12 ปี ได้รับการถ่ายทอดจากตา และพ่อ นอกจากนี้เมื่อก่อนนายเอี้ยยังสามารถผลิตเครื่องดนตรีใช้เองและทำรับทำเครื่องดนตรีขายให้แก่ผู้มาจ้างวานด้วย ได้แก่ ระนาด เป่า และซอ

5.2) นายทอด อิดประโคน อายุ 70 บ้านเลขที่ 213 หมู่บ้านเขว้า ตำบลปังกู อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 089-8657317 นายทอดเป็นนักดนตรีพื้นบ้านเป่าพาทย์เขมรที่ได้รับการยอมรับของคนในท้องที่อำเภอประโคนชัย โดยมีชื่อว่า “วงพวงทอง”มีความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีในวงเป่าพาทย์เขมรได้เริ่มหัดเล่นดนตรีมาตั้งแต่อายุ 12 ปี ได้รับการถ่ายทอดพ่อ ปัจจุบันได้ผลิตเครื่องดนตรีใช้เองด้วยและสำหรับขาย ได้แก่ ระนาด เป่า และซอ เป็นต้น

6) ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

- นายสันติพงษ์ ศักดิ์โสภาคย์ ตำแหน่งกรรมการบริหารร้านตะวันแดงสาธตแสงเดือน สาขา จังหวัดบุรีรัมย์ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ 16/18 ถนนรมย์บุรี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ 044-625851-2

4.3.2 ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการพบว่า ทุกคนต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพราะเป็นการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้าน ไม่ให้สูญหาย เป็นการกระตุ้นให้คนในสังคมให้ความสนใจดนตรีพื้นบ้านด้วย และเป็นการเพิ่มทางเลือกให้ผู้เรียนที่มีความสนใจด้านดนตรีพื้นบ้านได้ศึกษาต่อดนตรีพื้นบ้านโดยตรง อีกทั้ง จังหวัดบุรีรัมย์มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งดนตรีพื้นบ้านก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

นอกจากนี้ นายอำเภอ อำเภอบ้านกรวดยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ในการเปิดควรมีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพและจำกัดจำนวนนักศึกษาด้วย เพื่อให้บัณฑิตที่จบมามีคุณภาพและไม่ล้มเหลว

4.3.3 ความต้องการรูปแบบหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการพบว่า มีความคิดเห็นที่หลากหลาย ดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์นายอำเภอ อำเภอบ้านกรวดเห็นว่าจะเปิดรูปแบบใดก็ได้แต่เน้นให้มีความหลากหลายโดยเฉพาะเรื่องวัฒนธรรม ส่วนนายอำเภอ อำเภอประโคนชัยเสนอว่าควรเปิดเป็นวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านเพราะจะได้ศึกษาแบบเจาะลึก มีความเฉพาะทาง โดยเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถที่หลากหลายโดยเฉพาะในเรื่องศิลปวัฒนธรรมสามารถไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้

2) จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้เสนอว่าควรเปิดเป็นวิชาเลือกก่อนเพื่อประเมินความเป็นไปได้ของการเปิดหลักสูตร เมื่อมีเสียงตอบรับที่ดีจากผู้เรียนจึงขยายเป็นวิชาเอกในภายหลัง

3) จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการเสนอว่า ควรเป็นแขนงวิชาภายใต้เอกที่ชื่อว่า “เอกวัฒนธรรมไทย แขนงดนตรีพื้นบ้าน” เพราะจะทำให้ นักศึกษามีความรู้ด้านวัฒนธรรมและมีความเชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านด้วย

4) จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรพิตรเสนอว่าคณะครุศาสตร์ควรเปิดสอนดนตรีพื้นบ้านเป็นวิชาบังคับเพราะจะได้เรียนรู้วิชาการสอนประกอบด้วย และคณะมนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์ควรเปิดสอนดนตรีพื้นบ้านเป็นวิชาเอกเพราะจะได้เรียนแบบเจาะลึกสามารถไปประกอบอาชีพศิลปินหรืออาจเป็นครูสอนก็ได้

5) จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคมเสนอว่าควรเปิดเป็นวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน เพราะผู้เรียนจะได้เรียนอย่างกว้างขวาง และเสนอว่าทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ควรเปิดเป็นหลักสูตรพิเศษอบรมครูดนตรีเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์เพื่อให้ครูดนตรีในโรงเรียนต่างๆ สามารถไปเรียนรู้เพิ่มเติมได้สะดวก

6) จากการสัมภาษณ์ครูดนตรีโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคารและครูดนตรีโรงเรียนภัทรบพิตรเห็นตรงกันว่าควรเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเอก เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้แบบเจาะลึกซึ่งมากกว่ารูปแบบอื่น

7) จากการสัมภาษณ์ครูดนตรีโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม เห็นว่าควรเปิดเป็นวิชาเลือกเสรีเพราะจะได้ศึกษาด้านอื่นๆด้วยโดยเฉพาะด้านการสอน จะทำให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างกว่าการเรียนแบบวิชาเอก

นอกจากนี้พบว่าผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในสายวิชาชีพครูหรือครุศาสตร์ เพราะสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดได้ เป็นอาชีพที่มีความมั่นคง มากกว่าทางสายศิลปศาสตร์

4.2.4 ความต้องการเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการพบว่า มีความคิดเห็นที่หลากหลาย ดังนี้

1) นายอำเภออำเภอประโคนชัยมีความต้องการการจัดการเรียนดนตรีพื้นบ้านที่มีเนื้อหาเน้นไปที่วัฒนธรรมเขมร เนื่องจากพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์เคยตั้งอยู่ในเขตอารยธรรมเขมรโบราณ ดังนั้นจึงควรจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยระบุประเภทและเนื้อหาการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ วงดนตรีพื้นบ้านกันตรึม วงปี่พาทย์เขมร ตลอดจนการรำนางอัปสร เป็นต้น

2) ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้ต้องการให้มีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านทั้งของอีสานเหนือและอีสานใต้เพราะเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการได้ศึกษาดนตรีทั้ง 2 วัฒนธรรม

3) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร ต้องการมีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านที่หลากหลาย โดยไม่จำเป็นต้องศึกษาเฉพาะดนตรีพื้นบ้านของอีสานเท่านั้นแต่ควรศึกษาดนตรีพื้นบ้านของทุกภาคของประเทศไทย เช่น กันตรึม โปงลาง ลิเก ลำตัด ดนตรีลูกทุ่ง

วงชะลอซอซึง ฯลฯ และเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ เพื่อมีความรู้ด้านวัฒนธรรมและมีความเชี่ยวชาญในดนตรีพื้นบ้านด้วย

3) ผู้อำนวยการโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคมต้องการให้จัดการเรียนการสอนที่ประกอบไปด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านที่หลากหลายแต่ให้เน้นที่ดนตรีเขมร เพราะเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์เพราะเป็นจังหวัดในเขตอีสานใต้ นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ควรเปิดสอนภาคพิเศษโดยการเปิดสอนในเสาร์และอาทิตย์เพื่อโรงเรียนต่างๆจะส่งครูมาเรียนเพิ่มเติม

6) ครูดนตรีโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาควรต้องการให้จัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านทั้งอีสานเหนือและอีสานใต้ นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการประยุกต์ดนตรีพื้นบ้านให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีหรือแนวดนตรีสมัยใหม่เพื่อเปิดโอกาสในการสร้างสรรค์และบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์และวัฒนธรรมสมัยใหม่

7) ผู้ประกอบการสถานบันเทิงต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์โดยการสร้างกระแสหรือสร้างกลุ่มผู้ฟังดนตรีพื้นบ้านให้หลากหลายและมีจำนวนมากขึ้น โดยการนำดนตรีพื้นบ้านมาประยุกต์และนำเสนอผ่านสื่อชุมชนหรือออกแสดงต่อสาธารณะชน แล้วจึงทำการตลาดเชิญชวนให้ประชาชนมาฟัง จากนั้นก็นำมาผสมผสานโดยนำดนตรีพื้นบ้านมาร่วมมือกับสถานประกอบการประยุกต์และสร้างสรรค์ทำให้เข้ากันได้อย่างลงตัวซึ่งจะเป็นสีสันใหม่ทางดนตรี ในการทำการตลาดเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านอีกทางหนึ่งได้ดี

4.3.5 ความพร้อมในการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ของผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

1) ผู้นำชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนพบว่านายอำเภอทั้งสอง มีความคิดเห็นต่างกัน โดยนายอำเภอบ้านกรวดไม่ขอให้การสนับสนุนทางมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่อย่างใด เพราะคิดว่าทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนนายอำเภอประโคนชัยเห็นว่าทางอำเภอประโคนชัยยินดีให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและเปิดโอกาสให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏได้มาแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ในงานประเพณีของอำเภอประโคนชัย

2) ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้พบว่า ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้สามารถให้การสนับสนุนการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน คือการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถโดยการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงดนตรีพื้นบ้านที่สำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้จัดการแสดง

3) นักดนตรีพื้นบ้าน

จากการสัมภาษณ์นักดนตรีพื้นบ้านพบว่านักดนตรีพื้นบ้านทั้งสองท่านพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านเขมร ดังนี้

3.1) ดนตรีปี่พาทย์เขมร ประกอบไปด้วยเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ เช่น สาธุการ

เพลงกระ เป็นต้น นอกจากนี้ได้แก่เพลงที่ใช้บรรเลงทั่วไป เช่น เพลงเสมอ เพลงกลม เพลงสร้อย สน เป็นต้น ตลอดจนเพลงที่บรรเลงในวงกันตรึม เช่น เพลงมะรุบโดง เป็นต้นและยินดีถ่ายทอดความรู้ในการผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เช่น ซอ ปี่ ระนาด กลอง ฯลฯ

4) ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านตะวันแดงสาธิตแสงเดือนสาขาบุรีรัมย์พบว่า ทางร้านตะวันแดงสาธิตแสงเดือนยินดีให้การสนับสนุน ในเรื่องของการศึกษาดูงานที่ร้านตะวันแดงสาธิตแสงเดือน และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกงาน แต่ต้องพิจารณาถึงรูปแบบการนำเสนอดนตรีพื้นบ้านเพื่อผสมผสานกับดนตรีสมัยนิยมเพื่อความหลากหลายและความน่าสนใจ

4.4 สรุปท้ายบท

ในการทำวิจัยเรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์จากบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ ผู้บริหาร และอาจารย์ ผู้เรียนและผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นการเปิดพื้นที่และเปิดโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจดนตรีพื้นบ้าน และเป็นการสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังเป็นการสนองต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์

2. ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ บุคลากรผู้เชี่ยวชาญ งบประมาณ สื่ออุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ ห้องสมุด ความต้องการของสังคมในท้องถิ่น ความต้องการของผู้บริหารระดับนโยบายทุนทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐบาล

3. ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน เพราะเป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเฉพาะด้าน ทั้งนี้คณะบดีคณะครุศาสตร์เห็นว่าเบื้องต้นควรทดลองเปิดเป็นวิชาเลือกเสรีเพื่อทดลองใช้หลักสูตรและประเมินเพื่อขยายไปสู่การเปิดวิชาเอก

4. ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดเนื้อหาดนตรีพื้นบ้านทั้งอีสานเหนือและอีสานใต้ เพราะจังหวัดบุรีรัมย์มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ วงโปงลาง หมอลำ และกันตรึม เป็นต้น

5. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีความพร้อมด้านต่างๆ แต่ขาดความพร้อมด้านบุคลากรผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรด้านดนตรีพื้นบ้าน สำหรับผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ พร้อมให้การสนับสนุนหลายอย่าง เช่น เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงดนตรีในกิจกรรมต่างๆ พิจารณาเปิดอัตราครูดนตรีพื้นบ้านสู่โรงเรียนในท้องถิ่น ยินดีเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักศึกษา เปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานบันเทิง และการศึกษาดูงานในสถานประกอบการ เป็นต้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่จำเป็นต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และชุมชนในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

โดยทำการศึกษาจากบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอก มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นักศึกษาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนักเรียนดนตรีพื้นบ้านในโรงเรียนมัธยม ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผลจากการวิจัยมีข้อสรุปดังนี้

5.1.1 ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1) ผู้บริหารและอาจารย์ดนตรี

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ดนตรีส่วนใหญ่ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านเนื่องจากการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งในพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์บุรีรัมย์ และจังหวัดบุรีรัมย์ก็เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีจุดเด่นทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งสถาบันการศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์หลายแห่งเริ่มให้ความสนใจมากขึ้น

ส่วนรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและอาจารย์สาขาดนตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เห็นว่ายังไม่จำเป็นต้องเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในขณะนี้เนื่องจากยังไม่พร้อมด้านบุคลากร และไม่ทราบว่าสังคมในท้องถิ่นมีความต้องการบัณฑิตดนตรีพื้นบ้านหรือไม่ จึงไม่มีหลักประกันว่าเมื่อบัณฑิตที่จบสาขาดนตรีพื้นบ้านแล้วจะมีตลาดรองรับหรือไม่

2) ผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนซึ่งประกอบไปด้วยนักศึกษาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนักเรียนดนตรีพื้นบ้านระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า ผู้เรียนทุกคนต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านนั้นจะทำให้เกิดความหลากหลายของการจัดการศึกษาวิชาดนตรีมากขึ้นเพื่อรองรับความสามารถเฉพาะด้านของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อทางด้านดนตรีพื้นบ้านโดยตรง และเป็นการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านไม่ให้สูญหายอีกด้วย

3) ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการพบว่า ทุกคนต้องต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพราะเป็นการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านไม่ให้สูญหาย เป็นการกระตุ้นให้คนในสังคมให้ความสนใจดนตรีพื้นบ้านด้วย นอกจากนี้นายอำเภออำเภอประโคนชัยได้กล่าวว่า จังหวัดบุรีรัมย์กำลังมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งดนตรีพื้นบ้านก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้นายอำเภอ อำเภอบ้านกรวดยังได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า ในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ควรมีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพและจำกัดจำนวนนักศึกษาไม่ให้มีจำนวนมากจนเกินไป เพื่อให้บัณฑิตที่จบมามีคุณภาพและไม่ล้มเหลว

5.1.2 ปัจจัยที่จำเป็นในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่าประกอบด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สื่อและอุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ ห้องสมุด การสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในท้องถิ่นและการสนับสนุนจากรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ดนตรีพบว่าปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ความต้องการของผู้บริหาร พันธกิจของมหาวิทยาลัย ความต้องการของสังคมในท้องถิ่น และทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์

5.1.3 ความต้องการรูปแบบหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1) ผู้บริหารและอาจารย์

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ดนตรีพบว่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต้องการเปิดหลักสูตรในรูปแบบสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน เนื่องจาก การเปิดหลักสูตรในรูปแบบสาขาวิชาจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนเฉพาะทางมีความรู้และประสบการณ์อย่างลึกซึ้ง ส่วนคณะศึกษาศาสตร์ที่เห็นว่าควรเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเลือกเสรี เพื่อเป็นการทดลองใช้และทำการประเมินหลักสูตรเสียก่อนเมื่อเห็นว่ามีเหมาะสมแล้วจึงขยายเปิดเป็นสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน

ส่วนอาจารย์สอนดนตรีสาขาดนตรีศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ต้องการเปิดเป็นวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน แต่ผู้เรียนต้องลงเรียนวิชาดนตรีสากลและดนตรีไทยเสริมด้วย ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกเครื่องมือเอกตามความถนัด 1 ชิ้น ส่วนเนื้อหาที่เรียนนั้นจะให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือและอีสานใต้ สำหรับอธิการบดี และรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ไม่ขอแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตรเนื่องจากยังไม่พบบุคลากรด้านนี้ ทั้งนี้ผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพครูดนตรีเอกดนตรีพื้นบ้าน เป็นที่ต้องการของตลาดมากกว่าศิลปินอาชีพ โดยเฉพาะโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์

2) ผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และนักเรียนดนตรีพื้นบ้านส่วนใหญ่ ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน เพราะจะเป็นการเรียนรู้แบบเจาะลึกและเฉพาะทางมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ส่วนใหญ่ ต้องการให้เปิดในรูปแบบวิชาบังคับ และนายพิษณุ เพ็งพิศ นักเรียนดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ เห็นว่าควรเปิดเป็นวิชาเลือกเพื่อให้นักศึกษาจะได้เรียนรู้ดนตรีประเภทต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาที่จะต้องไปเป็นครู ควรมีความรู้ด้านดนตรีหลายๆอย่างเพื่อสามารถไปสอนและไปถ่ายทอดแก่นักเรียนได้

3) ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการพบว่า นายอำเภอ อำเภอ ประโคนชัยต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน เพราะน่าจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้ง และเฉพาะทาง ส่วนนายอำเภอ อำเภอบ้านกรวดเห็นว่าจะเปิดรูปแบบใดก็ได้ แต่ให้นั่นในเรื่องของวัฒนธรรมด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานได้พบว่ามีความเห็นคล้ายกับ คณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คือควรทดลองเปิดเป็นวิชาเลือกเสรีก่อนเพื่อ ประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เมื่อประเมินหลักสูตรผ่าน จากนั้นจึงขยายไปสู่การเปิด เป็นสาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน

ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมและครูดนตรีโรงเรียนมัธยมพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน พลับพลาชัยพิทยาคม ผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรบพิตร ครูดนตรีโรงเรียนภัทรบพิตร และครูดนตรีโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร เสนอว่าควรเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบ สาขาวิชา เพราะสามารถเรียนได้กว้างขวาง สามารถเรียนรู้โดยตรงและลึกซึ้งมากกว่ารูปแบบอื่น

นอกจากนี้ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคารแสดงความเห็นที่แตกต่างอีกว่า ควร เปิดเป็นสาขาวิชาวัฒนธรรมท้องถิ่นและเปิดเป็นรูปแบบแขนงวิชาดนตรีพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นและมีความรู้ความสามารถด้านดนตรีท้องถิ่นด้วยควบคู่กัน ส่วนครู ดนตรีโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคมเสนอว่าควรเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเลือก เสรี เพราะหากเปิดในรูปแบบสาขาวิชาทำให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่แคบ ดังนั้นควรเปิดหลักสูตร ดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเลือกเสรีให้เฉพาะผู้ที่สนใจมาเรียนเพิ่มเติม เพื่อจะได้มีเวลาศึกษา ดนตรีประเภทอื่นๆด้วย

4.1.4 ความต้องการเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน

1) ผู้บริหารและอาจารย์มีความต้องการการจัดเนื้อหาในการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านที่ หลากหลาย เช่น จัดการเรียนการสอนทั้งดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือและอีสานใต้ เปิดหลักสูตร ดนตรีพื้นบ้านแบบสหวิทยาการให้นักศึกษาแต่ละคนเลือกปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ และเครื่องดนตรีอีสานใต้อย่างละ 1 ชิ้นตลอดจนจัดให้มีการปฏิบัติรวมวงดนตรีพื้นบ้านโดยมี การศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่วนประเภทวงดนตรีพื้นบ้านได้แก่ วงโปงลาง หมอลำ วง กันตรึม เจริญ เป็นต้น

2) ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้จัดเนื้อหาในการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านทั้งสอง วัฒนธรรม เพื่อความหลากหลายในการศึกษาดนตรีพื้นบ้านและสอดคล้องกับสภาพศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่น

3) ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการให้จัดเนื้อหาในการเรียนการสอน ดนตรีพื้นบ้านที่หลากหลายโดยคำนึงถึงเรื่องของวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยี การเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านของกลุ่มวัฒนธรรมที่หลากหลาย ตลอดจนการให้ความสำคัญ เกี่ยวกับเรื่องของธุรกิจดนตรีหรือการสร้างตลาดผู้ฟังดนตรีพื้นบ้านในท้องถิ่น

5.1.5 ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านและการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้ นักดนตรีพื้นบ้านและผู้ประกอบการสถานบันเทิงพบว่า ผู้บริหารมีความพร้อมในการสนับสนุนด้านงบประมาณ สถานที่ สื่อและอุปกรณ์ แต่เนื่องจากที่ผ่านมาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ยังไม่สามารถบริหารจัดการได้ จึงยังไม่สามารถให้การสนับสนุนได้

ส่วนผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้และนายอำเภออำเภอประโคนชัย ยินดีให้การสนับสนุนโดยการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงดนตรีในกิจกรรมหรือเทศกาลที่สำนักศิลปวัฒนธรรมและอำเภอประโคนชัยจัดขึ้น นอกจากนี้นายอำเภอ อำเภอประโคนชัยยินดีสนับสนุนด้านงบประมาณ และจะพิจารณาเปิดอัตราเพื่อบรรจุครูดนตรีพื้นบ้านด้วยเช่นกัน

สำหรับนักดนตรีพื้นบ้านพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดดนตรีพื้นบ้านเขมร ทั้งส่วนที่เป็นดนตรีในพิธีกรรม เช่น เพลงสาธุการ เพลงกระ เป็นต้น และดนตรีเพื่อความบันเทิง เช่น เพลงเสมอ เพลงกล่อม เพลงสร้อยสน เป็นต้น ตลอดจนถ่ายทอดวิธีการผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้านด้วยตนเอง เช่น ระนาด และซอกันตรึม เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ประกอบการร้านตะวันแดงสดแสงเดือน ยินดีให้การสนับสนุนด้านการศึกษาดูงานและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกงานที่ร้านตะวันแดงสดแสงเดือน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1) ผู้บริหารและอาจารย์

ผู้บริหารและอาจารย์ดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์มีจุดเด่นในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมโดยเฉพาะดนตรีพื้นบ้านที่มีการผสมผสานระหว่างดนตรีของกลุ่มวัฒนธรรมอีสานตอนเหนือซึ่งเป็นวัฒนธรรม หมอลำ และอีสานตอนใต้ซึ่งเป็นวัฒนธรรมกันตรึม ทำให้จังหวัดบุรีรัมย์มีจุดแข็งในด้านดนตรีสูงเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้าและวิจัยเป็นอย่างยิ่ง แต่สาเหตุที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ไม่สามารถเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านได้ทั้งนี้เนื่องจากขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ โดยต้องมีอาจารย์ประจำ

หลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ซึ่งมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่สอนไม่น้อยกว่า 5 คน และในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ไม่น้อยกว่า 2 คน ทั้งนี้อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

นอกจากสาเหตุดังกล่าวแล้ว ความไม่แน่ใจเกี่ยวกับความต้องการของสังคมท้องถิ่นเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ไม่สามารถเปิดหลักสูตรได้ เนื่องจากการอนุมัติเปิดหลักสูตรนั้นต้องพิจารณาถึงความต้องการและความสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและการปกครองหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านจะต้องสามารถพัฒนานักศึกษาให้ออกไปใช้ชีวิตในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีพัฒนาการด้านความคิดมีทักษะในการทำงาน สามารถแก้ปัญหาได้และดำรงชีวิตในสังคมได้

2) ผู้เรียน

นักศึกษาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และนักเรียนดนตรีพื้นบ้านส่วนใหญ่ มีความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เนื่องจากดนตรีพื้นบ้านคือสิ่งที่ เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความรู้สึกรักเกิด เป็นภูมิปัญญาของคนในอดีตในการใช้ดนตรีเพื่อความสนุกสนาน ใช้ประกอบพิธีกรรมและใช้เป็นคติสอนใจ ดนตรีพื้นบ้านจึงสามารถเข้าถึงและครองใจชาวบ้านได้มากกว่าดนตรีประเภทอื่นๆ ดังที่เจริญชัย ชนไฟโรจน์ (2526: 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านไว้ว่า

ดนตรีพื้นบ้านเป็นอาหารหยาบและอาหารใจที่พิเศษที่สุด ถ้าชาวบ้านได้ฟังดนตรีที่ชาวบ้านซาบซึ้งแล้วไซ้ ชาวบ้านก็จะมีสุขภาพจิตดี คือมีความสุขใจ แล้วจะช่วยให้สุขภาพทางกายดีด้วย เมื่อชาวบ้านมีความสุขทั้งกายและใจก็จะเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของครอบครัวและของประเทศ ดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ และปัจจุบันกระแสดนตรีสมัยใหม่ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อเยาวชน ทำให้ดนตรีพื้นบ้านในฐานะที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นกำลังหายไป

ด้วยเหตุนี้เองในฐานะที่ผู้เรียนดังกล่าวเป็นเยาวชนและเป็นนักเรียนนักศึกษาที่เล็งเห็นคุณค่าในความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาและสืบทอดดนตรีพื้นบ้านต่อไปในอนาคต จึงมีความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านเพื่ออนุรักษ์สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

3) ผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการ

ผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการมีความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีการดำเนินการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 23

ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ทางโรงเรียนต่างๆจึงส่งเสริมการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนทำให้ปัจจุบันครุดนตรีพื้นบ้านเป็นที่ต้องการของโรงเรียนอย่างมาก

นอกจากนี้นายอำเภอในฐานะผู้นำชุมชนยังได้รับนโยบายด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นนโยบายอนุรักษ์และส่งเสริมจากภาครัฐเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งดนตรีพื้นบ้านคือส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นทางหน่วยงานภาครัฐจึงมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนเช่นกัน ส่วนผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้ นักดนตรีพื้นบ้าน และผู้ประกอบการสถานบันเทิงมีความต้องการเพราะเห็นว่าดนตรีพื้นบ้านคือสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่นและเป็นที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ เป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในอดีต

5.2.2 ปัจจัยที่จำเป็นในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

ปัจจัยที่จำเป็นในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของผู้บริหารเห็นว่าควรประกอบด้วยปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการเปิดหลักสูตร ได้แก่ บุคลากรผู้เชี่ยวชาญ งบประมาณ สื่อและอุปกรณ์ การเรียนการสอน อาคารสถานที่ ห้องสมุด และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้ที่สอดคล้องกับความต้องการและวัฒนธรรมของสังคมในท้องถิ่น ตลอดจนนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของรัฐบาลที่เป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

ปัจจัยที่จำเป็นในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของกลุ่มอาจารย์ดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่สุดอยู่ที่ความต้องการของผู้บริหาร ส่วนปัจจัยรองลงมาอยู่ที่ความต้องการของท้องถิ่นและปัจจัยด้านทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ทั้งนี้ปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นล้วนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่ช่วยให้หลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นหลักสูตรที่ดีและเหมาะสม นอกจากปัจจัยดังกล่าวแล้วยังคงต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ความสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและการปกครอง
- 2) สร้างหลักสูตร โดยอิงหลักปรัชญาการศึกษาสมัยใหม่
- 3) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจทักษะต่างๆและเจตคติในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
- 4) ควรมีผู้ร่วมทำหลายฝ่าย เช่น นักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษา นักบริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู-อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นสนองความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

5) หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น เพื่อสามารถปรับปรุงให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การปกครอง และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้

5.2.3 ความต้องการรูปแบบหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1) ผู้บริหารและอาจารย์

ผู้บริหารบางท่าน ได้แก่ อธิการบดีและรองอธิการบดี และอาจารย์ดนตรีสาขาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ยังไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้เนื่องจากขณะนี้ยังขาดบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่อย่างชัดเจน ส่วนคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และอาจารย์สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ต้องการให้เปิดในรูปแบบวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน เนื่องจากการเปิดในรูปแบบวิชาเอกนั้น ผู้เรียนสามารถศึกษาดนตรีพื้นบ้านได้เฉพาะทางและเจาะลึกอีกทั้งยังสามารถศึกษาศาสตร์แขนงอื่นๆ ได้จากวิชาโทหรือวิชาการศึกษาทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอก โดยกำหนดจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต และให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ดังนั้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิชาดนตรีพื้นบ้านได้อย่างเจาะลึกและสามารถเรียนรู้ ศาสตร์แขนงอื่นๆ ในวิชาโทหรือหมวดวิชาศึกษาทั่วไปได้

ส่วนคณบดีคณะครุศาสตร์ในเบื้องต้นต้องการเปิดในรูปแบบวิชาเลือกเสรีเพื่อเป็นการทดลองใช้ก่อนเมื่อทางคณะเห็นว่ามีความพร้อมเพียงพอแล้ว จึงพัฒนาไปสู่การเปิดเป็นวิชาเอกโดยจะพิจารณาเปิดหลักสูตรแบบสหวิทยาการ เนื่องจากการเปิดหลักสูตรในลักษณะดังกล่าว ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา อนุญาตให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คนสามารถดำรงตำแหน่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประจำหลักสูตรได้มากกว่า 1 หลักสูตร

2) ผู้เรียน

นักศึกษาสาขาดนตรีสากลต้องการให้เปิดในรูปแบบวิชาเอกเนื่องจากการเปิดในรูปแบบวิชาเอกทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้อย่างลึกซึ้งและเจาะจง และทำให้สาขาดนตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความหลากหลายมากขึ้นเนื่องจากปัจจุบันสาขาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เปิดวิชาเอกดนตรีสากลอย่างเดียวเท่านั้น จึงต้องการให้เปิดเอกดนตรีพื้นบ้านเพิ่มอีกหนึ่งวิชาเอก

นักศึกษาสาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดในรูปแบบวิชาบังคับ โดยจัดให้นักศึกษาทุกวิชาเอกได้เรียนดนตรีทุกประเภท ทั้งดนตรีสากล ดนตรีไทย และดนตรีพื้นบ้าน เพราะนักศึกษาสาขาดนตรีศึกษาจะต้องจบออกไปเป็นครู ดังนั้นจะต้องมีความรอบรู้ด้านดนตรีหลายๆ อย่างเพื่อสามารถไปสอนและไปถ่ายทอดแก่นักเรียนได้

นักเรียนดนตรีพื้นบ้านต้องการให้เปิดในรูปแบบวิชาเอกเนื่องจากการศึกษาดนตรีพื้นบ้านจำเป็นต้องศึกษาอย่างเจาะลึกและเข้มข้น เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และมีความสามารถเฉพาะทางสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง และส่วนใหญ่ต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในสายวิชาชีพครูเพราะเป็นอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้ดีกว่านักดนตรีอาชีพ และสามารถนำความรู้ไปสอนให้กับนักเรียนได้ อันจะเป็นการเผยแพร่ดนตรีพื้นบ้านต่อไป

3) ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเอกเพราะเป็นการศึกษาที่เข้มข้นและมีความชำนาญ โดยผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการให้นักศึกษามีความรอบรู้ด้านวัฒนธรรมด้วย เพื่อสามารถนำความรู้ทางด้านดนตรีพื้นบ้านและวัฒนธรรมไปสอนให้แก่นักเรียนได้

นอกจากนี้ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้ต้องการให้เปิดในรูปแบบวิชาเลือกเพื่อเป็นการทดลองใช้หลักสูตรก่อนพัฒนาไปสู่การเปิดเป็นวิชาเอกต่อไป และครูดนตรีพื้นบ้านโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคมพบว่าควรเปิดในรูปแบบวิชาเลือกเพราะจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาศาสตร์แขนงอื่นๆด้วย ซึ่งเห็นว่าการเปิดในรูปแบบวิชาเอกทำให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่แคบแต่หากพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอก โดยกำหนดจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิตและวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต และให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ดังนั้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิชาดนตรีพื้นบ้านได้อย่างเจาะลึกและสามารถเรียนรู้ศาสตร์แขนงอื่นๆในวิชาโทหรือหมวดวิชาศึกษาทั่วไปได้

5.2.4 ความต้องการเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน

เนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในความหลากหลายเหล่านั้นแฝงไปด้วยการผสมผสานทางศิลปวัฒนธรรมโดยเฉพาะดนตรีพื้นบ้านซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์มีจุดเด่นในเรื่องของดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือและอีสานใต้ ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของท้องถิ่นและมีพันธกิจสำคัญในการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านโดยจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านทั้งดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ ได้แก่ วงโปงลาง หมอลำพื้นบ้านอีสานเหนือ เป็นต้นและวงดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ ได้แก่ วงกันตรึม เป็นต้นโดยมีการประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และสร้างกลุ่มผู้ฟังที่หลากหลาย เพื่อวางรากฐานในการออกไปประกอบอาชีพของนักศึกษา

นอกจากนี้ควรมีการจัดรายวิชาที่ศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของภาคต่างๆให้นักศึกษาได้เรียน

ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างเข้าใจดนตรีในวัฒนธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างจากของตน และสามารถนำไปประยุกต์หรือถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้ต่อไปในอนาคต

5.2.5 ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านและการให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1) ผู้บริหาร

ผู้บริหารได้แก่ อธิการบดี และรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมีความพร้อมให้การสนับสนุนด้านปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ได้แก่งบประมาณ สถานที่ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆ ส่วนคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะครุศาสตร์มีความพร้อมด้านทุกด้านได้แก่งบประมาณ สื่ออุปกรณ์การสอน และสถานที่ แต่ที่ขาดอย่างเดียวคือการจัดหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านให้ได้ครบตามจำนวนที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้

2) ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

2.1) ผู้นำชุมชน

นายอำเภอประโคนชัยมีความพร้อมให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและพร้อมเปิดโอกาสให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มาเปิดการแสดงในงานประเพณีและเทศกาลประจำอำเภอประโคนชัย ตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ในการจัดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ อีกทั้งนายอำเภอประโคนชัย อาจพิจารณาให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดตำแหน่งครูดนตรีพื้นบ้านรองรับเป็นครูองค์การบริหารส่วนตำบลในโรงเรียนที่สังกัดพื้นที่อำเภอประโคนชัย

2.2) ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้

ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้พร้อมให้การสนับสนุนด้านการเปิดโอกาสให้นักศึกษาดนตรีพื้นบ้านแสดงดนตรีพื้นบ้านในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่ สำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้จัดขึ้นทั้งภายในจังหวัดบุรีรัมย์และต่างประเทศ

2.3) นักดนตรีพื้นบ้าน

นักดนตรีพื้นบ้านพร้อมเป็นวิทยากรรับเชิญเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีพื้นบ้านให้แก่ นักศึกษา ทั้งด้านการปฏิบัติเครื่องดนตรีและการผลิตเครื่องดนตรี เป็นต้น แต่นักดนตรีพื้นบ้านบางคนยังขาดความมั่นใจเพราะว่าไม่มีความรู้ด้านวิชาการการศึกษา แต่หากเป็นการถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดมานั้นเป็นสิ่งที่สามารถทำได้อย่างเชี่ยวชาญ

2.4) ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

ผู้ประกอบการสถานบันเทิงร้านตะวันแดงสดแสงเดือนสาขาบุรีรัมย์พร้อมให้การ

สนับสนุนในเรื่องของการศึกษาคูงานที่ร้านสะดวกซื้อและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกงาน แต่ต้องพิจารณาถึงรูปแบบการนำเสนอคนตรีพื้นบ้านเพื่อผสมผสานกับคนตรีสมัยนิยมเพื่อความหลากหลายและความน่าสนใจ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาถือว่ามีความสำคัญมากในการพัฒนาทักษะในวิชาชีพและประสบการณ์ในการทำงานของนักศึกษา สอดคล้องกับวิวรรณ ชินะตระกูล (ม.ป.ป.:59-159) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา โดยนำเสนอรูปแบบการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา ดังนี้

2.4.1) การจัดนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีการส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานและได้รับประสบการณ์ตรงจากสถานการณ์จริง เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่การประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อจบจากสถานศึกษา

2.4.2) การสัมมนา เป็นการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่ทุกฝ่ายยอมรับและชัดเจน

2.4.3) การศึกษาคูงาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ให้กับนักศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการของสถานประกอบการในด้านต่างๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหาร เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และประสบการณ์นำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในอนาคต

2.4.4) การสนับสนุนงานวิจัย เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สถานศึกษาและสถานประกอบการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันได้ มีหลายลักษณะดังนี้ การให้คำปรึกษา การให้ความร่วมมือด้านตัวบุคคล การให้ความร่วมมือด้านสถานที่และอุปกรณ์การวิจัย การให้ความร่วมมือด้านทุนการวิจัย และการสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ และทุนการศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ควรร่วมกันพิจารณาเปิดหลักสูตรคนตรีพื้นบ้าน เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้บ่งชี้ว่าชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ทั้งภาครัฐและเอกชนมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรคนตรีพื้นบ้าน ทั้งนี้ยังพร้อมให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและส่งเสริม

การจัดกิจกรรมดนตรีพื้นบ้าน ตลอดจนมีความต้องการครูสอนดนตรีพื้นบ้านในท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มของการดำรงอยู่ของดนตรีพื้นบ้านในจังหวัดบุรีรัมย์ในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน ตลอดจนระบบการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนดนตรีพื้นบ้าน

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ขาดปัจจัยด้านบุคลากรที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด ดังนั้นทุกภาคส่วนได้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หรือผู้นำชุมชน ควรมีโครงการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักศึกษาได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านดนตรี เพื่อเป็นการสร้างบุคลากรให้ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ควรประสานความร่วมมือกับนักดนตรีพื้นบ้านในท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นมาร่วมเป็นวิทยากรพิเศษและเสนอหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ระบุข้อยกเว้นกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์หรือปฏิบัตินอกเหนือจากเกณฑ์ที่กำหนดได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 18)

2) ข้อเสนอแนะสำหรับคณบดีและอาจารย์ดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กล่าวคือ ทั้งสองคณะควรร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษาดนตรีพื้นบ้านในเชิงวิชาการมากขึ้น เช่น การประชุมวางแผน และจัดสัมมนา เพื่อวางยุทธศาสตร์และเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาดนตรีพื้นบ้านในจังหวัดบุรีรัมย์ให้เป็นวิชาการและเป็นวิชาชีพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรร่วมมือกันวิจัยและรวบรวมองค์ความรู้ด้านดนตรีพื้นบ้านในจังหวัดบุรีรัมย์และจัดทำเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านอีสานของจังหวัดบุรีรัมย์

3) ข้อเสนอแนะสำหรับคณบดีและอาจารย์ดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กล่าวคือทั้งสองคณะควรร่วมมือกันทำให้อำเภอเมืองบุรีรัมย์เป็นศูนย์กลางด้านดนตรีพื้นบ้านของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยทำหน้าที่ประสานงานหรือเชื่อมโยงเครือข่ายวงดนตรีพื้นบ้านของสถานศึกษาและชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ทั้งด้านวิชาการและเพื่อความบันเทิง ตลอดจนจัดกิจกรรมออกค่ายดนตรีพื้นบ้านสู่สถานศึกษาหรือชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น

4) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ควรมีการจัดตั้งศูนย์หรือเครือข่ายสถาบันวิจัยดนตรีพื้นบ้านอีสาน เพื่อยกระดับความสำคัญและคุณค่าของดนตรีพื้นบ้าน ทั้งด้านวิชาการและความบันเทิง อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนนโยบายในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ในฐานะที่เป็นจุดแข็งของวัฒนธรรมอีสานสู่ระดับสากลมากยิ่งขึ้น

5) ข้อเสนอแนะสำหรับคณบดีและอาจารย์ดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กล่าวคือเมื่อเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านควรมีการบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวกับการวิจัยดนตรีพื้นบ้านในระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลด้านดนตรีพื้นบ้าน อันจะเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการค้นคว้าวิจัยแก่นักวิชาการหรือนักวิจัยทั่วไป

6) ข้อเสนอแนะสำหรับการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับปรัชญาของแต่ละคณะ ดังนั้นคณะครุศาสตร์ควรเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน โดยใช้ชื่อวุฒิครุศาสตร์บัณฑิต เนื่องจากเป้าหมายของคณะครุศาสตร์การผลิตบุคลากรด้านครู ส่วนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีเป้าหมายในการผลิตศิลปินอาชีพ ควรเปิดในลักษณะเอกดนตรีชาติพันธุ์ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาศึกษาวัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัย

1) ควรมีการศึกษาเกณฑ์มาตรฐานหรือสมรรถนะของนักศึกษาดนตรีพื้นบ้านอีสาน ในความคิดเห็นของนักวิชาการด้านดนตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้าน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านอีสานแก่สถาบันอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

2) ควรมีการสร้างหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านแล้วนำไปทดลองใช้จากนั้นจึงทำการประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงและแก้ไข ซึ่งจะเป็นแนวทางไปสู่การเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านต่อไป

3) ควรมีการวิจัยรวบรวมองค์ความรู้ทางดนตรีพื้นบ้านทั้งดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือและอีสานใต้ในจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อใช้เป็นเนื้อหาสำหรับนำไปจัดการเรียนการสอนด้านดนตรีพื้นบ้าน

ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(THE DEMAND OF A LOCAL WISDOM MUSIC CURRICULUM IN HIGHER
EDUCATION CASE STUDY BURIRAM RAJABHAT UNIVERSITY, THAILAND)

บทคัดย่อ 4837795 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ชัย ปิฎกธวัช, ศศ.บ., ศศ.ม., ศศ.ม.,
ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, ศศ.บ., ศศ.ม.

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่นมีพันธกิจในการวิจัย
ให้บริการการศึกษาแก่ชุมชนและอนุรักษ์และบูรณาการศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่ระดับสากล
โดยเฉพาะดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งเป็นจุดเด่นทางวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ แต่กลับพบว่าดนตรี
พื้นบ้านเป็นเพียงกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสาขาวิชาดนตรีเท่านั้น

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจศึกษาความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรี
พื้นบ้านของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทั้งสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ และสาขาวิชา
ดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ทางการศึกษาให้แก่ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในการเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ผลจากการวิจัยจะแสดงถึงทัศนะของ
บุคคลหลายๆฝ่ายทางการศึกษารวมไปถึงนักดนตรีพื้นบ้าน ผู้ประกอบการสถานบันเทิง และ
ตัวแทนชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึง
แนวโน้มของการดำรงอยู่ของดนตรีพื้นบ้านในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์
ตลอดจนทราบอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขในการนำดนตรีพื้นบ้านมาบรรจุในหลักสูตร เพื่อ
เป็นแนวทางในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านให้แก่สถาบันอื่นต่อไป

คำถามวิจัย

1. ในฐานะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีนโยบายส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่เหตุใดที่
ผ่านมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จึงไม่เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่จำเป็นต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และชุมชนในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ของบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ กลุ่มผู้เรียน และกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ
2. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบความพร้อมของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และชุมชนในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน
3. ผลจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของการดำรงอยู่ของดนตรีพื้นบ้าน ในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์
4. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
5. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หรือสถาบันอื่นๆ ต่อไป
6. การวิจัยครั้งนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและชุมชนตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดนตรีพื้นบ้านให้กับท้องถิ่นของตนเอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในแขนงวิชาดนตรีศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความต้องการหลักเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในเชิงลึก ของบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

1. ผู้บริหาร และอาจารย์ ได้แก่

- 1) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 4) คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 5) อาจารย์สาขาวิชาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 6) อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2. ผู้เรียน ได้แก่

- 1) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถด้านดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่นักเรียนโรงเรียนภัทรบพิตร โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

3. ผู้ให้การสนับสนุนและให้บริการ

- 1) ผู้นำชุมชน
- 2) ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมอีสานใต้
- 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม โรงเรียนภัทรบพิตร โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ และโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม
- 4) ครูดนตรีโรงเรียนมัธยม โรงเรียนภัทรบพิตร โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ และโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม
- 5) นักดนตรีพื้นบ้านอำเภอบ้านกรวด
- 6) นักดนตรีพื้นบ้านอำเภอประโคนชัย
- 7) ผู้จัดการร้านตะวันแดงสดแสงเดือน สาขาบุรีรัมย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีข้อความแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure) ดังนี้

- 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารและอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2) แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน

3) แบบสัมภาษณ์ผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบเป็นทางการ (Formal Interview) และแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม

บทสรุป ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ในการทำวิจัยเรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ ผู้บริหารและอาจารย์ ผู้เรียนและผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ ผลการวิจัยมีดังนี้

1) จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นการเปิดพื้นที่และเปิดโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจดนตรีพื้นบ้าน และเป็นการสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังเป็นการสนองต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์อีกด้วย

ส่วนรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและอาจารย์ดนตรี สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ยังไม่ต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในขณะนี้โดยให้เหตุผลว่า ยังขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและยังไม่ทราบความต้องการของสังคมท้องถิ่น

2) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านพบว่า ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ บุคลากรผู้เชี่ยวชาญ งบประมาณ สื่ออุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ ห้องสมุด ความต้องการของสังคมในท้องถิ่น ความต้องการของผู้บริหารระดับนโยบายทุนทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐบาล

3) จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน เพราะเป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเฉพาะด้าน ทั้งนี้คณะบดีคณะครุศาสตร์เห็นว่าเบื้องต้นควรทดลองเปิดเป็นวิชาเลือกเสรีเพื่อทดลองใช้หลักสูตรและประเมินเพื่อขยายไปสู่การเปิดวิชาเอก

สำหรับกลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดในรูปแบบวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านเพราะเป็นการศึกษาเฉพาะด้านและทำให้เกิดความหลากหลายในการศึกษาดนตรี ยกเว้นนักศึกษาสาขาวิชา

ดนตรีศึกษา ที่เห็นว่าควรเปิดเป็นวิชาบังคับเพื่อจะสามารถศึกษาดนตรีประเภทอื่นๆ ได้อย่างหลากหลาย

ส่วนผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการมีความเห็นที่หลากหลายโดยนายอำเภอ อำเภอประโคนชัย ผู้อำนวยการ โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม ครูดนตรีโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการและครูดนตรีโรงเรียนภัทรบพิตร เห็นว่าควรเปิดในรูปแบบวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านเพื่อเป็นการศึกษาจะลึกเฉพาะด้าน

สำหรับผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานได้มีความคิดเห็นคล้ายคณะศึกษาศาสตร์ โดยเห็นว่าเบื้องต้นควรเปิดในรูปแบบวิชาเลือกเสรีก่อนเพื่อประเมินหลักสูตรจากนั้นจึงพัฒนาไปสู่วิชาเอกดนตรีพื้นบ้านและครูดนตรีพื้นบ้าน โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคมเห็นว่าควรเปิดเป็นวิชาเลือกเสรี เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาดนตรีประเภทอื่นๆ ด้วย

นอกจากนี้ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการเห็นว่าควรเปิดในรูปแบบแขนงวิชาภายใต้วิชาเอกที่ชื่อว่า เอกวัฒนธรรมไทย แขนงดนตรีพื้นบ้าน เพราะจะทำให้ นักศึกษามีความรู้ด้านวัฒนธรรมและมีความเชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านด้วย

4) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดเนื้อหาดนตรีพื้นบ้านทั้งอีสานเหนือและอีสานใต้เพราะจังหวัดบุรีรัมย์มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ วงโปงลาง หมอลำ และกันตรึม เป็นต้น

5) จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความพร้อมในการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านและความพร้อมในการสนับสนุนการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านของผู้บริหารและผู้ให้การสนับสนุนพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีความพร้อมด้านงบประมาณ สถานที่ สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ แต่ที่ยังขาดความพร้อมเหมือนกันทั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ ตลอดจนโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์คือ ด้านบุคลากรผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรด้านดนตรีพื้นบ้านที่มีวุฒิการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

ส่วนผู้ให้การสนับสนุนและใช้บริการ ได้แก่ ผู้นำชุมชน พร้อมให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงดนตรีในเทศกาลของท้องถิ่น และจะพิจารณาเปิดอัตราครูดนตรีพื้นบ้านสู่โรงเรียนในอำเภอประโคนชัย ส่วนผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานได้สามารถให้การสนับสนุนโดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงดนตรีพื้นบ้านในกิจกรรมที่สำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานได้จัดขึ้น

นอกจากนี้นักดนตรีพื้นบ้านพร้อมที่จะให้การสนับสนุนโดยยินดีเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักศึกษารวมทั้งสอนวิธีการผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้าน ส่วนผู้ประกอบการสถานบันเทิงพร้อมให้การสนับสนุนนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การฝึกงาน การศึกษาดูงานในสถานประกอบการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ควรร่วมกันพิจารณาเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้บ่งชี้ว่าชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ทั้งภาครัฐและเอกชนมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ทั้งนี้ยังพร้อมให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและส่งเสริมการจัดกิจกรรมดนตรีพื้นบ้าน ตลอดจนมีความต้องการครูสอนดนตรีพื้นบ้านในท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มของการดำรงอยู่ของดนตรีพื้นบ้านในจังหวัดบุรีรัมย์ในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน ตลอดจนระบบการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนดนตรีพื้นบ้าน

เนื่องจากผลการวิจัยบ่งชี้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ขาดปัจจัยด้านบุคลากรที่มีคุณวุฒิ ตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด ดังนั้นทุกภาคส่วนได้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หรือผู้นำชุมชน ควรมีโครงการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักศึกษาได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านดนตรี เพื่อเป็นการสร้างบุคลากรให้ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ควรประสานความร่วมมือกับนักดนตรีพื้นบ้านในท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นมาร่วมเป็นวิทยากรพิเศษและเสนอหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ระบุข้อยกเว้นกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์หรือปฏิบัตินอกเหนือจากเกณฑ์ที่กำหนดได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 18)

2) ข้อเสนอแนะสำหรับคณบดีและอาจารย์ดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กล่าวคือ ทั้งสองคณะควรร่วมมือกันในการพัฒนาการเรียนดนตรีพื้นบ้านในเชิงวิชาการมากขึ้น เช่น การประชุมวางแผน และจัดสัมมนา เพื่อวางยุทธศาสตร์และเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาดนตรีพื้นบ้านในจังหวัดบุรีรัมย์ให้เป็นวิชาการและเป็นวิชาชีพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรร่วมมือกันวิจัยและรวบรวมองค์ความรู้ด้านดนตรีพื้นบ้านในจังหวัดบุรีรัมย์และจัดทำเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านอีสานของจังหวัดบุรีรัมย์

3) ข้อเสนอแนะสำหรับคณบดีและอาจารย์ดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กล่าวคือทั้งสองคณะควรร่วมมือกันทำให้มหาวิทยาลัย

ราชภัฏบุรีรัมย์เป็นศูนย์กลางด้านคนตรีพื้นบ้านของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยทำหน้าที่ประสานงานหรือเชื่อมโยงเครือข่ายวงคนตรีพื้นบ้านของสถานศึกษาและชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ทั้งด้านวิชาการและเพื่อความบันเทิง ตลอดจนจัดกิจกรรมออกค่ายคนตรีพื้นบ้านสู่สถานศึกษาหรือชุมชนในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น

4) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ควรมีการจัดตั้งศูนย์หรือเครือข่ายสถาบันวิจัยคนตรีพื้นบ้านอีสาน เพื่อยกระดับความสำคัญและคุณค่าของคนตรีพื้นบ้าน ทั้งด้านวิชาการและความบันเทิง อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนนโยบายในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้นในฐานะที่เป็นจุดแข็งของวัฒนธรรมอีสานสู่ระดับสากลมากยิ่งขึ้น

5) ข้อเสนอแนะสำหรับคณบดีและอาจารย์คนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กล่าวคือเมื่อเปิดหลักสูตรคนตรีพื้นบ้านควรมีการบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวกับการวิจัยคนตรีพื้นบ้านในระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลด้านคนตรีพื้นบ้าน อันจะเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการจัดการเรียนการสอนคนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการค้นคว้าวิจัยแก่นักวิชาการหรือนักวิจัยทั่วไป

6) ข้อเสนอแนะสำหรับการเปิดหลักสูตรคนตรีพื้นบ้านของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับปรัชญาของแต่ละคณะ ดังนั้นคณะครุศาสตร์ควรเปิดหลักสูตรคนตรีพื้นบ้านในรูปแบบวิชาเอกคนตรีพื้นบ้าน โดยใช้ชื่อวุฒิครุศาสตร์บัณฑิต เนื่องจากเป้าหมายของคณะครุศาสตร์การผลิตบุคลากรด้านครูส่วนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีเป้าหมายในการผลิตศิลปินอาชีพ ควรเปิดในลักษณะเอกคนตรีชาติพันธุ์ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาศึกษาวัฒนธรรมคนตรีท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัย

1) ควรมีการศึกษาเกณฑ์มาตรฐานหรือสมรรถนะของนักศึกษาคนตรีพื้นบ้านอีสานในความคิดเห็นของนักวิชาการด้านคนตรีและผู้เชี่ยวชาญด้านคนตรีพื้นบ้านเพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาเปิดหลักสูตรคนตรีพื้นบ้านอีสานแก่สถาบันอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

2) ควรมีการสร้างหลักสูตรคนตรีพื้นบ้านแล้วนำไปทดลองใช้จากนั้นจึงทำการประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงและแก้ไข ซึ่งจะเป็แนวทางไปสู่การเปิดหลักสูตรคนตรีพื้นบ้านต่อไป

3) ควรมีการวิจัยรวบรวมองค์ความรู้ทางคนตรีพื้นบ้านทั้งคนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือและอีสานใต้ในจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อใช้เป็นเนื้อหาสำหรับนำไปจัดการเรียนการสอนด้านคนตรีพื้นบ้าน

THE DEMAND OF A LOCAL WISDOM MUSIC CURRICULUM IN
HIGHER EDUCATION CASE STUDY BURIRAM RAJABHAT
UNIVERSITY, THAILAND

BOPIT KAOHUN 4837795 MAMA/M

M.A.(MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : NARONGCHAI PIDOKRAJIT,
M.ED., M.A. SAKCHAI HIRANRUX, B.A., M.A.

EXTENDED SUMMARY

Introduction

The aim of Buriram Rajabhat University which is the institution of education was to develop the locality. Its' obligations are doing researches, distributing educational service including maintaining and integrating the local cultural art become international. Especially, local wisdom music which is a distinctive culture of Buriram. However, it's found that a local wisdom music is just the supplementary activity of music curriculum.

From the aforementioned reason, the researcher is interested in studying the demand for a local wisdom music curriculum of Buriram Rajabhat in both educational music program of the faculty of education and music program of the faculty of Humanity and Social Science in order to enhance a local wisdom becomes a part of educational administration. The results of the research will show the view-point of educators, local musician, amusement proprietor, and community representative toward the launching of a local wisdom music curriculum. It is reflected to the tendency of the existence of a local wisdom music in situation of a local wisdom beneath the globalization. Moreover, knowing the obstacles and problem solutions will guide to the way of the launching of a local wisdom music curriculum in other institutes.

Research Question

1) According to the policy of Buriram Rajabhat University that aims to promote and maintain The local cultural art. But, why in the proceeding of Buriram Rajabhat University then doesn't launch for the local wisdom music program.

Research Objectives

1) To study the demand of the launching of a local wisdom music curriculum in the faculty of Humanities and Social science and the faculty of Education, Buriram Rajabhat University.

2) To study the important factors in order to launch a local wisdom music curriculum in Buriram Rajabhat University.

3) To study the readiness of Buriram Rajabhat University and the community in launching a local wisdom music curriculum in Buriram Rajabhat University.

Useful from Research

1) The research result will reveal the demand of the launching of a local wisdom music curriculum from 3 groups; the executives and teacher, students, and benefactor and user.

2) The research result will show the readiness of the faculty of Humanities and Social science and the faculty of Education, Buriram Rajabhat University and community for launching a local wisdom music curriculum.

3) The research result will reflect the tendency of the existence of the local wisdom music in the part of a local wisdom under the globalization.

4) The research result will reveal an obstacle and a solution in the launching of a local wisdom music curriculum.

5) The research result will be a guideline for launching a local wisdom music curriculum in Buriram Rajabhat University and the other institutes.

6) The research result will encourage the educators and the community to realize the role in participating in the educational administration for a local wisdom music to the locality.

Research Methodology

This research is studying in educational music program. The qualitative research is used to deeply study the demand of the launching of a local wisdom music curriculum in Buriram Rajabhat University by using the formal interviewed and focus group interviewed from the personnel who inside and outside Buriram Rajabhat University.

1. Population

The data collecting is from the external and internal population Buriram Rajabhat University. The population group is divided to 3 groups as follow:

1) Executives and Musical Teachers in Buriram Rajabhat University

- The president of Buriram Rajabhat University.
- The vice president of academic department, Buriram Rajabhat University.
- The dean of the faculty of Humanities and Social science, Buriram Rajabhat University.
- The dean of the faculty of Education, Buriram Rajabhat University.
- The musical teachers of the faculty of Humanities and the Social science, Buriram Rajabhat University.
- The musical teacher of the faculty of Education, Buriram Rajabhat University.

2) The Students

- The students of musical program, the faculty of Humanities and the Social science, Buriram Rajabhat University.
- The students of educational music program, the faculty of Education, Buriram Rajabhat University.
- The senior high school students who can play the folk music from Pattara Bopit School, Bankruat Wittayakarn school and Plabplachai Pittayakom school.

3) Benefactors and Users

- The community leaders.
- The director of institute arts and cultural institute of Southern – Esan.
- The directors of senior high school; Pattara Bapit school, Bankruat Wittayakarn school and Plabplachai Pittayakom school.

- The musical teachers of senior high school; Pattara Bapit school, Bankruat Wittayakarn school and Plabplachai Pittayakom school.
- The folk musician in Amphur Bankruat.
- The folk musician in Amphur Prakhonchai.
- The manager of Tawan Deng Sad Sang Durn pub and restaurant, Buriram.

2. Research Instrument

The formal interview is using as the research instrument. The form of the interviews is semi structure which is divided as follow:

- 1) Form of interview for the executives and musical teachers of Buriram Rajabhat University.
- 2) Form of interview for the students.
- 3) Form of interview for the Benefactors and Users.

3. Data Collecting and Data Analysis.

The data is collected by interviewing in both formal and informal interview in personnel and group interview. The recording sound will be transcribed and classified into a category. In cause of the incomplete data, it will be made up by calling re-doing the interview.

The Demand of a Local Wisdom Music Curriculum in Higher Education Case Study in Buriram Rajabhat University.

Doing the research of the demand of a local wisdom music curriculum in higher education case study in Buriram Rajabhat University, the data is collected by interviewing the external and internal population of Buriram Rajabhat University. The population will be divided to be 3 groups that are the executives and teachers, the students, and the benefactors and users. The research result as follows.

- 1) Most of the informant has demanded to a local wisdom music curriculum in Buriram Rajabhat University in the reasons of to maintain a local cultural arts, to give the educational opportunity for students who are interested in folk music, and moreover, to respond the mission of Buriram Rajabhat University and to respond the policy of the governor of a Buriram province in promoting cultural tourism as well.

On the other hand, the vice president of academic department and the musical teacher in faculty of Humanities and the Social science, Buriram Rajabhat University revealed the non- demand of a local wisdom music curriculum in the reasons that the lack of the expert folk musician who meet the standard that is fixed by the committee of higher education and the unknown demand of local society.

2) From the interviewing, it is found that the necessary factors in order to launch a local wisdom music curriculum in Buriram Rajabhat University which are the most important ones are the experts, the budget , the instructional material, the building, the library, the requirement of the locality and the requirement of the higher executive, the cultural capital , and the supporting of the government.

3) The executives and many teachers have demand on a local wisdom music curriculum majoring in folk music because students could study it in a special aspect. Though, the dean of the Faculty of Education thinks that at the beginning, a local wisdom music curriculum should be launched in an elective subject for experiment and then evaluate to launch as a major subject later.

Most students demanded to a local wisdom music curriculum as a major subject because it is a specific education that causes the variety in studying music. Exceptionally, students of the faculty of education who thinks that a local wisdom curriculum should be launched as a required subject in order to study the other music.

In the part of benefactors and users, the opinions are varied. The sheriff of Amphur Prakhonchai, The director of Plabplachai Pittayakhom school, the musical teacher of Bankruat wittayakarn school and the musical teacher of Pattara Bopit school think that a local wisdom music curriculum should be launched as a major subject in order to deeply study in a specific aspect

The director of local cultural arts institute of southern Esan

Show the similar opinion to the dean of the faculty of education that at the beginning, a local wisdom music curriculum should be launched as elective subject for evaluating then developed to a major subject. And the musical teacher of Plabplachai pittayakhom school think that local wisdom music curriculum should be launched as elective subject for students who are interested in studying other music.

Besides that the director of Bankruat Wittayakarn school thinks that

a local wisdom music curriculum should be launched in a subject section beneath a major subject names “Thai culture (Folk Music)” because, it will make a student becomes an expert in omniscient cultural and folk music.

4) From the interviewing, it is shown that Buriram Rajabhat University has the readiness in budget, place and equipment. But the short of the experts who excel in the folk music and meet the educational standard degree that determined by the educational of committee office higher education come about in both the faculty of humanities and the social science and the faculty of education including all school in the Buriram.

In the part of benefactors and Users, it is shown that the community leader is ready to support the budget and to give a chance to students perform the music in the festival of the locality moreover the musical teacher will considered to work in Amphur Prakonchai school. Besides, the director of local cultural arts institute of Southern-Esan give a chance for students to perform the folk music in the activity that set up by the local cultural arts institute of southern-Esan.

In addition, the folk musician gets readiness to be a resource person who donates the knowledge to students and teaches them the way of producing folk musical instruments. Finally, the manager of Tawan Deng Sad Sang Durn pub and restaurant showed the readiness to support the launching of a local wisdom music curriculum in many ways such as, job training and the educational observation activities and etc.

Recommendation

1) The executives of Buriram Rajabhat University should partake in consideration of launching a local wisdom music curriculum because the research result indicate that the community in Buriram province in both government sector and private sector have the demand on launching a local wisdom music curriculum in Buriram Rajabhat University. They also showed the readiness of the supporting in the ways of the budget and the promoting folk music activity. Buriram Rajabhat University should establish the project that support the scholarship to students to furthers their education for master's degree in music in order to make the personnel who meet the standard of the committee the higher education.

2) The suggestion for the dean and musical teacher of the faculty of Humanities and Social science and the faculty of Education, Buriram Rajabhat University revealed that bilateral faculties should be cooperated to develop the education a local wisdom music becomes more academic manner such as the meeting plans and the seminar to impose the strategy and the aim in order to develop the local wisdom music in Buriram province to be more academic and vocational. Besides, they should join the research and assemble the data of folk music knowledge in Buriram province and establish center of gathering and announcing the knowledge about Esan music of Buriram province.

3) The suggestion for the dean and musical teacher of the faculty of Humanities and Social Science and the faculty of Education, Buriram Rajabhat University showed that the bilateral faculty should cooperate to make Buriram Rajabhat University to be the center of local wisdom music of Buriram province and perform the coordinate activities or the network of the local band of the school and the community in Buriram province to set up the activities or the projects in all the academic and entertainment. Buriram Rajabhat University should create the folk music out campus camp to the school or the community in the Buriram province etc.

Recommendation for Research

1) The standard or the competency of folk music students in the opinion of educator, and folk musician who excel in folk music should be studied in order to use as the standard in the meditation of launching a local wisdom music curriculum to other institute in the Northeastern.

2) The local wisdom music curriculum should be established then induce to try out, do assessment for editing and improving which will be a guideline to launch a local wisdom music curriculum.

3) Do the research to collect the knowledge of local wisdom music of both the Northern - Esan and Southern-Esan in Buriram province for the purpose of using the contents in folk music instruction

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2540). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับ
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.กรุงเทพฯ: ศูนย์ลาดพร้าว.
- _____. (2545). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชนตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสถานศึกษา เขตการศึกษาที่ 1
:กรอบแนวคิดและข้อเสนอเพื่อการวิจัย.ม.ป.ท.
- _____. (2548). เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และแนวทางการ
บริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548.อัคราณา.
คณะกรรมการจัดทำคู่มือนักศึกษา.(2549). คู่มือนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีการศึกษา 2549.ม.ป.ท.
- เจริญชัย ชนไพโรจน์.(2526). คนตรีพื้นบ้านอีสาน.มหาสารคาม: ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดมหาสารคาม.
- ณัฐ สุทธิจิตต์.(2544). พฤติกรรมการสอนคนตรี.(พิมพ์ครั้งที่3).กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยู่ธา.(2539). แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.ในวิทยาการการสอน.
(พิมพ์ครั้งที่14).กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2545). แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.ในวิทยาการการสอน.(พิมพ์ครั้งที่14).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธำรง บัวศรี.(2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา.กรุงเทพฯ: ธนาคารพิมพ์.
- ธวัชชัย ชัยจิราภักดิ์.(2540). หลักการและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร.ในการพัฒนา
หลักสูตรและวิธีวิทยาการสอน.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2546). หลักการและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร.ในการพัฒนาหลักสูตรและ
วิธีวิทยาการสอน.(พิมพ์ครั้งที่5).กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.(2544). การศึกษาคืออะไร. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา และ
สถาบันบันลือธรรม.
- ปราณี รามสูต.(2542). จิตวิทยาทั่วไป.กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ปราณี สังขะตะววรรณ และ สิริวรรณ ศรีพล.(2540). การออกแบบหลักสูตรและวิทยวิธี
ทางการสอน.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

_____.(2546). การออกแบบหลักสูตร.ในการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน.
(พิมพ์ครั้งที่5).กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประยงค์ เนาวบุตร และสุทธวีรณ ตันติรจนาวงศ์.(2545). แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการ
เรียนการสอน. ในการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน.(พิมพ์ครั้งที่2).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

_____.(2546). การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน.(พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประณีต ส่งวัฒนา ปรีศนา อรรถาผล มนต์วิทย์ อดุลรัตน์ และทักษิณี สมสมาน.(2549). ความ
ต้องการและความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรและระบบการพยาบาลในพื้นที่
สามจังหวัดภาคใต้ของไทย.อค์ดำนนา.

ประเวศ วะสี.(2534). การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา.ในภูมิปัญญาชาวบ้าน.
กรุงเทพฯ: กรุสภาลาดพร้าว.

_____.(2545). ผ่านทางต้นปฏิจรูปการศึกษา.กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิง.

ผกา เบญจกาญจน์.(2535). การละเล่นพื้นบ้านจังหวัดบุรีรัมย์.บุรีรัมย์: เรวดีการพิมพ์.

ไพศาล วิสาโล.(2547). มหาวิทยาลัยภายใต้กระแสนิยมในทางเลือกอุดมศึกษาเพื่อ
ความเป็นไท.กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

พรรณราย คำโสภ.(2542). การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกันตรึมของหมู่บ้านดงมัน จังหวัด
สุรินทร์.ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต, วิชาเอกมานุษยวิทยากววิทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิกุล สีหาพงษ์.(2534). รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น.
ม.ป.ท.

พรนิภา ยันนาดี ชุตินา สิริจันทร์ ฐนันต์ชัย นพแก้ว และบวร บัวขาว.(2546). การสำรวจความ
ต้องการการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีในจังหวัดลพบุรี.อค์ดำนนา.

พัชรินทร์ ศิริอำพันกุล.(2539). ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์.บุรีรัมย์:
ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ.(2547). ปฏิบัติการผนวกภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่การศึกษาในระบบ
โรงเรียน.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุณบัณฑิต, สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รวีวรรณ ชินะตระกูล.(ม.ป.ป.). *ความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการกับสถานศึกษา*. ม.ป.ท.

วิชัย วงษ์ใหญ่.(2538). *ทฤษฎีและการพัฒนาหลักสูตร.ในการพัฒนาระบบการสอน*.กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

วินัย วีระพัฒนานนท์ ภิญญ โปพานิชพันธ์ และสุรกุล เจนอบรม.(2530). *การสำรวจความต้องการและ*

ความพร้อมในการจัดหลักสูตรการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีที่เหมาะสม.นครปฐม: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และ

มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.(2550). *หัวข้อ ปรัชญา นโยบาย แผนพัฒนาและ*

วิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษา.นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์.(ม.ป.ป.). *รูปแบบของหลักสูตรดนตรี.อัดสำเนา.*

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล.(2546). *การประเมินความต้องการจำเป็นของหลักสูตร.ในการประเมิน*

หลักสูตรและการเรียนการสอน. (พิมพ์ครั้งที่2).กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

ศรีเรือน แก้วกังวาล.(2547). *ทฤษฎีจิตวิทยานุคลิกภาพ(รู้เขา รู้เรา).(พิมพ์ครั้งที่11).กรุงเทพฯ:*

พิมพ์ดีกรุงเทพฯ.

ศรีศักร วัลลิโภดม.(2547). *ความเป็นมนุษย์กับการพัฒนาทางสังคม-วัฒนธรรมในธรรมชาติ*

ของสรรพสิ่ง.กรุงเทพฯ: มูลนิธิสำนักirkบ้านเกิด มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์

สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ส.ศิวัรักษ์.(2545). *ปรัชญาการศึกษา ศาสตร์และศิลป์แห่งการปฏิรูปการเรียนรู้.(พิมพ์ครั้งที่2).*

กรุงเทพฯ: มูลนิธิเด็ก.

สุวิมล ว่องวาณิช.(2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.กรุงเทพฯ:*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.(2545). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่.(พิมพ์ครั้งที่2).กรุงเทพฯ:*

เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

สุวัฒน์ มุททะเมธา.(2524). *ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร.*

ไสว บุญมา.(2549). *ได้กลิ่นลูกที่4 เมื่อ ‘ความพอเพียงคือคำตอบ’.กรุงเทพฯ:*

เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์.(2535). *ภูมิปัญญาไทย.พัฒนาชุมชน, ปีที่31. (ฉบับที่5), 74-76.*

สุกัญญา สุฉาษา.(2543). *เพลงพื้นบ้านศึกษา.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- สุกรี เจริญสุข.(2538). *ดนตรีชาวสยาม*. กรุงเทพฯ: ดอกเตอร์แซ็ก.
- สาขาวิชาดนตรี ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.(2548). *โครงการพัฒนาวิชาการ บทเพลงนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี*.
(ม.ป.ท.).
- สามารถ จันทร์สุริย์.(2534). *ภูมิปัญญาชาวบ้านคืออะไร.ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง
ภูมิปัญญา ชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: กรุสภาคพรวัว.
- สายพิรุณ สีนฤกษ์.(2546). *ดนตรีในสังคมวัฒนธรรมของชาวช่อง ตำบลตะเคียนทอง จังหวัด
จันทบุรี*.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี.(2542).*พระราชบัญญัติ
แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง.(2540). *ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค: วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของ
ชาวบ้านไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Jorgensen, E. R.(2003). *Transforming Music Education*. Indiana: Indiana University Press.
- Tussing,L.(1959). *Psychology for Better Living*.n.p.

ภาคผนวก

บุคลากรกรม

เกรียงศักดิ์ ประทุมรัมย์.กุมภาพันธ์ 2551. ครูสอนดนตรีพื้นบ้าน โรงเรียนพลับพลายพิทย
สัมภาษณ์.

ไกรสยาม น้อยมิ่ง.ธันวาคม 2550,มกราคม 2551.ครูสอนวิชาดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน
โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ.สัมภาษณ์.

โกวิทย์ เชื้อมกลาง.กุมภาพันธ์ 2551.อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

เจตริน สุระรัมย์.กุมภาพันธ์ 2551. นักเรียนสมาชิวงดนตรีพื้นบ้าน ของโรงเรียนภัทรบพิตร .
สัมภาษณ์.

จักรกริ หาญสุวรรณ .กุมภาพันธ์ 2551. อาจารย์ประจำหมวดศิลปปะและชมรมดนตรีพื้นบ้าน
โรงเรียนภัทรบพิตร.สัมภาษณ์.

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี.กันยายน 2550. อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.สัมภาษณ์.

ณัฐ ชาดิวัฒนศิริ.มีนาคม 2551. นายอำเภอบ้านกรวด.สัมภาษณ์.

เด็ดดวง ปลัดอ้อม.กุมภาพันธ์ 2551. นักศึกษาสาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

เทวัญ หอมดี.กุมภาพันธ์ 2551.นักศึกษา สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

ทอด อิดประโคน.มีนาคม 2551. นักดนตรีพื้นบ้าน อำเภอประโคนชัย.สัมภาษณ์.

ธิดิ ปัญญาอินทร์.กันยายน 2549,ธันวาคม 2550.อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

นิคม ศรีรักสูงเนิน.กันยายน 2549,กุมภาพันธ์ 2551.อาจารย์สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

นันทสรณ์ บุญวัน.กุมภาพันธ์ 2551. นักศึกษาสาขาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

นพฤทธิ์ กนิกรตัน.กุมภาพันธ์ 2551. นักเรียนสมาชิกลุ่มดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียน
พลับพลายพิทยาคม.สัมภาษณ์.

นิวัฒน์ ศรีบุญนาท.มีนาคม 2551. นายอำเภอประโคนชัย.สัมภาษณ์.

พิชัย เกษมรักษ์.กุมภาพันธ์ 2551. นักศึกษาศาสนาคริสต์สากล คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

พิษณุ เพ็งพิศ.ธันวาคม 2550,มกราคม 2551. นักเรียนสมาชิกชมรมดนตรีไทยและดนตรี
พื้นบ้านของโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ.สัมภาษณ์.

เรืองวิทย์ พลสารรัมย์.กุมภาพันธ์ 2551. นักศึกษาศาสนาคริสต์สากล คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

วิจิตรา สังข์ศักดิ์.มกราคม 2551.ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมอีสานใต้ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

วิฑูล วงศ์อิน.มกราคม 2551.ผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรบพิตร.สัมภาษณ์.

พลกร ปาประโคน.กุมภาพันธ์ 2551.นักศึกษา สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

สันติพงษ์ ศักดิ์โสภาค.มีนาคม 2551.กรรมการบริหารร้านตะวันแดงสดแสงเดือน สาขา
จังหวัดบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

สมเกียรติ วัฒนการประสิทธิ์.กุมภาพันธ์ 2551.ผู้อำนวยการโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม.
สัมภาษณ์.

สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์.กุมภาพันธ์ 2551.รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
สัมภาษณ์.

สมมาตร ผลเกิด.กุมภาพันธ์ 2551.คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราช
ภัฏบุรีรัมย์.สัมภาษณ์.

สรายุทธ ทองประโคน.มกราคม 2551. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ.สัมภาษณ์.

อุกฤษฏ์ หอมหิวก.กุมภาพันธ์ 2551. นักเรียนสมาชิกชมรมดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนพลับพลา
ชัยพิทยาคม.สัมภาษณ์.

เอีย จันทร์ประโคน.มกราคม 2551.นักดนตรีพื้นบ้านอำเภอบ้านกรวด .สัมภาษณ์.

อรทัย สิงหาระโท.ธันวาคม 2550,มกราคม 2551. สมาชิกชมรมดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน
โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ .สัมภาษณ์.

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับอธิการบดีและรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและฝ่ายวางแผนและพัฒนา)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ชื่อสถาบันการศึกษา.....
ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร	☐ นักเรียน	☐ ครูสอนดนตรี
☐ อาจารย์	☐ ผู้นำชุมชน	☐ นักดนตรีพื้นบ้าน
☐ นักศึกษา	☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง	☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน
- ☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม
เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับอธิการบดีและรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและฝ่ายวางแผนและพัฒนา)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....อายุ.....
ตำแหน่ง.....
รับราชการ พ.ศ.อายุราชการ.....ปี หมายเลขโทรศัพท์.....

2. ระดับการศึกษาและวุฒิทางการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....
☐ สูงกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ

1.2 สาเหตุที่ผ่านมายังไม่เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

2. ความคิดเห็น /ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร

2.1 ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน

2.2 ประสบการณ์ในการชม/เล่นดนตรีพื้นบ้าน

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน

จากภาครัฐในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 การที่จะเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ต้องอาศัยปัจจัย เกื้อหนุนอะไรบ้าง

3.1 ด้านสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

3.2 ด้านความต้องการของตลาด

3.3 ด้านการสนับสนุนของชุมชน

4. หากต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีที่บ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หลักสูตรดังกล่าวควรจัดในรูปแบบใด เช่น วิชาเอก วิชาบังคับ วิชาเลือก หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะเหตุใด

ตอนที่ 4 หากต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีที่บ้าน ทางมหาวิทยาลัยมีความพร้อมหรือไม่
ด้านใดบ้าง

1. ด้านงบประมาณ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านสถานที่
4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน
5. อื่นๆ.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับอาจารย์ ผู้สอนหรือเคยสอนดนตรีในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ชื่อสถาบันการศึกษา.....
ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....
โทรสาร.....โทรศัพท์.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร	☐ นักเรียน	☐ ครูสอนดนตรี
☐ อาจารย์	☐ ผู้นำชุมชน	☐ นักดนตรีพื้นบ้าน
☐ นักศึกษา	☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง	☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม
เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับอาจารย์ผู้สอนดนตรีในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....อายุ.....
ตำแหน่ง.....
รับราชการ/ทำหน้าที่สอน พ.ศ.อายุราชการ/ระยะเวลาในการทำงาน.....ปี
หมายเลขโทรศัพท์.....
2. ระดับการศึกษาและวุฒิทางการศึกษา
☐ ปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....
☐ สูงกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....
3. ปัจจุบันรายวิชาที่ท่านทำหน้าที่สอนคือ
1)..... 4).....
2)..... 5).....
3)..... 6).....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - 1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ
 - 1.2 สาเหตุที่ผ่านมายังไม่เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน
 - 1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน
2. ความคิดเห็น / ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร
 - 2.1 ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน

2.2 ประสพการณ์ในการชม/เล่นดนตรีพื้นบ้าน

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริม

ดนตรีพื้นบ้านจากภาครัฐในปัจจุบัน

3. การที่จะเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ต้องอาศัยปัจจัย
เกื้อหนุนอะไรบ้าง

3.1 ด้านสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

3.2 ด้านความต้องการของตลาด

3.3 ด้านการสนับสนุนของชุมชน

4. หากต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หลักสูตรดังกล่าวควรจัด
ในรูปแบบใด เช่น วิชาเอก วิชาบังคับ วิชาเลือก หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะเหตุใด

ตอนที่ 3 หากต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน คณะของท่านมีความพร้อมหรือไม่ ด้าน
ใดบ้าง

1. ด้านงบประมาณ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านสถานที่
4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน
5. อื่นๆ.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับกลุ่มผู้เรียน)

เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ชื่อสถาบันการศึกษา.....

ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร

☐ นักเรียน

☐ ครูสอนดนตรี

☐ อาจารย์

☐ ผู้นำชุมชน

☐ นักดนตรีพื้นบ้าน

☐ นักศึกษา

☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม

เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับกลุ่มผู้เรียน)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. สำหรับนักศึกษาดนตรี

1.1 ชื่อ.....อายุ.....ชั้นปีที่.....

คณะสาขา.....

อยู่บ้านเลขที่..... ตำบล อำเภอ

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์

หมายเลขโทรศัพท์.....

1.2 เริ่มเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เมื่อปีการศึกษา.....

1.3 เครื่องมือเอก.....เครื่องมือรอง.....

1.4 ประสบการณ์ทางดนตรีก่อนเข้าเรียน

☐ ไม่เคยเล่นดนตรี

☐ เคยเล่นดนตรี เครื่องมือ.....

1.5 สาเหตุที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.....

2. สำหรับนักเรียน

2.1 ชื่อ.....อายุ.....ชั้น.....

อยู่บ้านเลขที่..... ตำบล อำเภอจังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์หมายเลข

โทรศัพท์.....

เป็นสมาชิกชมรม.....

2.2 ประสบการณ์เกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้าน

เล่นดนตรีพื้นบ้านมาแล้วเป็นเวลา.....ปี

เครื่องดนตรีที่เล่น.....

โอกาสหรืองานที่ออกแสดง.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ

1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1.3 หากมีการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์แล้ว
จะเข้าศึกษาต่อหรือไม่ (สำหรับนักเรียน)

2. ความคิดเห็น / ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร

2.1 ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน

2.2 ประสบการณ์ในการชม/เล่นดนตรีพื้นบ้าน

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน
จากภาครัฐในปัจจุบัน

**3. หากต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้านในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หลักสูตรดังกล่าวควรจัด
ในรูปแบบใด เช่น วิชาเอก วิชาบังคับ วิชาเลือก หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะเหตุใด**

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับผู้นำชุมชน)

เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ชื่อหน่วยงาน.....

ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร

☐ นักเรียน

☐ ครูสอนดนตรี

☐ อาจารย์

☐ ผู้นำชุมชน

☐ นักดนตรีพื้นบ้าน

☐ นักศึกษา

☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม

เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับกลุ่มผู้นำชุมชน)

เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....อายุ.....
ตำแหน่ง.....รับราชการ พ.ศ.อายุราชการ.....ปี
อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล อำเภอ
จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์
หมายเลขโทรศัพท์.....

2. ระดับการศึกษาและวุฒิทางการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....
- ☐ ปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - 1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ
 - 1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน
2. ความคิดเห็น /ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร
 - 2.1 ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน
 - 2.2 ท่านต้องการมีวงดนตรีพื้นบ้านมาแสดงในเทศกาลและงานประจำปีของชุมชน
ท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริม
ดนตรีพื้นบ้านจากภาครัฐในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 หากต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีที่บ้าน หน่วยงานของท่านมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนหรือไม่ ด้านใดบ้าง

1. ด้านงบประมาณ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านสถานที่
4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน
5. อื่นๆ.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(นักวิชาการด้านวัฒนธรรมและผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัด
บุรีรัมย์)

เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ชื่อหน่วยงาน.....

ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร

☐ นักเรียน

☐ ครูสอนดนตรี

☐ อาจารย์

☐ ผู้นำชุมชน

☐ นักดนตรีพื้นบ้าน

☐ นักศึกษา

☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม

เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(นักวิชาการด้านวัฒนธรรมและผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัด
บุรีรัมย์)

เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....อายุ.....

ตำแหน่ง.....

รับราชการ พ.ศ.อายุราชการ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....

ตำบล อำเภอ จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์หมายเลขโทรศัพท์.....

2. ระดับการศึกษาและวุฒิทางการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

☐ ปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

☐ สูงกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ

1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

2. ความคิดเห็น / ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร

2.1 ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน

2.2 ท่านต้องการมีวงดนตรีพื้นบ้านมาแสดงในเทศกาลและงานประจำปีของจังหวัด

หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริมดนตรี

พื้นบ้านจากภาครัฐในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 หากต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีที่บ้าน หน่วยงานของท่านพร้อมที่จะให้กา
สนับสนุนหรือไม่ ด้านใดบ้าง

1. ด้านงบประมาณ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านสถานที่
4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน
5. อื่นๆ.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยม)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ชื่อโรงเรียน.....
ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร	☐ นักเรียน	☐ ครูสอนดนตรี
☐ อาจารย์	☐ ผู้นำชุมชน	☐ นักดนตรีพื้นบ้าน
☐ นักศึกษา	☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง	☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน
☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์		

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม
เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....อายุ.....
ตำแหน่ง.....
รับราชการ พ.ศ.อายุราชการ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....
ตำบล อำเภอ จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์หมายเลขโทรศัพท์.....
2. ระดับการศึกษาและวุฒิทางการศึกษา
 - ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....
 - ☐ ปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....
 - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - 1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ
 - 1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน
2. ความคิดเห็น / ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร
 - 2.1 ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน
 - 2.2 ดนตรีพื้นบ้านจำเป็นต่อโรงเรียนของท่านหรือไม่ ด้านใดบ้าง
 - 2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริมดนตรีพื้นบ้านจากภาครัฐในปัจจุบัน

ตอนท่ 3 หากต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน โรงเรียนของท่านพร้อมที่จะให้การสนับสนุนหรือไม่ ด้านใดบ้าง

1. ด้านงบประมาณ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านสถานที่
4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน
5. อื่นๆ.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับครูสอนดนตรีในโรงเรียนมัธยม)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ชื่อโรงเรียน.....
ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....
โทรสาร.....โทรศัพท์.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร	☐ นักเรียน	☐ ครูสอนดนตรี
☐ อาจารย์	☐ ผู้นำชุมชน	☐ นักดนตรีพื้นบ้าน
☐ นักศึกษา	☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง	☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน
☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์		

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม
เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับครูสอนดนตรีในโรงเรียนมัธยม)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....อายุ.....

ตำแหน่ง.....

รับราชการ/เข้าทำงาน พ.ศ.อายุราชการ/รวมระยะเวลา.....ปี

อยู่บ้านเลขที่..... ตำบล อำเภอ

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์

หมายเลขโทรศัพท์.....

2. ระดับการศึกษาและวุฒิทางการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

☐ ปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

☐ สูงกว่าปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....วิชาเอก.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ

1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

2. ความคิดเห็น / ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร

2.1 ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน

2.2 ดนตรีพื้นบ้านจำเป็นต่อโรงเรียนของท่านหรือไม่ ด้านใดบ้าง

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน

จากภาครัฐในปัจจุบัน

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับนักดนตรีพื้นบ้าน)

เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....ถนน.....

ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร

☐ นักเรียน

☐ ครูสอนดนตรี

☐ อาจารย์

☐ ผู้นำชุมชน

☐ นักดนตรีพื้นบ้าน

☐ นักศึกษา

☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม

เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับนักดนตรีพื้นบ้าน)

เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....อายุ.....ปี
2. อยู่บ้านเลขที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....
ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....
3. ประสบการณ์การเล่นดนตรี
 - 3.1 เริ่มหัดเล่นดนตรีเมื่ออายุ.....ปี ครูดนตรีคนแรกคือ.....
 - 3.2 มีความสามารถและความชำนาญด้าน.....
.....
4. ชื่อวงดนตรีในปัจจุบัน.....เป็นสมาชิกในตำแหน่ง.....
จำนวนสมาชิกในวงทั้งหมด.....คน
5. ลักษณะงานที่รับจ้างไปแสดง.....
.....
6. ปัจจุบันมีผู้มาขอฝากตัวเป็นศิษย์หรือถูกเชิญให้เป็นวิทยากรพิเศษหรือไม่.....
.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - 1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ
 - 1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

2. ความคิดเห็น / ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน
จากภาครัฐในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 หากต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ท่านพร้อมให้การสนับสนุนหรือไม่ ด้านใดบ้าง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สำหรับผู้ประกอบการสถานบันเทิง)
เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ชื่อสถานบริการ.....
ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ประเภทของบุคคลข้อมูล

☐ ผู้บริหาร	☐ นักเรียน	☐ ครูสอนดนตรี
☐ อาจารย์	☐ ผู้นำชุมชน	☐ นักดนตรีพื้นบ้าน
☐ นักศึกษา	☐ ผู้ประกอบการสถานบันเทิง	☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน
☐ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์		

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
สัมภาษณ์วันที่..... เดือน..... พ.ศ.
เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....รวม
เวลา.....นาที

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

(สำหรับผู้ประกอบการสถานบันเทิง)

เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....อายุ.....ปี
2. ร้านของท่านเปิดกิจการเมื่อปี พ.ศ. จนถึงปัจจุบัน
3. ร้านของท่านจะกลุ่มลูกค้าประเภทใด.....
4. ร้านของท่านมีวงดนตรีจำนวน.....วง เป็นวงดนตรีประเภท.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน

1. ความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - 1.1 เหตุผลที่ต้องการหรือไม่ต้องการ
 - 1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน
2. ความคิดเห็น / ค่านิยม ต่อความสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน เป็นอย่างไร
 - 2.1 ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อดนตรีพื้นบ้าน
 - 2.2 ท่านคิดว่าลูกค้านิยมดนตรีพื้นบ้านหรือไม่ และท่านต้องการวงดนตรีพื้นบ้านมา
นำเสนอในธุรกิจหรือกิจการท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านและการส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน
จากภาครัฐในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 หากต้องการให้เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ท่านพร้อมให้การสนับสนุนหรือไม่ ด้านใดบ้าง

1. ด้านงบประมาณ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านสถานที่
4. ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน
5. อื่นๆ.....

ที่ ศร ๐๕๑๗.๓๑/ ๐๐๖๖

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมณฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายบพิตร เล้าหัน นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แผนกวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในสังกัด อาทิ คณะบดี
อาจารย์ นักศึกษาสาขาดนตรีศึกษา โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน
เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๖.๓๑/ ๐๐.๖๖

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมณฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรบพิตร

เนื่องด้วย นายบพิตร คำหัน นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แผนกวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในสังกัด อาทิ ผู้อำนวยการ
โรงเรียน ครูดนตรี นักเรียน โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็น
ข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๓๑/ ๐๐.๖๖

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมณฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายบพิตร เก้าหัน นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แขนงวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใน
การเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๕๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๕๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๓๑/ ๐๐.๖

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมนฑล สาย ๔ ต.ศาลาษา
อ.พุทธมนฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรรัมย์

เนื่องด้วย นายบพิตร เก้าหัน นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แขนงวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใน
การเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๓๑/ 004 ()

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมนฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมนฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายบพิตร เล้าหั่น นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แขนงวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใน
การเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๓๑/๐๐๖๒

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมณฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐

๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ

เนื่องด้วย นายบพิตร คำหัน นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แขนงวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน ภูมิศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในสังกัด อาทิ ผู้อำนวยการ
โรงเรียน ครูดนตรี นักเรียน โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็น
ข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๓๑/ ๐๐.๕๓

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมณฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะคณิศมนุุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายบพิตร เล้าหั่น นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แผนกวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในสังกัด อาทิ คณะค
อาจารย์ นักศึกษาสาขาดนตรี โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อ
เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๓๑/ 0๐๐๖

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมนฑล สาย ๔ ต.ศาลาษา
อ.พุทธมนฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนพลับพลายพิทยาคม

เนื่องด้วย นายบพิตร เล้าหั่น นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แขนงวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในสังกัด อาทิ ผู้อำนวยการ
โรงเรียน ครูดนตรี นักเรียน โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็น
ข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๓๑/๐2๑1

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมนฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมนฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๑๖) กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายบพิตร เล้าหั่น นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แขนงวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิด
หลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๓๑/ ๐๒๐๐

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมนฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมนฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายบพิตร เก้าหัน นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แขนงวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิด
หลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๓๑/

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ ถ.พุทธมณฑล สาย ๔ ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

๑(๖) กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้จัดการร้านตะวันแดง สาดแสงเดือน สาขาจังหวัดบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นายบพิตร แก้วหัน นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี แขนงวิชา
ดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการ
เปิดหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ วิทยาลัยจึงขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเปิด
หลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์

งานบริการการศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทรศัพท์ ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๓ โทรสาร ๐-๒๘๐๐-๒๕๒๕ ต่อ ๑๒๖

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ

นายบพิตร คำหัน

วัน เดือน ปีเกิด

23 มิถุนายน 2525

สถานที่เกิด

จังหวัดบุรีรัมย์ ประเทศไทย

ประวัติการศึกษา

2544-2547 ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ดนตรีสากล)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี
แขนงวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
2548-2551 มหาวิทยาลัยมหิดล

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

บ้านเลขที่ 59 หมู่ที่ 5 ต.บ้านกรวด อ.บ้านกรวด
จ.บุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31180
หมายเลขโทรศัพท์ 087-2478725